1

SBORNÍK
SVĚTOVÉ POESIE.

VYDÁVÁ

ČESKÁ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

ČÍSLO 90.

ANT. KLÁŠTERSKÝ:

MODERNÍ POESIE AMERICKÁ.

V PRAZE.

NAKLADATELSTVÍ J. OTTY.

1907.

MODERNÍ
POESIE AMERICKÁ.

VYBRAL A PŘELOŽIL

ANT. KLÁŠTERSKÝ.

DÍL I.

V PRAZE.

NAKLADATELSTVÍ J. OTTY

1907.

Tiskem »Unie« v Praze.

PANU

JOS. E. KOHNOVI

V BAY CITY, MICH.,

PŘÍTELI POESIE ČESKÉ I AMERICKÉ

VDĚČNĚ PŘIPISUJI TUTO KNIHU.

A. K.

VYSVĚTLENÍ.

Nová doba americké poesie (rozuměj poesie ve Spojených státech severoamerických) počíná dle samých literárních historikův amerických — především Edm. Clar. Stedmana — počátkem občanské války (1861). V tu dobu vystoupila nová generace básníků, kteří zrozeni v letech třicátých minulého století, přinesli novou svoji notu a jimž zejména válka severu proti jihu poskytla nové vděčné látky.

Tolik poznamenávám, přidržev se i ve své anthologii tohoto ohraničení, na vysvětlenou tomu, kdo by v díle mém marně hledal Bryanta, Emersona, Longfellowa, Whittiera, Poe, Holmesa, Lowella, Whitmana a j. Všichni ti patří již starší básnické generaci americké a myslil jsem, že tím spíše mohu obmeziti se na poesii doby novější, že jednak všichni jmenovaní jsou již u nás známi, jednak měli by býti zastoupeni v literatuře naší aspoň samostatnými výbory svých básní.

Bryanta a Whitmana český čtenář najde ve knize Jar. Vrchlického »Z cizích Parnassů« (1894), výbor básní Walt Whitmana vydal též Em. šl. z Lešehradu (1901); Longfellow přivtělen literatuře české překlady J. V. Sládka (Hiawatha), Pr. Sobotky (Evangelina), Vrchlického (Lyrika), Krska (Michael Angelo) a posléz mým výborem kratších básní (Básně); Poe zastoupen je výborem v knize Jar. Vrchlického: Poe: Havran a jiné básně.

Za to poesie americká doby novější je u nás mimo několik málo jmen neznámým světem. Vždyť i německá, pokud vím, jediná novější anthologie poesie americké od Ad. Strodtmanna zná z ní pouze Stedmana, Aldriche, Johna Al. Dorgana a Johna Jamesa Piatta, a jiná anthologie (England und Amerika 1885) od Jul. Harta o málo básníků více. Zdá se mi, že v Anglii samé teprve anthologie Younger American Poets (1830—1890), již vydal angl. básník Douglas Sladen r. 1891, upozornila na novou fási poesie americké a že teprve velká anthologie poesie americké (An American Anthology, 1787—1900), již jako doplněk své knihy essayí »Poets of America« vydal Ed. Cl. Stedman a jež obsahuje ukázky ne méně než 580 básníkův, ukázala celé veliké její bohatství.

Otevříti pohled do tohoto neznámého světa českému čtenáři, bylo úkolem díla mého. Výbornými průvodci po pralese americké poesie stali se mi Douglas Sladen a Edmund Clarence Stedman, jichž anthologie byly mi při práci stálými vodítky. Nespokojoval jsem se arci jen ukázkami jejich a opatřoval si, pokud bylo možno, knihy básníků samých, chtěje nejen básníky poznati z vlastních knih jejich, ale také vybírati po vlastní vůli a vkusu. Tím stalo se, že anthologie moje je anthologií samostatnou, od obou výše uvedených anthologií se lišící. Že nemohl jsem do sbírky své pojmouti básníky všecky, jež uvádí Stedman, při obmezeném rozsahu díla mého rozumí se samo sebou, ale hleděl jsem k tomu, aby všichni význačnější poeti i poetky byli tu zastoupeni, a to vynikající hojnějšími ukázkami. Jak již při anthologiích jinak nejde, musil jsem se vyhnouti básním většího rozsahu, což bylo mi proto snazší, že celé těžisko poesie americké leží v její lyrice, a pak utěšoval jsem se výrokem jiného skladatele americké poesie v jazyku anglickém W. J. Lintona: »Hercules may be known by his foot-prints«.

Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění poskytla mi příspěvek na opatření potřebných knih. Vzácnou pomoc její se srdečným díkem zde kvituji. Velice zasloužil se o dílo mé též pan Jos. E. Kohn v Bay City, Mich., jenž darovav mi hojně knih amerických poetů, práci značně mi usnadnil. Američtí básníci Richard Burton v Bostoně a Arthur Upson v Minneapolis projevili mi nejen zásilkami svých knih, ale i svými listy takovou účast na mém díle, že nemohu než připomenouti toho vděčně již při vydání prvé části anthologie. Za mnohé rady, vysvětlení a pokyny srdečně děkuji též milému kollegovi dr. Emilu Háchovi a jeho bratru americkému občanu panu Theod. Háchovi.

Kéž by s překlady básní amerických poetů zavanul do naší zubožené vlasti dech americké samostatnosti a svobody!

V Praze v březnu 1905. *A. K.*

MODERNÍ POESIE AMERICKÁ.

Silas Weir Mitchell.

(1829.)

Narodil se r. 1829 ve Philadelphii, Penn., a dosáhl hodnosti akademické na Jefferson Medical College r. 1850. Dr. Mitchel vydal řadu významných, populárních spisů lékařských a několik knih povídek. Básně jeho »The Hill of Stones, and Other Poems« vyšly r. 1882, »Sebrané básně« r. 1896, kniha »The Wager, and Other Poems« r. 1900. Přes značný svůj věk počítá se k moderním básníkům americkým, pocházejíť některé z básní jeho ještě z let osmdesátých. Syn jeho Langdon Elwyn Mitchell jest rovněž básníkem.

QUAKERSKÝ HŘBITOV.

(The Quaker Graveyard.)

Zdi čtyři z cihel, prosté tak,
a zdí těch rovných ve čtveru
pln prostor hrobů bezjmenných —
to hřbitov Quakerů.

Plášť šedý nebo hnědý šat,
všedního žití cestami
šli, v poutě pevném vášně své,
boj byl jim neznámý.

V dům onen chmurný chodili,
řeč vážnou jak sny pod skrání,
se modlit tiše, bez zpěvu,
k staršího kázání.

Po dlouhých dnech pak přišli sem,
jak malá změna! pod ten drn,
z vší krásy žití vzali si
ne růži, jenom trn.

Však nad vchodem i nad rovy
čermáků jižních píseň zní,
a vrabci živým povykem
vzduch plní podzimní.

co nad hroby, kde šeď a hněď,
nach podzim hází, zlata vděk
a trávník jemně přírody
zakrývá úsměšek.

KRISTUS SNĚHŮ.

(The Christ of the Snows.)

Norvéžská legenda.

Dej na stůl již víno
a na mísu chléb,
klest v popel a schylte
svou v čekání leb!

Hruď vína ať lásky
  má sladkého dost,
a bílý ať chléb tam,
  by radost měl Host!

Neb jistě On přijde
  teď v půlnočních tmách,
zlé vichry jak vlky
  v dál zahnal již strach.

Ve fjordech se kryjí
  neb na ledu mrou,
neb jistě On přijde,
  náš Kristus Pán tmou.

U průčelí čeká,
  půl bázeň, půl ples,
muž, dívka a žena
  krok, neslyšný hles.

U dveří je dítě
  a stáří, mdlý zrak,
kdo smrti blíž či plenkám
  lne k Ježíši tak.

Zvon hlásí již půlnoc,
  leť otevřít vrat;

zpět, nežli On přijde,
na kolena v chvat!

Jak hrůzné vlá ticho
teď nocí, co tuch
od hvězdného nebe
až v sněhový luh!

Hle, v bohů chví rukách,
jak strach je štve dál,
se Odina prapor,
v nach na nebi vzplál!

Ráz zvonu pad' sední:
Byl Jeho tu krok?
Má strastný či plesný
být nový ten rok?

Dí matka, jež hlídá
v snách dítěte líc:
Byl tady — Mu dítě
se usmálo vstříc.

A dívka, jež sklání
se nad stolu číš:
Hle — volá — číš chví se,
byl Kristus zde již!

Ó, pějte ples, dobří
kdož v srdcích jste svých,
ples vánoc, jež nesou
zjev Krista k nám v sníh!

NA NĚKOHO, JENŽ SE ZDÁL UMŘÍTI.

(Of one who seemed to have failed.)

Smrt jest jen zítřkem. Vlas tvůj jako sníh
pro mnohou smrt včerejšků přemnohých.
Ó, srdce bol, jež bez athlétů sil,
klopýtlo, padlo, dřív než došlo v cíl,
a vzhlédlo, zřelo sklenným zrakem v dál,
jak nižší duch kýs vítězit se zdál!
Hle, Smrt, jež k všem jde stejně do dveří,
do váhy práva Žití udeří.
Ven, do noci, na březích neznámých
mír boží ssát, jímž nezachvěje hřích!
Tu lásku bez touhy, jak pro mdlý květ
je drahocenná večer rosa par,
tvá získá duše, mnohý zlíbá ret
tě neviděn a jeho dotyk dar
ti genia dá, jas, jenž letí výš,
obývat budeš poesie říš.
Tu duše tkne se duše, dokořán,
hle, vítá vchod tě zlatých plesu bran;

k myšlénkám, jež ret nevyřk', jež se chví
od věku věk ve svatých pěvců snách,
ty obrozen, v jich stoupíš dědictví,
jímž nevyřčená boží moudrost. V hrách
ty z lýry žití zbudíš zvuků roj,
až plamná muka jeho, hořký boj
a bol, smrt, starost, svár se zoufalstvím
ti splynou v rythmus hudby. Bude tvým
ten proroků, básnických duší, ples,
vždy veselých, co svět byl smutný ves.
Ó, vstup a žij! Tys před tím nebyl živ.
Jsmeť stín jen duše. Nikdy víc jak dřív,
ach, nemá nést tvé srdce mozku tíž,
teď silné, samo myslit bude již.
Za milé druhy mír a oněch sbor,
jimž pro život muk nejvíc bylo nést,
tvá duše stihne témě klidu hor,
taj Času spatří s výše na ručest
a Věčnost, která časem Boha jest.
Tu věky příští, matných bytostí
honíce myriady výší v před,
jak nebem peruť beztvárná jich hřmí,
svůj zdvihnou šlář, ti zjeví, duchů vzhled,
vše minulé, až tichá, skloněná
v taj zla i dobra vnikne duše tvá.

☆

NÁPAD.

(A Conceit.)

Ze sadu vůně potulné jdou,
od stromů větrem rozchvěných střech,
jsou jako písně milených rtů,
na vánku letí, zmírá jich dech.

Zda snoubit máme na sladký svaz
s básníků duší vonící květ
a žasnout, jak se jazyků stem
těch mrtvých pěvců rozváže ret?

Rci, koho slyšet ve vůni chceš,
jíž dýše staré zahrady šeř?
Kdo věnčen má být jasmínem tím,
kdo za tu léta nádhernou dceř,

tu růži rudou zazpívá nám
o vášni její, v dechu jež vlá?
Čí bude něžná clematis ta,
jež třásně květů, jemný pach má?

Chceš růži onu Keatsovi dát,
s fialkou snoubit Shelleye žel
a v Spensera verše, vznešený zpěv,
vtkát lilje vonné stříbrnou běl?

V ÚDOLÍ STÍNU.

(In the Valley of the Shadow.)

Tmavá cella v Circu Maximu. Centurio a jeho dítě.

„Otče! Otče! drž mě pevně! Jsou to lvi, co slyším řvát?
Slyšela jsem v syrské poušti v táboře je jedenkrát,
otrokyň co zněla hudba; a zde také hudba jest.
Byla noc, i zde je temno. Tam nám plála záře hvězd.

Otče, otče! to byl smích teď, potlesk sterých rukou, slyš!
Proč lid plesá? Budeme se také brzo smáti již?
Smál se's tenkrát mému strachu. ‚Jak? — děl's — Římanka se přec
nebude chvět mezi pluky! Římanka a bázlivec!‘

Slyš, kdo volal? Kdo mě volal? Matka! To byl matčin hlas!“

— Vzpamatuj se, dítě! — šedý setník děl, ač sám se třás'.
Zmužilostí jeho pronik' jediný jen strasti ston,
líbezné co děcka čílko smáčel bouřných slzí ron.
A on řekl, když se ptalo: To byl déšť jen, který Bůh
na květy šle, které rád má — a pak tišej': Smrt můj druh!

„Otče, otče! nyní ticho. Byla máť to? Cítím chlad.
Kdo teď krmí moje kapry? jehňátek mých češe
řad
v stáji as, mé růže pěstí? Myslíš, že nás dlouho
v tmách
nechají? Slyš! lvi! Jak silní, diví musí býti, ach!“

— Ztiš se, dcero! záhy budem zahradou se pro-
cházet,
lilije kde žalmy pějí a se modlí růží květ.
„Kdo nás vezme v sad ten?“ — Kristus! Nebude
jej volat lid.
Náhle otevrou se dvéře, v zrak ti padne slunce
svit,
Boha lvy pak uzříš čekat, živou zeď se kolem chvít.

Deset tisíc tváří čeká, oslavit náš svatý den,
hudba, květy i sám Caesar. Na mé rámě lehni jen,
v ruku mou dej dlaň — a ztiš se. Ponořím se
v zbožný sen:

Hanbou jsem a metlou zkrušen, já, jenž Říman,
šlechtic jsem?
Rod můj vzácný, vznešenější však jsem k světlu
přerodem.
Co je bol, co hanba? Liktor člověka že prutem bil?
Člověk-Bůh ty cítil metly, a slz hořký proud se lil

z očí mu pro milliony v bolu, jenž všech větší je,
věčnu muk, jak krev když kane, za krůpějí krůpěje.
Bol můj, atomu jen trud, má věčný zisk mně při-
nésti,
Jeho, krutá trýzeň věků, splacen hojnou bolestí!

— Znavena jsi tmou a chladno je ti, milé děvče,
již?
Trudíš se pro trud můj? Polib tvář mou, dítě!
Vzmuž se, vzmuž!
Hleď, mžik blízký pudí stáří k tesklivým jen
myšlénkám,
kéž Bůh dřív nás spojil, než dá vykonat Svou vůli
nám.
Tak být nemá. — Však jen jednou pustí Láska
lásky dlaň.

„Otče, otče! Lvi!“ — Ó, dítě, holoubku můj, ztiš
se, vstaň!
Otevrou klec záhy tmavou, a tu Krista zavzní hlas:
Pojď a v liljích procházej se, fontánů kde zlatých
jas,
andělů kde legiony a kde den plá věčný čas.
Tak, na rámě dej mi ruku, malá ty's, já velký tak.
Polibek teď — v světě slední! — Železných pad'
dveří hák,
arény, hle, šedé poklid, čekajících lící mrak,

čekající lvi — a úsměv setníkovu přelít' tvář,
jak pod bílým velariem Bůh na děcko hodil zář,
neboť vlídný hlas děl nad ním: „Dál, a neměj
strachu tíž,“
a to malé dítě řeklo: „Jezu Kriste, zde jsem již!“

Henry Timrod.

(1829—1867.)

Narodil se v Charlestonu, S. C., r. 1829 jako syn knihaře, jenž sám vydal knížku veršů. Navštěvoval universitu v Georgii, později stal se vychovatelem a za občanské války korrespondentem Charlestonského »Mercury«. Přišed o milované dítě a válkou o skrovný majetek, upadl v nemoc a chudobu a zemřel r. 1867 v Columbii, S. C. Básně jeho vyšly r. 1860 a nevzbudily v době té pozornosti. Tato obrácena k nim teprve později, kdy vydány byly r. 1873 znovu s úvodem, jejž napsal básník Paul Hamilton Hayne.

VOLÁNÍ DO ZBRANĚ.

(A Cry to Arms.)

Hoj, lidé z lesů na horách,
hoj, lidé v údolech,
hoj, vy, jimž proudu vzdor a vzmach
sval ztužil, vichrů šleh:
stáj, sýpku, kolnu nechte být
i nekrvavý rýč,
stůl, bedny, pulty nechte hnít,
plam knihy tržby znič!

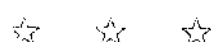
Vzal nejkrašší zem tyran v plen
a nežli prchne, v mžik
z niv rostež vašich vojska jen
a snop buď snopem pik!
Ať nářadí vám skryje rez
a plíseň, co teď s ním!
Prach svatý vlasti syťte dnes
jen deštěm krvavým!

Zbroj vyvolte si sami v seč,
ať píku, nůž či hrot,
ten nejsmrtnější třímá meč,
kdo nedbá na život!
Ta páž, jež k ráně zvedána
vlastence hněvy je,
můž' růží skolit tyrana,
jej trnem zabije.

Kolísá kdo? Ať vzhledne tam
v zrak dívky pravé, v něm
on uzří svatý hořet plam,
v tom nebi pozemském!
Oh, ciťte citem svojich žen
a v před jen s duchem jich
a tém váš brzký spatří den
stát u bran vítězných!

Kou naděj, Bože, nevlije
myšlének takých ples?
Již bouři čelí lilije,
má palmou třásti děs?
Ne! radš se mrakům koř jí sněť,
jež do našich hřmí lad,
od lilje hrdě učit hleď
se v boji vzdorovat!

Hoj, lidé z lesů na horách,
hoj, lidé v údolech,
hoj, vy, jimž proudu řev a vzmach
sval ztužil, vichrů šleh,
ó, pojďte plesně k seči, hoj,
od jezer, lesů, hor,
za právo vlasti jde náš boj,
za liliji náš vzdor!

Paul Hamilton Hayne.

(1830—1886.)

Paul H. Hayne je lyrikem velkého bohatství látek, uchvacující síly ve svých zpěvech válečných a líbezné něhy a jemnosti ve svých básních popisných. Jest representativním básníkem amer. jihu a ctěn a milován ve všech Spojených státech severoamerických. Narodil se r. 1830 v Charlestoně, S. C., dosáhl hodnosti akademické na universitě Jižní Caroliny, vykonával nějaký čas praxi právnickou, ale později věnoval se jen literatuře. Vydával »Russell's Magazine«, »Literary Gazette« a »Evening News«, za války byl plukovníkem v »Confederate army«, když však válka podryla jeho zdraví a zničila jeho dům, uchýlil se s rodinou do kotáže »Copse Hill« u Grovetownu, Ga, kde zemřel r. 1886. Vydal »Poems« r. 1855, »Sonnets, and Other Poems« r. 1857, »Avolio, a Legend of Cos« 1859, »Legends and Lyrics« 1872, »The Mountain of the Lovers, and Other Poems« 1873. Krásné vydání sebraných básní jeho v jediném objemném svazku vyšlo r. 1882.

VICKSBURG.

Dní šedesát a více
střel, kulí lijavec
dštil kol nás v plamenné hrůze,
nás nezviklal však přec.
„Zmar jde-li v hrdé město“ —
náš mladý vůdce děl —
„zdí jen, již vrah náš zteče,
buď hradba mrtvých těl!“

Dní šedesát a více
zrak nebes kalný, slep,
a právě ve svaté ráno
  do hymnů a modliteb
se syčící zveď lomoz,
jak nepřátelé chtí
když srazit hlasy víry
  svým křikem zoufalství.

Tu nářek nastal v domech,
tu na trzích vstal třas,
co bouře zuřila, hřměla
  ve srdcí tichý ráz;
však Pán, štít náš, byl s námi,
a nežli měsíc prch',
bez chvěvu chodily ženy
  zas přes třídy a trh.

A malé hopkaly děti,
svou pozvedly jen tvář
v ten okamžik, když bomby
  blíž padl vír a zář,
pak stříbrný smích, daly
se v her zas milých kruh,
zbroj trojí v myšlénky tuše,
  že dobrý je střeží Bůh.

Leč rychlej padaly blesky
od lodí, jeden plam,
a hustěji a temněj
  boj divý tměl se k nám,
až mrak nad námi zavřel
se jako hněv a zmar,
zkad tisíci trysk' jazyky
  plam klikatý, msty žár.

Však andělé nevidění
směr smrtných zvrátili střel,
a holoubek milosti nebes
  nad boje se proudem chvěl.
A v domech ustál zas nářek,
a k trhům zjizveným
šli lidé ven, krok tančil jen
  jak srdce hrála jim.

BEAUREGARDOVA VÝZVA.
(Beauregard's Appeal.)

Tak! Co je nouze hořká,
  za zvonem sneste zvon,
v jichž hudbě svaté plesy zní
  a rozloučení ston!

Než padnete však, zvony,
  v zpěv ještě jedenkrát!
Do větru spěšných nechte vln
  své symfonie vát!

Kdo sledně zrozen, vítej,
  ráz veselý zni proň,
kdo sledně kles', v hrob kladen dnes,
  zpěv slavný jemu zvoň!

Nechť zvony nad ním bijí,
  zní písní žalostnou,
jak v bolu pro smrt člověka
  by věstily smrt svou.

Kdo dí, že znesvěcení
  oloupit chrámu krov
a smrtnou mocí opatřit
  ten mírem znící kov?

Mír pokrytcům a bláznům!
  Kde vše má v sázce lid,
má bláznů křik a svatoušků
  být dbán, nás zastavit?

Nuž, shoďte trapnou starost!
  Plam výhní šlehni výš,

a na jícny děl roztavte
  sta věží zvony již!

Já nebojím se zkázy
  ni války nehod zlých
pro hrůzyplné hřímání
  z jich retů kovových.

Je válka naše svatá,
  nuž, věc měj kostelů,
a nad bojem, jenž spravedliv,
  vzplá peruť andělů.

Kam povinnost nás vede,
  je všude Boží zář,
a Svátost dáme modlitby
  si války na oltář!

HLAS V SOSNÁCH.
(The Voice in the Pines.)

Je jitro něžně krásné, tichý vzduch,
a lehké mráčky čárné, zlato, šeď,
nad strání boru stojí, ani ruch,
kde sosny, jak by kouzlem kmen jim stuh',
jak ony ční, bez hnutí, němy teď.

Bez hnutí, němy; ani snítky mih
v jas neblýsknul, ni větve suché třas,
a přec, když bloudíš pod sosnami tich,
zvuk stihneš slabých vln a vzdálených,
pro hrubší sluch neslyšný, jemný hlas.

Ký je to hlas? Ký tichý, zvláštní tón?
jenž, větrů všech ač zdál se ustát let,
ba vánek zmlk' — svou flétnu pustil on —
tak snuje věčně mystický svůj ston,
kde šeptajících korun stinný svět?

Ah, stará báj zda můž' být pravdivá?
Zda Dryady v tom vzduchu mrtvém zjev,
jež čelíc nebi, jež se zastkvívá,
svou duši divě vdechla vášnivá
v ten nezemský zoufalství divný zpěv?

Či věky snad již, bouří zahnán jen,
v dál do země z míst, vln kde hučí vztek,
kýs moře duch, tak sešlý, opuštěn,
tu letních paren, zimních mrazů plen,
zas touží sladký moře polibek?

Ať jakýkoli čár to, slouchám, sním,
klid jitra trávě, v sladkou prázdeň jat,
ves lesa zvuk — i bažant s bubnem svým,
i drozda let, hmyz s ruchem veselým
pro smutný hlas ten sotva v sluch mi pad'.

Pod smysly v dřímotě ten plyne sten
v hloub z hloubi žití duchového, skryt,
jak dumný proud, v němž tichý šum zní jen,
cos jako bol a zase jako sen,
a přec mu pro vždy vzat je spánku klid.

DÁVNÝ ŽIVOT.

(Pre-Existence.)

Jak plnou třídou bloudě sám,
zpol známou tvář kdes potkávám,

vždy zdá se mi: mně smála vstříc
se v jiných světech už ta líc.

Když ztracen jsem v dav plesný zas,
tu zachví mnou kýs hudby hlas —

té písně musil zlatou zvěst
jsem slyšet už, syn jiných hvězd.

Ve chrámě hned jsem hluch a slep
pro žehnání, hlas modliteb,

když v scéně, jež můj zdraví zrak,
tu poznávám, jat divně tak,

tu, jejíž taje každou část
v svém srdci věk se cítím třást.

Tich večer dlím, ač doma přec,
na cizím břehu cizinec,

a známěji než rodný dům
mi kyne vln a pěny šum.

Kdos přes zátok mi pluje blíž,
a co chce dělat, mluvit, již

říc' napřed mohu. Tušení
z dob dávno žitých pramení!

Ó, třpytné, hbité plameny
z dna duše vědoucí! Jak sny

ne vždy váš svitne, zmírá lesk,
však často určitě jak blesk

tmou šlehne, mozkem proletí,
myšlénky vzkřísit, paměti —

myšlénky, jež snad musí zpět
přes divě spustlou cesty změt

nesčetných věků; paměť, k nám
jež sahá v dál, jak hvězda tam

neznámá, malá, jejíž svit
jde v nejzazší kruh kosmu mřít.

MEZI ZÁPADEM SLUNCE A VÝCHODEM MĚSÍCE.

(Between the sunken sun and the new moon.)

Než vyšel měsíc, slunce kleslo zpátky,
já stál, kde potok tekl skrze lán,
ruch sotva znatelný, a tichý van
ni proužek v hládi nerozchvěl mu hladký
svou písní večerní. „Ó, míre sladký,“
já vzkřik', „ó, moudrý přírody je plán,
jímž jako v duši lidské vystřídán
vždy s bouří klid a za dne hlasné zmatky
v sen svatý večer rosný ustele!
Ó, šťastné srdce, které v svoji šeři
se v míru nebeském, nad hloubí snův
myšlénkám rádo, něžné moci, svěří,
jež stoupají jak krásní andělé,
jak duše zářný žebřík Jakubův!“

STARÉ MYTHY.
(Ancient Myths.)

Proč prchly jste, ó, mythy s krásou svou?
Zem klesla s výše požehnaných dob
svých jar; po rose sladkých let ni stop
ve věncích jejích, svadlé, mrtvé jsou.
Již neslyšet, kde blankyt výše pnou,
ni nesmrtelných křídel záchvěvy,
a nezdravíme večer návštěvy
Geniů spjatých krásnou se sudbou.
Svých Nereidek moře, v smutku řeky
víl zlatovlasých pozbyly již vnadných,
Oread šťastných v horách není žádných,
zvuk Panovy zní flétny v snech jen měkký,
a staré víry svítí zašlé vděky
v šeř srdcí jako hrobní kámen chladných.

OSUD ČI BŮH?
(Fate, or God?)

Za nejstaršími zjevy na dostřeh,
za říšemi, jež minulý měl čas,
z dob Dávnověku, jenž má bílý vlas,
zří strašný fantom krále králů všech.
Kol širokého čela zářný leh

mu vínku třikrát královského pás,
přes vznešenou hruď, Atlantický vaz
vlá šerá krása taje na křídlech.
Klid hlubý moci bezdné, hrůzný, něm'
jej pásá, zvedá; v divotvorný ruch,
bít — léčit, žezlo ruce pozvedají;
znám ve všech věcích, vzýván v každém kraji,
zpol hmotný taj ten skepsi — Osudem,
co nejhlubší sklon, víra šepce — Bůh!

Emily Dickinson.

(1830—1886.)

Narodila se v Amherstu, Mass., r. 1830 a zemřela tamže r. 1886. Žila život samotářský a odlučný, takže málo jejích básní vytištěno bylo za jejího života. Básně její vydány byly v knize teprve r. 1890, hlavně z dopisů.

VOLBA.

(Choise.)

Z všech duší, jež tu stvořeny,
mnou jedna zvolena.
Až smysly ducha opustí
a padne zástěna;

Až co je teď a bylo dřív,
zvlášť, v pravdě bude stát,
a krátká bude těla hra
jen pískem, který svát;

Až vstanou zjevy královské
a mlh až znikne stín —
hle, atom, jejž jsem vybrala
si ze všech země hlín!

BOJIŠTĚ.

(The Battle-Field.)

Jak jisker let, jak řady hvězd,
  jak růže padlí list,
když náhle tak dnem červnovým
  jde chladný větru svist.

Do neplodných tu znikli trav,
  kde, nenajde zrak víc,
a Boha jen hlas nezvratný
  můž' svolat každou líc.

VĚČNOST.

(Eternity.)

V moři podivném
plujeŝ tiše snem,
  ho! lodi, ho!

Znáš ty břeh, mi zjev,
kde vln nezní řev,
  kde znik bouře hněv?

Tam, kde západ v snech,
mnohý člun v klid leh',
příď kotví všech.
Tam běh můj s tebou jde.
Země, ho! Věčnost zde!
  Konečně břeh!

Will Wallace Harney.

(1831.)

Narozen v Bloomingtonu, Ind., r. 1831. Studoval na kolleji Louisvillské a vyučoval na Normální škole ve státě Kentucky. R. 1869 vystřídal svého otce ve vydávání Louisvillského »Democrata«, později odstěhoval se do Floridy. Básně jeho nebyly dosud sebrány.

ADONIS.

(Adonais.)

Nesejdem se, lásko, víc na poli, kde vážou klas,
ve žních šťastných na poli, slunce níž kdy plá,
kdy, jak v sadě padá list, nevidět již cesty stop
a kdy ženci za večerů mlžných vlahých pějí dob.
Ó, jabloně jsou šťastny, když van jižní vlá.

Láska stihla v sadě nás, dřív než ostny dostal klas,
ó, jabloně jsou šťastny, když van jižní vlá —

sladká jako letní dny, které mrou, když v květu
čas,
vrcholků kdy na západě jako bodlák rudne jas,
ve žních šťastných na poli, slunce níž kdy plá.

Sladká jako letní dny, jež druh druha sladší, mrou,
ó, jabloně jsou šťastny, když van jižní vlá,
plná citu srdce všecka: láska našla mluvu svou,
jak když míza v broskvi mění na šťávu se pře-
sladkou,
ve žních šťastných na poli, slunce níž kdy plá.

Sladká jako letní dny, mroucí, klas co zraje v stoh,
ó, jabloně jsou šťastny, když van jižní vlá,
sladká, dívce nevěrné jak když slíbí vratký hoch,
sad když dusný dýše jako naplněný vínem roh,
ve žních šťastných přes pole, slunce níž kdy plá.

Láska zašla v jeseni za večerů mroucích dob,
ó, jabloně jsou šťastny, když van jižní vlá,
kdy jak barvy listí všeho mře a vadne nebe strop
a kdy ženci s polibkem se loučí v čas, kdy vážou
snop,
ve žních šťastných na poli, slunce níž kdy plá.

A pak ženci domů jdou se šedých a mlžných lích,
ó, jabloně jsou šťastny, když van jižní vlá,

a pak ženci domů jdou a na hrotech nesou svých
čísi tvář, jež jako měsíc, jenž pad' do sfér šedivých
v líci kletbu denní záře, slunce níž kdy plá.

Jemný jak zvuk polnic z dálky ženců sladký zpěv
se zveď',
ó, jabloně jsou šťastny, když van jitřní vlá,
láska sladká jako léto, mladá hruď kdy jeden květ,
nejsladší však v umírání, jako snop tu leží v sled
ve žních šťastných na poli, slunce níž kdy plá.

Helen Jackson.

(1831—1885.)

Helen Maria (Fiske) Jackson narodila se v Amherstu, Mass., r. 1831, zemřela v San Franciscu, Cal., r. 1885. V jedenadvaceti letech vdala se za kapitána Eduarda Hunta, jenž zemřel r. 1863. R. 1875 pojal ji za choť bankéř William S. Jackson. Vedle řady novell vydala »Verses by H. H.« (začáteční písmena jména Helen Hunt) r. 1870, »Sonnets and Lyrics« r. 1876. Sebrané básně její vyšly v jednom svazku r. 1902. Náleží jí primát mezi moderními poetkami americkými. V poesii její, tíhnoucí k meditaci a reflexi, projevuje se duch hluboký, demokratický, plný lásky k svobodě a lidstvu.

TKANÍ.

(Spinning.)

Jak slepý tkadlec v slunci tká,
    dnů šlapu stav,
vím, v určený se běh jen dá
    těch nitek dav;
vím, každý dne dá úkol mně,
a víc nežádám, žijíc v tmě.

Já nevím, k čemu je, jak zve
se moje tkáň,
vím jen, kdos přišel z ruky své
v mou vložil dlaň
tu přízi, řka: „Co nezříš den,
to jedno dělat můžeš jen!“

Tak časem v změti, chvat a let,
jde příze proud,
tu vím, bouř divá táhne vpřed,
že upadnout
bych mohla, chvím se, v místě svém
však zůstanu, neb slepá jsem.

Proč, nevím, jsem však jista tím,
že barvu vhod
továrna kás dá vébám mým,
i čas i rod
by přetrvaly; kletby tak
necítím nikdy, slep ač zrak.

Ta víra, myslím, plyne z těch
slov krátkých as,
jež jakýs děl mi v mládí dnech,
v dnech mládí hlas;
já neznala, svůj znak že Bůh
mně slepé vtiskl v čela pruh.

Leč vnitř či vně ať znamení,
ať zde či tam,
to jedno. S Bohem v spojení
vždy víru mám.
Vím, slepé mně zde místo dal,
kyn Jeho tiše čekám dál.

Však sluch pnu, sluch pnu stále tmou,
zda slyšet znít
krok těch, kdož véby odnesou
a přetnou nit,
zvěst Boha snesou v slunnou tiš:
„Tys, tkalče slepý, dotkal již!“

KORUNOVACE.

(Coronation.)

U dveří krále v půli den
lstiv slunné, zlaté sítě klad';
za strážcem strážce zachycen,
pad' spánku do tenat.

Tu dveřmi, při nichž spala stráž,
šel žebrák. „Vhodný mžik — se smál —
bych podíval se, člověk zdaž
živ líp je, když je král.“

Pod korunou král skloněn dlel
a opíraje o dlaň tvář,
zřel, v hodinách jak zvolna, žel,
se sype písku zář.

„Co, chudáku, chceš u mne?“ — Lic
obrátil muž, děl v soucitu,
jak v snách: „Od tebe nechci nic,
já krále hledám tu!“

Tu zveď se král a s hlavy v mžik
strh' korunu a odšoup v ráz:
„Ó, muži, ty jsi poznal — vzkřik' —
většího krále as!“

Pak všemi dveřmi volnými
s žebrákem král šel, v dlani dlaň.
Král šeptal: „Poznám, řekni mi,
až cestou přijdu na ň?“

Žebrák se smál. Již větrů let
s horkého čela krále svál,
smyl rudé rýhy, vínku sled:
„Teď stojí tady král!“

U dveří krále lstivý den
svil slunné, zlaté sítě v chvat,

a záhy ze snů vyděšen,
    se vzbudil strážců řad.

„Hej zde, hej tam! Což nespatřil
z vás nikdo krále?“ Křik se zdvih’.
Král se žebrákem za těch chvil
    již volných měli smích.

Na dvéře krále sedal mech.
Král ten tam. Mrtev! lid jen lkal.
Tak nejstarší po mnohých dnech
    syn robem zaň se stal.

VANITAS VANITATUM.
(Vanity of Vanities.)

Ke květu včela, k plamu mol jen;
každý k své vášni; rozdíl co jmen?

Nejsladší jetel rudý; ač znám
včele, jej ssáti nemůž’; plá sám.

V hloubi med jeho, nelze tam vjet,
platný co v hloubi skrytý tak med?

Podzim ji zkruší, zničí ji hlad,
mrtvé kdos včely lituje snad?

Zář hvězd je jasná, nebe plá kol,
pouze píď může letět však mol.

Svíčka jej šálí, spálí jej žár:
Poutníčku bědný, skvělý to zmar!

Život je medem, život plam jen;
každý k své vášni, rozdíl co jmen?

Letíc a kroužíc, slunce kde žeh,
planeta malá, jaký má běh!

Včely a mola spočti jen čas!
Med a plam bílý sečte kdo z nás?

Kdyby tak shasla, jiskérky vznět!
Pro jednu hvězdu nestmí se svět!

Ke květu včela, k plamu mol jen,
každý k své vášni, rozdíl co jmen?

SOSNA A POTOK.

(The Fir-Tree and the Brook.)

Jen potok milovala, k hvězdám zříc.
„Ó, stříbrohlasý, chceš-li počkat, slyš,
má láska blaží.“ Potoka tu líc
hned úsměv opustil: Je pozdě již!

Jde k moři již můj cval.
Já nevím, zda bych dal ti ples či žal,
však nechci, nelze, bych tě v náruč jal,
oh, nechoď za mnou v dál!

Tu sosna lkala, lkala; na jaře
až vypuknula v smích jak šílení,
kýs den, když krále zřela dřevaře,
jak do kmene jí pálí znamení,
že padne. „Hřmi teď v cval,
jen, potoku! Ať dáš mi ples či žal,
chci, bys jen jednou v náručí mě jal,
za tebou půjdu v dál.“

Zbit sekerou a sedrán provazy,
po písku smýkán ve závratný let,
vln silou házen v bolu extasi
a k zemi vržen drsně naposled,
strom slyšel: Hleď, ký pal
jsem plamenné ti náruče své dal,
já varoval, ne ples ti dá, leč žal,
proč za mnou jdeš jen v dál?

Vzhled krásný, příček, lan a rahen pln,
kmen sosny stál a plul a plul,
když lodí všech už naděj prchla, vln
se v nejdivější bouři nepohnul,

leč děl vždy: „Volný cval
máš potoku! Však v náruč jsi mě jal,
pro život, smrt, nechť ples v tom byl či žal,
hleď, za tebou jdu v dál!“

Za noci, nezbyl z mužstva jeden muž,
jak obrovské kry rozmáčkla ji moc,
loď beze zvuku padla v moře hluš.
A tiše sosna pluje den i noc,
a tiše podle skal
to lká: Ó, sosno, tak jsem si tě vzal!
Ó, věčně líbat chci tě v loktech dál,
žár ke mně smrt ti dal!

DEDIKACE.

(Dedication.)

Když děti sobě hrají v léta dnech,
jak ptáci letí větrem, deštěm, v jas,
od cesty k poli, z pole v cesty pás:
tu tklivá stopa po nich v místech všech
je v zapomněných u cest ve květech.
Mrou zapomněny, ne však marně zas:
Je najdem, bol jme a zas radost nás,
a s úsměvem: „Šlo dítě tu,“ dí vzdech.

Ty drahý — jméno tajím, aby rety
čís nevyřkly je drsně — rovna mdlým
těm dětem v půldni, nechala své květy
jsem u cesty. Že usmál jsi se, vím,
a myšlénka že na ně vždy a všude
taj sladký mezi mnou a tebou bude.

MÁKY V PŠENICI.

(Poppies on the Wheat.)

Pod Ankonskými vrchy zářící
znoj, tropický proud vzduchu ke vln hrám
vše pole reže vlní, v jas a plam,
až zelená jak moře k vinici
kol bijí. Máky na nich letící
jak světlonoši jsou, již sem a tam
břeh značit spějí.

Rolník jde a sám,
že jsou tu, neví. Nohy tížící,
jde sčítat chléb a podzimní žeň rév;
však mně — mně v snách zkvet' úsměv na
líci,
že až snad zhořkne chléb mi již a krev
hřát vína bude marně chlad mých cev,
v snách zaplesám, zříc máky letící
jak světlonoše hbité pšenicí.

LAVINY.

(Avalanches.)

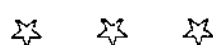
Ó, srdce, jež máš lásky slunnou výš,
bez pochyb plesáš dnem i nocí jen,
v té víře šťastno, že je jasný den;
co praví všecky zvěsti Alpské, slyš,
o dnech, kdy nejvíc lavin padá tíž?
Ne v bouřných dnech, kdy bledý, uděšen,
lid úzkostně zří napjat v tesy stěn
a každý zvuk mu umíráčkem již —
leč když je nebe tiché, modř a jas,
a slunce stouplo — nastal hrůzy čas.
A na Bernardu Svatém mnichů sbor —
kéž Pán je shledá, do svých přijme krás! —
v svém klášteře se, mrak ač nezří zor,
za mrtvé, mroucí modlí v klínu hor.

EMIGRAVIT.

Loď zdvihá kotvu, plachty napjal dech.
Jas divných jmen pod přídní malbou vzplál.
Co toužný hled kol plesných „s bohem“ svál,
co těm, kdož jdou, zní i kdož zbyli, těch!
Vlast, život nový, lepší, krašší břeh

jdou hledat mnozí; zbytek čeká dál,
v směr hledě, jímž se druhů zástup dal,
až loď zas vlajku zdvihne v příštích dnech.
Kdo ví, co osad myriad můž' být
v těch krásných luzích, bohatších, než v snách
můž' vidět zisk, v těch zářných prostorách,
jež nebem zvem', že dálný jejich svit!
Ó, nepište kdys o mně: „Zhasla, ach!“
leč: „V jinou hvězdu přeložila byt!“

Elisabeth Akers Allen.

(1832.)

Narodila se v Strongu, Me., roku 1832 a vdala se nejprvé za sochaře Paula Akerse a roku 1865 za E. M. Allena v New Yorku. Vydala několik knih básní a velice známou se stala svou písní Rock me to Sleep (Skolíbej v sen mě.)

SKOLÍBEJ V SEN MĚ!

Vrať se, ó, vrať se mi letící čas,
učiň mě dítětem v dnešní noc zas!
Matko, jež odešla's, zkad nezní ech,
přijď, mě svém na srdci spočinout nech,
s čela mi slíbej trud, vráskou jenž vryt,
z vlasu mi měkce shlaď stříbrnou nit,
s láskou střez spánek můj, nežli vzplá den,
skolíbej, matko, mě — skolíbej v sen!

Zpátky sem, zpátky ó, proude plyň let!
Shon ves i slzy mě znavily v sled,
bez zisku shon ten a marná slz tíž,
vem je a vrať mi dětství zas říš!
Všechen mě znavil již odkvet i prach,
znavil mě duše mé rozlet a vzmach,
znavilo setí, kde jiný žne jen,
skolíbej, matko, mě — skolíbej v sen!

Nízkostí, falší a nevěrou mdlá,
volám tě, matko, ó, matičko má!
Mnohokrát pažiț už v zeleni vzplál,
zkvetl a zvadl, co dělí nás dál:
s mocnou však touhou a vášnivý bol,
toužím tě v dnešní noc míti zas kol,
z ticha přijď dlouhého, hlubého ven,
skolíbej, matko, mě — skolíbej v sen!

V přešlých dnech nevzplála láska již, vím,
podobná matčině nad srdcem mým!
Není cit, jenž by tak trval a žil,
nezištný, věrný tak, trpěliv byl!
Matka jen duše můž' churavé hnět
zhojit, i hlavu, již unavil svět.
Spánek již béře mdlá víčka si v plen,
skolíbej, matko, mě — skolíbej v sen!

Přijď a spusť na svoje ramena zas,
jako kdys, hnědý svůj, zlatistý vlas,
nech mi jej přes čelo kanout, by tak
stínil mi před světlem slabý můj zrak;
se stínem jeho, jenž zlatý má lem,
sladký zpět vidin se přihrne sněm;
láskypln, sladký je jasný proud ten,
skolíbej, matko, mě — skolíbej v sen!

Matko, oh, matko, jak dávno to, žel,
ukolébavky tvé zpěv co mi zněl!
Zpívej, a duši mé při zpěvu tvém
ženství se leta jen budou zdát snem.
V náruč tvou jata, na srdci tvém tvář,
přes líce jasných tvých kadeří šlář,
nevzbudit nikdy se v život ni sten! —
skolíbej, matko, mě — skolíbej v sen!

Mary Ashley Townsend.

(1832—1901.)

Narodila se roku 1832 v Lyonsu, N. Y., a provdavši se, žila v Novém Orleansu, La. Knihy její mají názvy: »The Brother Clerks« (1859), »Poems« (1870), »The Captain's Story'« (1874), »Xariffa's Poems« (1881), »Down the Bayou, and Other Poems« (1882), »Distaff and Spindle« (sonety), 1895. Zemřela v Galvestonu (Texas) r. 1901.

VIRTUOSKA.

(Virtuosa.)

Když usedla si klidně před nástroj,
dav čekající, ani dech ni hles,
tich seděl tu, co bílých u klaves
dlaň její kmitla očí pro opoj.
Teď spřádat počla svěžích zvuků roj,
pak vzletných tónů proud se umně nes',
vždy vzletnějších, až ohlasů všech ples
v síň proudit slyšel harmonií zdroj.

Mžik pausy pak, a počla laškovat
se strunami, až šílený jich smích
zněl, po té kárným prstem v chvat
je oněmila, tón za tónem stich',
jejž umrtvit neb vzkřísit mohla v mih.

HOROSKOP ŽENY.

(Her Horoscope.)

Je nadějí ten život ženy zpol,
zpol odříkáním. Toho uprostřed
strach o sny, skepse, oklamání hnět
a síla se vším v boj se dáti kol.
Bez vědomí výš tíhnouc, tmavý dol
nám žití krášlí, trpělivý hled,
zná vše, co láska dá i upře hned,
tenť v horoskopu všech žen psán je bol!
A žije, jiným srdce světíc tep
a pomáhajíc břímě jiným jen
nést, na cestě když podléhají tíze.
A zmírá, činů rek, bez lauru leb.
Památka? Ano, jak pro krátký den
květ růže kdesi v zapomněné knize.

JAK MÁM TĚ RÁDA.

(How much do you love me.)

Chceš znát, jak mám tě ráda?
  Jdi k moře hlubinám
se ptát, co drahokamů
  v kořálných slujích tam;
neb širokých vln ptej se,
  jež stále hřímají,
co písku líbají tam
  na břehů pokraji.

Chceš znát, jak mám tě ráda?
  Ó, jdi a ptej se hvězd,
co takých zářných světů
  ve všehomíru jest;
neb ptej se raděj větrů,
  jež sladký mají van,
zkad asi přicházejí,
  do kterých táhnou stran.

Chceš znát, jak mám tě ráda?
  Jdi, ptej se slunce jen,
kdy navždycky běh jeho
  as bude ukončen;
nebtaž se prachu země,
  na nějž jsi právě stoup',
co chladných srdcí pod ním
  tam skrývá prsti hloub.

Chceš znát, jak mám tě ráda?
  Až moře, jež se chví,
a vlny, hvězdy poví
  ti vše svá tajemství,
až paprsek i zefýr
  ti oznámí svůj běh,
ty zvíš, co k tobě lásky
  a citu v prsou těch!

☆ ☆ ☆

Edmund Clarence Stedman.

(1833.)

Ed. Cl. Stedman zaujímá v moderní literatuře amer. stejně vynikající místo jako básník i jako liter. essayista. Američan nejlepšího rázu, patriot svým srdcem, kosmopolita duchem, dotýká se ve svých poesiích tak jímavě srdcí amerických, že básně jeho patří v Americe k nejznámějším. Jako liter. historik vykonal mnoho pro americkou i anglickou poesii nové doby svými monumentálními děly: »Victorian Poets« 1875 a »Poets of America«, jichž doplňky jsou obsáhlé jeho anthologie: »A Victorian Anthology« 1895 a »An American Anthology« 1900. Narodil se v Hartfordu, Conn, r. 1833 a věnoval se po studiích universitních žurnalistice. Za války občanské byl válečným zpravodajem new-yorského časopisu »World«. Později sloužil nějaký čas ve Washingtoně, r. 1864 účastnil se stavby i financování první sekce první Pacifické dráhy a stav se skutečným členem bursy, zastával úřad tu až do r. 1900. Tato praktická činnost neodcizila jej však literatuře. Vzrůstala řada knih jeho básnických, konal přednášky o poesii na universitě pensylvanské a columbijské, zastával po Lowellovi úřad presidenta ligy na ochranu práva autorského (The American Copyright League). Básnická díla jeho mají názvy: »Poems Lyric and Idyllic« 1860, »Alice of Monmouth« 1863, »The Blamless Prince« 1869, »Hawthorne, and Other Poems« 1877, »Lyrics and Idylls« 1879, »Poems Now First Collected« 1897. Vedle toho vydával knihovnu americké literatury (A Library of American Literature) 1888—89, vydal díla Adgara Allana Poe a napsal spis o »Povaze a živlech poesie« (The Nature and Elements of Poetry) 1892.

SVOBODA OSVĚTLUJÍCÍ SVĚT.

(Liberty enlightening the World.)

(Bartholdiho socha v přístavě New Yorském.)

Vrat oceánu stráž,
na břehu, moři dlíš
jak posel nebes, až
čas přestane být již.
Ký skráň ti věnčí jas!
Kým cherubem jsi as?
jež do vln s výše zříš,
kde trůn svůj máš!

„Já jméno Volnost mám!
Od mocné země zrak
pnu v moře staré tam,
páž k Bohu zvedám v mrak.
Plám v nebes záři dnem,
sloup ohně v noci jsem,
u moře stojím tak
a neklekám.

V tmách ležela zem, v snech,
kříž člověk nes', pln chmur,
než nad západní břeh
jsem vzlétla ve azur.

Ó, ký se vzkřik a ples
z omládlých krajů vznes'!
Pěl celý jitra kůr
  zpěv z hlubin všech.

Pod oblohou tou v dál
Starému Nový svět
můj meč, mé výzvy slal,
mou hvězdnou vlajku zveď;
Svět starý ztužil dlaň;
můj zjev, ó, hleďte naň,
živoucí kadlub zhnět,
  jenž v slávě vzplál.

Vy s prasklým stěžněm, zvěst
jenž vašich bouří, sem!
Sem! na příč vašich cest
zde mříží nebijem.
Sem ve Svobody chrám,
pro vás já zvedla plam,
pro vás můj diadém
  plá v záři hvězd!

Však vy, již jdete snad
mou przniť državu —
ač volnost můž' jen dát,
bez úcty ku právu,

zpět, plémě temnot, dál,
můj dům jen z Práva vstal,
já Svobodou se zvu,
  mně trůnem Řád!“

Ó, zdar ti, čárná, zdar,
ty světlá, věčná! Hruď
a plamenů tvých žár
zdrž bouř i noci rmuť!
Nechvějná v základech,
tu konej dobrý střeh,
po sledních slunci zmar
  ty Světlem buď!

ROZMARINA.

(Rosemary.)

Před lety, kdy slunce svit
za léta les v život hřál,
s dívkou, jež mou měla být,
  jsem se toulkou bral.

Ptáci v párech, počala
Láska halit křoviny,
naše srdce splývala
  ve proud jediný.

Pod modřejší oblohou,
než kdy dřív, ký ples mít rád,
vědět, jiní nemohou
  víc ti lásky dát!

Vánek vál, a sladce pěl
mému tvého srdce hlas,
zástavy vše navracel
  zástavou jsem zas.

Jak se stalo, nevím sám,
ale přišel kletý mžik,
ďas kdy jakýs tajně nám
  v lásky ráje vnik'.

Příkrá, hořká slova zní,
nedůvěra v nich a zášť —
Hrdost přetla pouto v dví,
  každý trpěl zvlášť.

Sedm přešlo let již v dál,
a já trpěl muk jsem dost,
zveď jsem se však, choť si vzal,
  kruše minulost.

Za horami v dáli kdes
život trávíš nyní, vím.
Cítila's, jak sžírá rez,
  konec liljím tvým?

Léta, zimy byla's všem
jako socha, sníh a led,
žádný z davu v srdci tvém
  čísti nedoveď'.

Ó, já znal jsem chvějný ruch
toho taje hlubiny,
božská hudba ta v můj sluch
  padla jediný!

Teď se zříme v pláči v snech,
hory, plesa — stranou jdou,
s láskou sedmi po letech
  střeme náruč svou.

Vidina nechť mizí ta
s jitra svitem jako sen,
často divná rozlita
  slast z ní pak i v den.

Právě teď, kdy hřeje les
zase letní slunce svit,
právě teď v sny duch mě nes',
  co vše mohlo být!

NA DVEŘNÍM STUPNI.

(The Doorstep.)

Po cvičení jsme celé jen
my hoši stáli u kostela,
zřít, děvčata jak cupou ven,
jak ptáčátka když v pár by chtěla.

Ne statnější, kdo ztéká val,
když muškety naň míří, pálí,
než já, jenž v čele chlapců stál,
již byli by mi koše přáli.

Leč ne, přijala, rdíc se, páž!
Tlum starých zůstal vzadu hezky,
a k Maple-Farmě spěl krok náš
přes milujících milé stezky.

Co mluvili jsme, nevím; as
nic nebylo to pro dějiny,
leč prosté stezky naší pás
se zdál mi krásnější a jiný.

Pod nohou křupal sníh i zem,
plál měsíc, kraj byl plný záře,
kloboučkem kryty, kožíškem,
jí mládím, zdravím plály tváře.

Tu malá ručka z rukávce —
tu, sochaři, smět modelovat! —
se dotkla mého kabátce,
ji měl jsem hřát, v své dlani chovat.

Ji míti a být sám tak s ní!
Ká láska, strach a triumf zase! —
A tak jsme došli ke stupni,
kde krásná cesta končila se.

I staří došli skorem již,
dlaň buclatá po klice sáhá,
již slyšeli jsme hlasy blíž,
a na schůdku náš krok dál váhá.

Setřásla vlasů prsténce,
a „Díky, Nede!" rtík děl její,
však věděl jsem, nechť klamat chce,
že zná přec, kou se touhou chvěji.

Mrak jemně táhl přes měsíc,
jenž potutelně koukal v stínu,
však skrýval tvář, jak chtěl by říc':
Spěš, teď neb nikdy! K činu, k činu!

Má ústa znala pro ten mžik
jen políbení sestry, matky,

leč nějak přec na její rtík
jsem růžný — polibek vtisk' sladký.

Snad dětské byl to lásky čas,
leč — chladné ženy — muži sytí! —
tu slast moc', záchvěv cítit zas,
bych dal — leč máj jen jednou v žití!

TOUJOURS AMOUR.

Rci mi, prosím, Růžná Pleti,
do srdce kdy Láska vletí?
Královno má, modrý hled
tvůj zřel sotva jas tří let,
a již něhy sladký div
tich se vkrádá, couvá lstiv;
hle, i malý luk v ten čas
ukryt je v tvůj jemný vlas,
od kdy brát znáš do zajetí
srdce? rci mi, Růžná Pleti!

„Ach," — ret růžný povídá —
„nevím, ač mdlí pamět má.
Dávno to, jak vzpomenout si?
Ptej se mladších, než jsem já!"

Rci, ó, rci mi, Svrasklá Tváři,
cit a rozum druh-li v stáří?
Kdy je šedé Lásky zmar,
kdy zhasíná mrazem žár?
Popel můž'-li ještě plát,
když vše zavál zimy chlad?
Tiskneš ještě něžnou dlaň,
líbáš, laskáš drahou skráň?
Kdy neloví, nerybaří
Láska již? rci, Svrasklá Tváři!

„Ach," — ret moudrý povídá —
„mládí zajde, síla mdlá,
o lásce však soud mi těžký. —
Ptej se starších, než jsem já."

NEZNÁMÝ DOMOV.

(The undiscovered Country.)

Ten kraj být znám,
kde končí tmavé, bludné naše pouti,
kde krašší vrchy, tichých luk je plam,
ach, bez trýzně, jíž duch se tajně hroutí,
kdo, kdyby kus jen země té svit' nám,
by nechtěl tam?

V sluch kdyby vál
sbor andělů nám splývajících s výše,
neb kdyby zrak náš bdělý, hledě v dál,
jen zářný průhled stih' té dálné říše,
jenž pro mžik náhlý před námi by vzplál,
kdo by se bál?

Mít jistou zvěst,
že najdem druhy, již nás opustili,
u řeky rajské, jež tak čista jest,
že pohlédnem v zrak, jenž nám byl tak milý,
mdlý světa vír, mít jistou toho zvěst,
kdo chtěl by nést?

KEARNY U SEDMI SOSEN.

(Kearny at Seven Pines.)

Tak vojenská zvěst ta zas na pouť jde v davy —
zvěst, Kearny jak neznal chvět v dešti se střel,
v den — Jameson byl, Birney a Berry s ním žhavý —
kdy dvaceti tisícům naproti hřměl.
Kde rudý proud lil se, řev největší byl,
kde mrtvých těl chumáč, skrz podrosty stmělé,
kde nejlepší, jistý tak z houští naň cíl,
Phil Kearny se nejlíp bil na čáře celé.

Když bylo zle, junáci vážněli všady:
U sedmi tam sosen, kde dleli jsme, blíž
on rozjel se kolem již řídnoucí řady,
a srdce mu letělo na křik náš výš.
On s koněm svým prachu táh' vůni v svůj čich,
svým zamával mečem, my vykřikli směle,
však nad křik náš hlasný měl hlasnější smích:
„Šprým čertovský, hoši, tu po čáře celé!"

Jak na hnědce seděl! Jak mečem svým blýskl
v té ruce, jež zbyla mu — v zubech uzd pás!
Jak chlapec, když prázdniny počly, si výskl,
však pod štítem čapky hled vojáka zas.
Ze záloh kdos v řeži se pekelné ptal,
zda mýtí či borem na nepřítele:
„Ó, kamkol, vše jedno! Jen ku předu! Dál!
Seč najdete pěknou tu po čáře celé!"

Ó, krutý u Chantilly tmavý šlář noci,
jimž skryt byl pro věrných svých, udatných hled.
Tu srazila lilje běl kule zlou mocí,
tu armády chloubu, hrdinství květ.
Leč sníme — tam v krajinách stínů, kde v chvat
se mrtví v pluk řadí, jak bubny zní, v čele
on jede, jak kdysi, zas podél svých řad
a volá zas: „Ku předu!" po čáře celé.

☆

CESTOVATEL.

(The Discoverer.)

Mám příbuzného hocha,
jenž zřel tu pouze tři let skon,
 však cestovatel on
je větší nežli Frobisher a Drake
a všichni druzí dohromady!
On výzkumce a rek,
a daleko těch řady,
již hledají kdes ledný pól,
plul do vln valu, kde ni hlasu kol.
Ba, on plul ještě dále,
člun perutná loď táhla mu
portálu branou v tmu,
Mirmira zdroj i stromy stih'
 po mořích neznámých.

Kdys v krásné chvíli dětských let
kdos přišel náhle, nesa květ,
v dlaň buclatou mu vtisk' ten znak
 a pravil tak:
Ty tulákem buď nyní hned!
Ty do dálných jít musíš cest,
pluj za večerní záře hvězd
a objev nový, čárný svět.

— A hoch náš sladce pousmál
  se a šel tedy v dál.

Od těch pak dob,
ni slůvka o něm, stop.
  Kdo můž' říc,
jak pluje cíli svému vstříc,
ký hoch ten malý objevil,
co opustil nás, světa díl?
Kéž vrátil by se jen!
V ten bychom den
na rysu jeho mapy zřeli,
jak nebeské se cesty dělí.
Pst! Nekoná pouť hoch,
by vlásků ke závitu
dar hvězdný přidat moh'
  z perlí neb chrysolitu?

Ah, ne! Ne tak!
My můžem stihat jeho sled,
  on nepřijde však zpět.
A přec zas směle píši,
že objevitel říší,
jež starších jeho nikdy nezřel zrak.
On více ví, než by nám řek'
let šesti tisíc závitek,
víc, než duch v lesích odkryje,
um z nejzazší snes' Indie,

neb on snad ví, jak žije duch,
ký andělů je ruch
a jaká řeč jich, vzhled i tah,
v těch nedostižných krajinách,
  a věci shlíď,
jež nikdy, nikdy nelze v smrtelný sluch
povědít.

Charles Henry Webb.

(1834.)

Narodil se v Rouse's Pointu, N. Y., r. 1834 a odešel v chlapectví na moře. Po tři léta byl spolupracovníkem new-yorských »Timesů« a založil časopis »Californian«. Vynikl hlavně v básních humoristických. Vydal »John Paul's Book« 1874 (John Paul jeho pseudonym) »Parodies, Prose and Verse« 1876, »Vagrom Verse« 1889, »With Lead and Line along Varying Shores« 1901 a několik burleskních her.

KRÁL A PAPEŽ.

(The King and the Pope.)

Král s papežem poslali listy
mi právě v stejný čas;
ten v pečeti žezlo měl zlaté,
ten klíčů zlatých měl jas;
král od svých mě zapudil očí,
a z moří svých papež zas.

Král s papežem mají oba,
ach, země na tisíc mil,
a já ani píď nemám půdy,
kde nohy jsem postavil,
však nejkrašší dívka v říši
jde se mnou, jenž nemám cíl.

Král na sta má kolem stráží,
jež denně by za něj šly v boj,
má papež své biskupy, kněze,
a k nebi lká za něj jich roj,
já mám jen srdéčko věrné,
však líbá mě, kdy chci, hoj!

Král jí-li, u stolu slouží
mu řada vznešených dam,
a papeži, jenž nemá lásky,
čaj nalévá kardinál sám;
mě nečeká dvorně kruh paní,
leč děvče své po boku mám.

A král i zlatým svým žezlem
a papež, nechť Petrův klíč zveď,
by srdéčko neodemknuli,
jež mně jen se otvírá hned,
neb já jsem království vládce
a papež, můj moří je svět,
já vskutku jsem nejvyšším v státě,
jenž právě teď na klín mi seď.

☆ ☆ ☆

Abram Joseph Ryan.

(1834—1886.)

Abram Joseph Ryan, či jak se obecně jmenuje, Father Ryan patří mezi nejpopulárnější poety americké novější doby. Kdysi katolíky a jihem americkým přeceňován, s druhé strany kritikou nedoceněn, zaujímá dnes pevné místo v literatuře americké. Jeho Přemožený prapor (The Conquered Banner) náleží vedle Randallovy válečné písně Maryland k nejslavnějším básním, k nimž občanská válka americká dala podnět. Básně jeho působí prostým, nelíčeným, ale hlubokým citem kněze a vlastence. Rok i místo narození jeho jsou sporny. Někteří udávají, že narodil se v Norfolku, Va., jiní že v Nagerstownu, Md., a ještě jiní označují jako rodiště jeho Limerich v Irsku. Podle jedněch narodil se r. 1834, dle druhých r. 1836. Jisto jest, že přišel do St. Louisu s rodiči ve věku sedmi neb osmi let. Navštěvoval seminář v Niagaře, N. Y., vysvěcen byl na kněze a za války občanské sloužil jako polní kaplan ve vojště. Později byl farářem v Mobile, Ala, a zemřel ve františkánském klášteře v Louisville, Ky., roku 1886, kde pracoval na »Životě Kristově«. Sebrané básně jeho vyšly r. 1880, nové vydání, opatřené studií literární, r. 1904.

NA PAMĚŤ MÉHO BRATRA.

(In Memory of my Brother.)

Byl nejmladším, šedý když na se šat vzal,
jej z věrných nejvěrněj nesl
a z nejlepších jeden odtáhl v dál,
(Zrak matky slzami horkými plál)

náš prapor vítězně jeden den vlál —
on před ním v řadě své klesl.

Z těch přepevných jeden, povinnost ctil,
on hřměl a neznal se třásti,
z těch přesmělých jeden, v krvi se bil,
a vyhrán byl boj — leč rudý luh byl,
a z mladého srdce proud krve se lil
na posvátný oltář vlasti.

Na válečném poli zdupaném,
kde bil se první řad lítě,
ni bolu sled v bledém líci svém,
(Že sejdou se, táhne teď matky snem!)
z všech nejkrašší, zbitých plná zem,
on ležel spící jak dítě.

V ten lesa stín tmavý, v luh jenž táh',
kde našli jej druzi jeho,
byl pohřben, a slzami jako hrách
vlh' drsných zrak, jenž tak zřídka vláh'.
(Máť — milostiv buď jí Bůh! — si v snách
blíž vinula syna svého.)

Hrob v lese je v plen dán travinám,
hrob v srdci matčině leží,
v tom jednom, již prach, on leží sám,

ni kámen ni jméno tam k vzpomínkám,
hlas větru jen časem zakvílí tam
přes hrob, květ nikdo neklade kam,
leč v druhém žije dál svěží.

PŘEMOŽENÝ PRAPOR.

(The Conquered Banner.)

Stočte prapor, mdlý je valně,
kane krev kol žerdi žalně,
nejlíp svít jej, zatočit;
není, kdo by vlál jím v čele,
není meč, jej spasit směle,
nezbyl nikdo, v krvi vřelé
hrdiň by jej koupal cele,
tupí jej už nepřátelé,
stočte jej — mu přejte klid!

Skloňte prapor ten! Je v cáru,
zlomena žerd jeho k stáru,
rozprášen tém chrabrý v zmaru,
nad nímž plynul jeho šleh.
Ó, ká tíž, jej svinout, jesti,
nezřít, kdo by moh jej nésti,
těm, jimiž byl rozpjat k štěstí,
svinovat jej, na rtu vzdech!

Stočte prapor, v smutku čelo!
Deset tisíc vstříc mu hřmělo,
deset tisíc divě, smělo
přisáhlo, že vždy má plát,
přisáhlo, meč vraha v zlosti
od něho je nevyhostí,
až buď bude nad Volností
nebo nad jich hrobem vlát.

Stočte jej! Ty, v nichž byl, ruce,
srdce, k němu lnuvší prudce,
leží tiše, chlad a led,
a ten prapor — vlečen s bolem,
co lid jeho stená kolem,
kvílí v hoři svojich běd.

Neb, ač sklán, mu lid se klaní!
Lásku mrtvým, jimž vál v dlani!
Slzu, kdož proň porubáni!
Milost, kdož jej vlékli plání!
Však, ach, pláčí pro něj v štkání,
kdož jej vinou nyní v sled.

Stočte prapor! Krev jej třísní,
a přec věnčen slávou, v písni,
v zvěstech bude žít, nechť v tísni
teď má v prachu řásní proud!

Pověst o něm v list, jenž září,
vpsána pěvci, kronikáři,
zvučně půjde věky v stáří,
nechť nám teď jej zavinout.

Stočte prapor, jemně jatý,
hebce, něžně — jeť on svatý,
nad mrtvými klesaje;
nechte jej — ať nikdy tknutý
klesá, pro vždy zavinutý:
naděj lidu mrtva je!

PÍSEŇ MYSTIKY.
(Song of the Mystic.)

Já kráčím hloub v Údolí Ticha,
v dol šerý, bezhlasný — sám
a neslyším kolem ni kroku,
jen Boha a můj zní tam,
a poklid v mém srdci je svatý,
jak anděl by přelít chrám.

Vším kdysi jsem znaven byl zvukem,
tón hudby mou darmo hruď stih,
vším kdysi jsem znaven byl hlukem,
mou duši jen drásal v sta rýh,

vším kdysi jsem znaven byl místem,
kde střet jsem jen lidi a — hřích.

Já v světě kráčel jsem světsky,
lkal po tom, co nemůž' dát, jen.
I děl jsem: Zde každý z Ideálů,
jenž hvězdou plá do žití pěn,
o skutečna rozbit je skálu
a dříme jak ve hrobě sen.

A Dokonalost zas mne hnětla
a zas jsem jen Klamu zřel v tvář,
já hledal jsem u lidí Nebe,
leč jeho vždy stihal přec zář
a lkal jsem, když Smrtnosti mraky
mi přes ten třpyt hodily šlář.

A dál jsem tíh', srdce mdlé lidmi,
a v davech jich stenal můj ret,
až k oltáři kdysi jsem klekl
a slyšel hlas volat mě v sled.
Od těch dob jdu Údolím Ticha,
jež, smrtný kam nedojde hled.

Co v dolu jsem našel, se ptáte?
Tam s Božstvím se setkám, je zřím.
Já padl jsem Svatému k nohám,
a nade mnou hlas děl: Buď mým!

A z mého tu ducha se hlubin
    zveď ohlas: Mé srdce je tvým!

Jak žiju v tom dolu, se ptáte?
    Jen v pláči a — v modlitbách — snech —
leč slzy mé sladké jak rosa,
    když padá v květ v májových dnech,
a stoupá má modlitba k Bohu
    dnem, nocí jak kadidla dech.

V tom poklidu Údolí Ticha
    sním písně, jež zpívat mi jest,
a Údolím šerým vlá hudba,
    jež slovu dá křídlo se vznést,
že srdcím, jak potopy holub
    můž' Míru přinésti zvěst.

Leč v dáli tam v hloubi jsou vlny,
    jichž nikdy v břeh nevrazí proud,
a slyšel jsem zpěvy v tom Tichu,
    jež nikdy slov nepřijmou pout,
a sny jsem měl v Údolí onom,
    že těžko je velké v řeč jmout.

A Myšlénky v Údolí zřel jsem,
    ach, jak můj vzrušen byl duch!
ty měly šlář na svojich tvářích,
    jich sotva lze uslyšet ruch

a údolím táhnou jak Panny,
   tak čisty pro slova kruh.

Kde Údolí leží, se ptáte
   vy, srdce jimž Bolesti rvou?
Střed vrchů dvou, daleko leží,
   a Bůh tam a andělé jsou,
a jeden vrch tmavý je Starost
   a jasný vrch Modlitbou.

George Arnold.

(1834—1865.)

George Arnold narodil se r. 1834 v New Yorku. Jevil neobyčejné nadání k malbě, takže pojal úmysl státi se malířem, později zanechal však malířství a obrátil se k literatuře a žurnalistice, kde vynikal jako kritik výtvarného umění. Sebrané básně jeho vydal básník William Winter (1866). Vynikají něhou, vtipem a humorem. George Arnold zemřel ve věku 31 let r. 1865 v Strawberry Farms, New Jersey, kdy mnoho nadějí vkládáno do jeho talentu.

BODRÝ KMET UČITEL.

(The Jolly Old Pedagogue.)

I.

Byl dobrý kmet učitel, dávno to již,
vytáhlý a žlutý, suchý byl tak,
měl pomalou chůzi a ohnutý kříž,
vlas dlouhý a bílý, jak sníh když to zříš,
leč podivuhodně zářil mu zrak.
A on pěl noc každou, když v lože se klad':
„Jen šťasten buď každý, kdo dole tu dlíš,
je pro živé žití a pro mrtvé spát!“
děl bodrý kmet učitel, dávno to již.

II.

Své žáky veď trojčlenkou v základy věd,
je čísti, psát učil, o dějepis dbal,
ty malé si na svoje kolena zveď,
neb měkké měl srdce v prsou svých kmet,
a nejmenší dítě co žádá si, znal.
„Jen učte se v mládí!“ — děl přečastokrát —
„tu dole dost užiješ, mnoho kdo víš!
Těm živým je žít a mrtvým je spát!“
děl bodrý kmet učitel, dávno to již.

III.

I k tupým byl klukům laskav, a trud
ač dělali, mluvil vlídně k nim přec,
byl ve škole jeho neznámý prut,
bít pro něho byl jen barbarský blud
a slabým těm rukám přetěžká věc.
On stranou si v strasti děl přečastokrát:
„Ples v život jim lijme zde dole, ne tíž,
víc lásky ždá živý než ten, kdo šel spat!“
děl bodrý ten kmet učitel, dávno to již..

IV.

Měl v uličce dům, kde z hlohu plot rost,
nad vrátky list kozí a růží též pár,
tam pokoj byl klidný, něžný a prost,

však pohodlí duch tam stále byl host,
jenž zapomnít dal mu, že chud je a stár.
„Mně málo je třeba!“ — děl přečastokrát —
„a přátelé nebudou dole zde kříž
mít se soudy po mně, až budu kdys spát!“
děl bodrý kmet učitel, dávno to již.

V.

Však nejsladší pro něho byla ta z chvil,
kdy obvyklých schůzek nastal mu čas,
k zdi souseda lenošku přirazil,
bez obřadů konaje návštěvu čil
nad dýmkou a číši na přátelský svaz.
To, pravil, že nejvíc z všeho má rád,
co poznal tu dole, v dáli i blíž.
„Kdo soudruhy nemá, líp je mu spát,“
děl bodrý kmet učitel, dávno to již.

VI.

Tu bodrého kmeta vrásčitá líc
v zář roztála celá, úsměv zkvet rtům,
nes' číši s let dávných půvabem vstříc
a smál se a srkal a žvatlal vždy víc,
až od stropu k zemi vesel byl dům.
„Já řádný jsem muž,“ děl, „nejsem již mlád,
zde dole jsem dlouho pobyl si spíš,
však srdce mám čerstvé, ač mladost má chlad!“
děl bodrý kmet učitel, dávno to již.

VII.

Ve vonný vzduch pouštěl dýmky své dým
den každý, kdy slunce klesalo v tmáň,
co vánek hrál vlasem se stříbrným
a nejsladším líbal polibkem svým
tu bodrého starce starou tak skráň.
A on, když to cítil, děl s úsměvem, jat:
„Jak krásný byl svět zde dole, kam zříš,
proč na štěstí čekat, až budeme spát!“
děl bodrý kmet učitel, dávno to již.

VIII.

Kdys u vrat svých seděl, letní byl čas,
co na západ klonil slunce se svit
a v starou tvář milou zlatý lesk třás
mu slední, až vzplála v teplo a jas,
co vonný van noci šepotal: Klid!
Tu tiše, tak tiše skráň sklonil a schlaď . . .
vím, andělé čekali, nesli jej výš.
Živ, štěstím byl jist a jist, kdy šel spat
ten bodrý kmet učitel, dávno to již.

☆

SERENÁDA.

Hlas hmyzu tenký slyším zvát,
a „Přijď, noc krátká!“ dí ten hvizd,
a rosných kapek slyším pád
od listu v list — od listu v list.

Jen kahan tvůj plá noční, žel,
já bdím, tys padla spánku v klín,
a u oken přec jak bych zřel
tvůj, milá, stín — tvůj, milá, stín.

Van noční sklání růží květ,
plá list jich rosy ve zdobě;
jak ony touží, den by bleď,
mru po tobě — mru po tobě.

Však ty jsi zašla ve snů říš,
tvůj dech vlá tiše, zamčen zrak,
že zdá se mi tvůj spánek spíš
jak smrti znak — jak smrti znak.

Ó, spi! Má hudba kéž by vplést
ti mohla nápěv sladký v sen
a mohla tě, má lásko, nést
v sny o mně jen — v sny o mně jen!

✩

ČÍŠ.

(Beer.)

Níž
hledě v číš,
dlím sám,
co mžik a mžik ten tam,
　Ach! v let
　hřmí v před,
než pozornost zví má,
a čas co vlá,
　　já
žízní žha,
tu líně nesu výš
　svou číš.

Jak krásnějším
než sláva s bohatstvím
ten doutníku je mého v kroužku dým.
　　Nač
　　tu pláč?
Mám vzdychat radš?
Ká prchla štěstí ptač?
Ké mrtvy naděje?
Ples vzat že je?
Což nemám dnes
svůj ples
a hojný již? —
doutník a číš?

Jdi, mládí, samý žal,
jen dál!
Jdi, slzy lej
a bledni, lkej,
své smutné verše rob,
chval starých dob
si plesy, jež jak zjevy duchů zříš —
  však nech mně moji číš!
    Zlato škvár,
    láska zmar —
tak když své spláknu strasti k dnu,
    neb zřím je v snu,
jak v hnědém dýmu táhnou tu,
jsem král, mám korunu,
    muk mizí spár.

Harriet Elizabeth Prescott-Spofford.

(1835.)

Narodila se v Calais, Mc., r. 1835 a studovala na Pinkerton Academy, Derry, N. H. Když otec její stal se nezpůsobilým k práci, živila sama rodinu, píšíc povídky pro časopisy. Později provdala se za Richarda S. Spofforda a žila na ostrově Deer Island blízko Newburyportu. Mass. Z knih jejích sluší uvésti: »The Amber Gods, and Other Stories« (1863), »Azarian« (1864), »New England Legends« (1871). »The Thief in the Night« (1872), »Marquis of Carabas« (1882), »Ballads about Authors« (1887), »In Titian's Garden, and Other Poems« (1897).

STARÁ PÍSEŇ.

(An Old Song.)

Ten starý zpěv, ten starý zpěv! Co do těch
novějších!
Tak sladké nejsou, medová nechť slova v nich a
duch,
nechť stříbrný dav ohlasů se letmo chvěje v nich,
na okouzleném tónu nechť tam dřímá něha tuch.

Ten starý zpěv! Leč jaký to v něm tajný pěje hlas!
Ký lidský tep to zachvívá se prostým veršem tím!
Líp bol zná, ples, než mnohá věc, jež vzácná,
jeden jas,
po věky celé halila se v kadidla jen dým.

Za noci letní milenci — jim nebem byla zem —
na dálných mořích lodníci jej pěli v živlu svist,
on za klidných chvil večera na matek retu zněm',
když klesal drahých víček lem jak svadlé růže list.

Již dávno našli lodníci si hrob svůj v středu vln,
milenci, lásky jsou ty tam, a z dětí, matek prach;
však dívky dosud pějí jej, a sladkých zvuků pln,
ve vánku vonném s tuláka rtů znívá v nočních tmách.

Část žití, plyne jeho tón jak v žilách plyne krev,
jej skvostným činí slzí tok, jím krouží jarý smích,
neb tlukot srdcí věků všech ten starý skrývá zpěv.
Ten starý zpěv, ten starý zpěv! Co do těch novějších!

OSAMĚLÝ HROB.

(The Lonely Grave.)

Květ rudých růží ve údolí zkvítá,
kde jedenkrát se bitva strhla lítá;
od dob těch trav a kapradí stvol vzrost
a zmohutněl, pilť hrůzné rosy dost.
Ó, sladká, sladká jižních růží pýcha,
květ liljí sladký, po suchu jenž dýchá;

je sladká réva planá, se stran všech
jež v mrtvý vzduch šle kořenný svůj dech;
je sladká oranž, květy jasmínu
za dne i šera, v každou hodinu,
jež přes nízký hrob skrytý jde a vlá,
kde věrná stráž, ční palma zakrslá.

Hrob opuštěn — oň nikdo nestará se
a neví, kdo tam v každém dříme čase.
Jen lovec kol jde, všeho bez všimnutí,
by patřil ptáka chvějnou za perutí,
a necítí ten dávný tady bol,
jejž místo skryté marně šíří kol.
Jen sluneční zář, dešť jsou jeho hosté;
jen měsíc zlatý nad ním mře a roste,
zvěř divá kol se krade: hlemýžď svým
se šinem plíží hustým kapradím,
co mnohohlasých drozdů píseň s yucc
v noc lije hudby tryskající zvuk.

Však na severu, v dálných horách žena
při každém vanu, jenž jde z jihu, stená,
máť poslouchá, neb stále lačný sluch
těch kroků stichlých slyšeti mní ruch,
a soudruzi vojenském ve kročeji
ty šťastné hroby — s květy obcházejí.
Ach, fial květ sem jeden kdyby pad',
neb zvonek slzy nebeské střás' chlad,

květ z rodné půdy jeden dých' jsem jen,
míň v beznaději smrti opuštěn
by zdál se, přes zpěv, skvělý svit a třpyt,
mrtvého v bujnou zeleň skrytý byt.

A přece v den, kdy rok tak čeká již,
co láska s drahou daní nejde blíž,
tmou zelenou se krade její stín,
by bledých květů myrty sebral klín —
tvor černý kvílí, přes hrob opuštěný
zní divě díkem otrokyně steny.
Neb zde, kde divně šumí pták a kloní
se snět, on leží, který umřel pro ni!
Proud jasnější, jejž vlhká vrací zem,
plam granátových jablek hoří v něm,
od hrobu výše stoupá nebes kruh,
kde vypustil dech, lahodnější vzduch.
Že umřel on, jí děti náležejí,
v sníh zbělena je — volá — duše její;
že spí, hrud cizích složen do temnot,
plá, odpovídá Bohu její rod!

Ó, sladký dol, jejž v slunci zříš se skvět,
a sladký van, jenž letí z květu v květ,
ó, sladká, sladká jižních růží pýcha,
květ liljí sladce z medových úst dýchá,
zpěv ptáků sladký přes pustý zní hrob,
však ještě sladší dík, jímž žehná rob.

✡

HON.

The Hunt.)

Divě hřmí mraky, a větru van zpívá,
růžný je úsvit a svět zbělil mráz —
Hudbo, ó, hudbo! Jak lovce roh splývá!
Se zbraní lidí řad přeléžá sráz.

Záblesky nachu, třpyt, zvonivé zvuky,
štěkot psů, podkov, slyš, rythmus a křik —
Echo, ó, echo! Jak větrů hřmí shluky!
Halló, v před, halló! A hon kol již znik'.

Stůj! Vše kol tiché a jitro jak jiná,
prázdný vrch, smutný jak vždycky má sklon —
z přízraku dávno již mrtvého Října
vane jak prach jen ten přízračný Hon.

John James Piatt.

(1835.)

John James Piatt je význačným básníkem amerického západu, jejž v básních svých oslavuje. Jeho básně mají svůj zvláštní ráz a barvu čistě americkou, jsou znamenité v náladě a dojímají hlubokým citem. Narodil se r. 1835 v James Millu, nyní Miltoně, Ind. — Studoval na Kenyonské kolleji, za války občanské byl v pokladním departementu ve Washingtoně, r. 1871 stal se knihovníkem při sněmovně tamže a r. 1882 konsulem Unie v Irsku, kdež setrval až do r. 1894. Vydal s W. D. Howellsem společně knihu básní »Poems of Two Friends« 1860 a se svou chotí — básnířkou Piattovou — »The Nests at Washington, and Other Poems« 1864 a »The Children Out of Door« 1884. Samostatně vyšly od něho knihy básní »Poems in Sunshine and Firelight« 1866, »Western Windows, and Other Poems« 1869, »Poems of House and Home« 1879, »Idyls and Lyrics of the Ohio Walley« 1884« »At the Holy Well« 1887, »A Book of Gold, and Other Sonnets« 1889, »Little New-World Idyls, and Other Poems« 1893.

ŽNEC V OHIU.

(The Mower in Ohio.)

Roj včel v jeteli dělá med, já seno z travin těch,
je čerstvý vzduch, jak cítil bych dnes mladé hrudi dech.

Jen já a včely v travách jsme, a tichý tak je vzduch,
že od tmavého mlýna tam i splavu slyším ruch.

Ba vzduch tich, že i zvuky ty, jež nelze slyšeti,
mi, nezní-li zvuk jiný kol, v sluch prázdný zaletí.

Zvuk svištících kos, smetených mi hrstí vniká sem
i těžký pád, když spočinu, se klátím polosnem.

Tak ticho je, že nejsem jist, zda mrak se níž to
schvěl,
či zda to pozdrav nese cos mi dalekých tak děl.

Ve Virginii daleko, kde Josef a Grant, já vím,
však oni tam, s čím žence své jsem pouštěl,
řeknou jim.

Je Josef ze tří chlapců mých, je nejstarší můj
hoch,
jich stín by práh mi ztemniti, však srdce zjasnit
moh'.

Je Josef ze tří nejstarší — jak hřměl mu kosy let!
na kratší práci Vilém byl, však Jo šel stále vpřed.

Byl Vilém ze všech nejmladší, a John byl
prostředním,
jej v Tennesee, jak zavru zrak, s tabulkou u hlav
zřím.

Však Vilém z Gettysburgu zpět v červenci přišel
nám
(již po žních tehdy bylo to, ač žencem byl jsem
sám).

Můj Vilém přišel, kapitán, již navždy k matce své.
my pyšni byli, vzkřikli: měl pás vlajky u rakve.

Neb z města přišla deset mil i s hudbou setnina,
jak vlast by chtěla jako máť jej prohlásit za syna.

Však Josef, ten je s Grantem tam mil tisíc v dáli
kdes,
a jenom včely pracují zde se mnou v travách dnes.

Jak? Byl to hromu brukot jen, co zaslech' jsem
teď zas?
Nu, může být, že v Richmond sem zní v pochod
děl jim hlas.

Však pod bukem jak u sadu jsem seď o polednách,
snad na minutku usnul jsem či kolébal se v snách.

Neb hochy své jsem v poli zřel, svit zářný se
s nich lil,
šli, šlapajíce, jako kdys, páž plnou čerstvých sil.

Šli, šlapajíce, kosili, jak vojska když šlape řad
dle taktu hudby, jež jich část, od jejich se vlní pat.

Šli, šlapajíce, kosy jim jak stříbro plály v klus
a zněly, jak když tupé jsou, jak když jim schází
brus.

(Je pole šíré, plno trav) — a jak šli blíž, tu jim
tvář světlem vzplála pojednou, a — jistě že jsem
zdřím!

Neb v jeteli jsem seděl sám, jen včel kol ruch a
chvat.
Tři zřel jsem ve snách — vzpomínám. Je Josef
mrtev snad?

Však doufám přec, že on a Grant (pod jedním
praporem)
jdou spolu v Richmond, jedno je, kdo vpřed, kdo
pěšákem.

Já zatím tady ve žních sám, muž starý, šedý vlas,
stát musím, jak jen dlouho lze, a seno dělat zas.

A tak zas kus — zní křepelky tluk hlasem ve-
selým —
však z pramene dřív půjdu pít a kosu nabrousím.

LOVCŮV DŮM A HROB.

(A Hunter's House and Tomb.)

Pike County, Ohio.

Zde poustevník žil Herwitt. Léta dřív,
než cesta protkla drsné vrchy ty
a divý hvozd, jenž rost' jim po svazích,
obýval ještě panther, medvěd, vlk:
on v sluji té si udělal svou skrýš,
štván marné lásky ranou hlubokou
od domova a rodu, plemene,
ne zbožný světec, jak ti z dávných dob,
leč osamělý lovec, Indián.
Má matka ve svém dětství, sirotek
když v cizím domě žila ještě, tam
u Sciotta, kde stádo stihal vlk,
když domů táhlo v šeru podzimním,
neb v zimních nocech hlubých v sněhu vyl,
má máť jej znala. Pamatovala,
jak tajemný a vrtošivý host,
vždy z lesů přišel (skrytou žárlivě
skrýš nikdo neznal), přišel a šel zas.
Vždy v lovce šatě z koží, nosíval
své dary — zlatohnědé tetřevy
a bažanty neb divé kachny, zvěř —
a navzájem dar vlídně přijímal.

Pak šel zas v lesů stíny zelené,
tam zmizel, sám jak zelený jen stín...
A v malý dům svůj také pochován
u nové cesty, s deskou pamětní.

IDYLLA Z ILLINOIS.

(An Idyl of Illinois.)
V září MDCCCXL.

Procitnou vonném, rosném na místě,
jež posíkli pro tábor z večera —
to výspa v moři trav až po obzor —
pod plachtou vozy, v trávě dobytek
u bivouaku, zkad jde ohně kouř.
. . . Ké rudé blesky letí přes nebe,
jasníce tmavý prostor v daleku?
To požár, požár, požár prérie!
V příč obzoru hřmí plamy příšerně,
teď hroty střelhbité, teď divý skok,
jak zuřivých když vlků je to boj
(uprostřed jasu černých stínů rej)
ve větru prudkém, jenž jak výhně dech.
. . . Čas není vzdát se slední chvíle snu!
Zapálí trávu kol. A záhy zří,
zas volný dech, v té zářné samotě,

hled plný žasu, přicházeti proud,
proud plamene — a v niveč padat kol.
Jich tábor jist před plamů potopou.
Zas jitřní bránu Jasu odemk' sen.

ROZDÍLY.

(Apart.)

Na moři lodí let,
na břehu mušle sní,
a toužná srdce, lačný ret,
květ, zvony svatební.

Na moři plachet sníh,
na břehu toužný zrak
a sen o dálkách, o lodích,
jež plují do oblak.

Na moři stožár, v ráz
jenž jak vid vstává z vln,
na břehu topících se hlas
sny kříží, hrůzy pln.

Na moři vraků trup,
na břehu mušlí sten,
skryt v písek starých kotev zub,
mha moře a sny jen.

PROCITNUTÍ VE TMÁCH.

(Awake in Darkness.)

Ó, matko, kdybych z tmy moh' vzkřiknout, ach,
a mohla's přijít (žalná paměti!)
mě stišit, hřát v svém sladkém objetí,
jak když jsem hoch se děsem vzbudil v snách:
můj ret zas mdlý a sláb by k tobě práh',
tě volal, volal s pláčem k dítěti —
ó žel, žel, žel! Nesmím tě viděti,
tvůj hlas mi víc jas nerozžehne v tmách
zde v těsné jizbě; na můj pláč a sten
ty slůvko říc' mi nevrátíš se zpět
a jeho těchou zahřáti mě v sen
a s těchou tou mě nechat spáti teď;
nechť celou noc bych volal tě až v den
a hlas můj sláb', neměl bych odpověď.

RŮŽE A KOŘEN.

(Rose and Root.)

Bajka dvou životů.

Květ růže, který v slunci plá
a v lásce ptáků je i včel,
o černý kořen málo dbá,
jenž stále v práci, v hloub se stměl.

Já květiny se ptal a řek':
Nač léta chlouba, sadu střed,
ó, kněžno, žiješ krátký věk?
A růže dí: Jsem na pohled!

A kořene já též se ptal.
Zem klidně — děl on — ryji tmou
jak skrytý kovkop v hloubi dál,
neb vím: Je růže nade mnou!

☆ ☆ ☆

Louise (Chandler) Moulton.

(1835.)

Narodila se v Pomfretu, Conn., r. 1835. Byla vychována na lyceu v Troy, N. Y., a vdala se ve dvaceti letech za bostonského vydavatele Wiliama Moultona. Byla dopisovatelkou new-yorského listu »Tribune« a navštívila několikráte Evropu. Knihy její mají názvy: »This, That, and the Other« (povídky, essaye a básně) 1854, »Swallow-Flights, and other Poems« 1878, »Random Rambles« 1881, »Some Women's Hearts« 1888, »In The Garden of Dream, Lyrics and Sonnets« 1890 a »At the Wind's Will« 1900.

ŽENA MUŽI.

(Wife to Husband.)

Až budu prachem a ty živ a čil,
ó, vzpomeň někdy našich dobrých chvil,
těch u zářného moře šťastných dnů,
u ohně v přítmí, bezstarostných snů,
kdy z básníků jsme starých, milých četli,
neb děj své lásky šeptali si světlý.

Když potruchle si po mně slušný čas,
na místo prázdné uvedeš choť zas,

jat krásou, jist, že věrnost zachová,
pro mládí klam žít vzpružen poznova,
buď šťasten, věř mi jistě, duše drahá,
já nechtěla, bys navždy zřek' se blaha.

A přece pomni někdy, kde já spím,
jež bývala jsem rychlá k přáním tvým:
tvé polibky můj často splácel ret,
já žehnala ti, mrouc, za dnů svých květ,
ó, prosím, neshlaď bytost moji zcela
z nového žití, nová slast kde vřelá.

Tě nechci trápit, po tvém boku tkvíc,
tvou mladou choť má nemá mrazit líc,
jen vzpomeň si na samotu mou, klid,
neb umříti a zapomněna být,
smrt dvojí; hodna pro lásku jsem naši,
tvé vzpomínky, nechť o n a sebe krašší.

NA LOŽE JDEME, SPAT.

(We Lay us Down to Sleep.)

Na lože jdeme, spat,
  Bůh ostatní řiď sám!
Zda procitnout a lkát
  či nevstat víc, líp nám.

Nač trápit duši svou?
  Hrob dává chlad a klid.
Byl život krásnou hrou,
  že stesk by jal nás jít?

Dál bude rdít se ret,
  jenž námi zlíbán plál,
květ, jenž dá včele med,
  když mrtva, kvete dál.

My přátel našli pár,
  však nejvěrnější z nich,
až pod zem lehnem' s mar,
  též půjdou, na rtu smích.

Co v práci, jiný přec
  můž' za nás dodělat,
pod sluncem žádná věc,
  pro niž je nutno vstát.

Tož, Smrti, drž nás v snech,
  když za nejlepší On
to má, jenž dal nám dech,
  by v klid jsme šli a skon.

Na lože jdeme, spat,
  náš zrak se svírá mdlý;
zda vzbudit se a lkát
  či nevstat líp, On ví.

William Winter.

(1836.)

Wiliam Winter naroz. v Gloucesteru, Massachusetts r. 1836. Studoval na Howardské škole právnické, r. 1859 přestěhoval se do New-Yorku a záhy obrátil k sobě pozornost jako spisovatel, žurnalista a divadelní kritik. Vynikl též jako znamenitý řečník při různých slavnostech. Díla jeho básnická jsou: »The Convent, and other Poems« 1854, »The Queen's Domain« 1858, »My Witness« 1871, »Thistledown« 1878, »Wanderers« 1888. Výbor poesie své vydal r. 1881 (Poems complete edition).

KRÁSA.

(Beauty.)

Měl sen jsem v letní noci nádherné
na skvělých ňadrech královského Června.
Já líně ležel vonném na loži,
jež plálo zlatem, přes ně divoce
vlál rudých růží nach; a toužný zrak
hvězd slzy světla v jejich listí lkal.
Nad hlavou mou modř nebes, klenby kruh,
tak majestátný, širý; přepásán
byl stezkou, by snad z moře Venuše
výš našla cestu; stezkou, která plá,

jak stříbrný by vínek, posetý
hvězd skvosty, nesla na svém čele noc.
A jak jsem ležel, plný hudby van
od jihu rozchvěl růže v šeptný ruch
a jejich vůní zalil mě, jak sprchla
by rudá mha; a sladce mlhou tou
táh' tichý, jemný, kouzlaplný zpěv,
jak ozvěna jen dálná z říše snů
by sladkou mdlobou naplnila noc
a smysly, duši v blaho stápěla.
A zjev se zdvihl, jemný ducha zjev,
jenž neměl rysů ani pevný tvar,
jen krásný stín, jenž zdál se perlovým
obláčkem léta, naskrz prozářen
jenž svitem západu; a přece jen
duch sídlil v něm, a z dálky vlnil se
a v tato slova chvěl se tichý hlas:
Slyš, já jsem duchem nejkraššího snu,
jenž zaujal kdys mysl básníka.
Mě dlouho hledal, modlil se a lkal,
a po všech síních pátral duše své
a po všech místech tajných na zemi,
po pustých lesích, pustých skalinách;
a moře hlasům často naslouchal,
kdy hvězdy vzplály, půlnocí kdy chlad
na vlnách spal, mu znících u nohou;
on v lidském tvaru hledal tajemství
na trzích lidí, je však nenašel;

v zrak ženy pohléd' hluboký, závratný,
sám sebe zřel tam, mě však nespatřil.
Však jedenkrát jsem přišla k němu v snách
a odhalila jemu zářnou líc,
on zpíval potom nejkrašší svůj zpěv
a skonav, přišel ke mně. Od těch dob
však v tichých dnech i nocech vášnivých
zjev hvězdných temnot pěvci hledají,
by odhalili mystický můj šlář,
však chytají jen v náruč prázdný vzduch.
Já pouze ve snách jejich přijdu k nim
a odhalím jim svoji zářnou líc
a je jak víla v naděj skolébám,
jež očím jejich spitým slibuje:
až jednou krásu, všehomíra taj,
sen božský, jenž dá duši věčný mír.

Tu zmlknul hlas, a mlhou šeptaly
jen růže, chvíce se, a větru dech.

MÁ KRÁLOVNA.

(My Queen.)

Kdo smělý je, dost nemá rád!
Tě blízko mít, já nechtěl bych!
Lesk slunce by se nezdál plát,
tak nebýti tam v oblacích.

Je sejmouti, blíž připevnit,
by bylo vzít mu krásy svit.

Má výši svou — ty zůstaň v své
a sviť mi jen s těch dálných cest,
tak budu v božské záři té
se hřát, jež padá s lásky hvězd,
tak ve výši tvůj bude trón
a nestihne mou lásku skon.

Leč život můj ves bude jen:
páž touhy pnout, kde tvá je tvář,
jak ten, jenž ztuh', je oněmen,
když schvátila jej krásy zář.
Má láska bude, naděj, svět:
jen v nebe zřít a ve tvůj hled.

Hvězd bude zář svit očí tvých,
tvůj bude hlas jak vánku dech,
jenž za nocí vlá měsíčních,
ve vršcích stromů listí vzdech,
a krásy tvé já stihnu tvar
v té růži, jež je nach a žár.

Leč sama v hloub ty nesstupuj
s té čisté říše, čarovná,

leč drž svůj trůn, nos vínek svůj,
mé duše, lásky královna,
ty vladařka nad oblohou
a vladař já — tvých u nohou!

PO VŠEM.

(After All.)

Na zahradě jablka zrají,
a v polích je skončena žeň,
a zlatý les rdí se, jak padá
krev slunce mroucího veň.

U domku dědeček sedí
v své měkké lenošce bled,
a s jeho stříbrným vlasem
hrá v soumraku vánku let.

U nohou mu žena klečí,
a krásná mladá skráň
v tom prvním návalu divém
se muky přitiskla naň.

A z dálky sem zapadá echo
přes prostor polí a luk,

jak polnic troubení letí
a bubnů dunících zvuk.

Tu praví děd, jak když jen šepce:
„Kdo konec může zřít?
leč my jej dáváme vlasti,
a modlitba buď nám štít!“ . . .

Hle, luka violek hvězdy
a poupata vroubí chýž,
a na trávu zahrady hvozdík
květ bílý střásá již.

Leč dědova lenoška prázdná,
a dům je temný a něm:
hrob bezjmenný na bojišti
a druhý tu pod kopcem.

A bledá žena, zrak suchý,
u krbu chladného v snech,
a staré hodiny v koutě
dál tikají, jeden spěch.

☆

FIDELE.

(Adelaide Neilson.)

Oh, myslit si, že pět můž' pták
a slunce plát a kvésti květ,
a ona, s duší božskou tak,
že v hrobě musí práchnivět;

Že nad ní větry vzdychají,
lká smutná cypřiš v noční čas,
že noc zrak krásný skryla jí
a tichem zmlk' ten nebes hlas;

Že neusměje se již rtík,
a bolu stín že honit víc
se šelmovstvím, jak děcka zvyk,
smích nebude přes její líc.

Že prach ve zlato vlasu pad',
jenž královské byl hlavy rám,
že velké srdce její — chlad,
plam, krása těla, vše to tam!

Ó, země, hvězdo, val se, val
a našim snům se blahým směj;
zde malá sláva ničit dál,
té větší není beznaděj!

Sarah M. B. Piatt.

(1836.)

Narodila se v Lexingtonu, Kentucky, r. 1836, studovala na ženské kolleji v New Castle, Ky., r. 1861 provdala se za básníka amerického J. J. Piatta. Vydala řadu básnických sbírek: »A Woman's Poems« 1871, »A Voyage to the Fortunate Isles« 1874, »The New World, and Other Poems« 1876, »Poems in Company with Children« 1877. »Dramatic Persons and Moods« 1879, »An Irish Garland« 1884, »Child-World Ballads« 1887, »The Witch in the Glass« 1899, »An Enchanted Castle« 1893. Básně její došly velké obliby jak v Americe, tak i v Anglii.

ATHÉNSKÝ OLTÁŘ.

(The Altar at Athens.)

»Neznámému bohu.«

Když život můj vyprázdnil bol, jenž starý
je jako — smrt, a zrak můj suchý byl
jak po měsících deště tropů žáry,
když „Proč jen, proč?“ můj stále volal kvil:

Já s ranou v srdci, sešlá klekla v noci,
slepá jak tma — se modlit? Ke komu?
V tom měsíc v zrak mi šlehl záře mocí
a k oltáře jsem zřela fantomu.

To oltář byl, jejž Pavel spatřil kdysi.
Tam Řek se klonil, ne však pouze ten,
sta národů šly stíny, vážné rysy,
a oběť kladly mlžný na kámen.

Zde krokodila ctili Egypťané,
býk s křídly slaven lidem z Niniveh,
tu Peršan, jas mu v černé tváři plane,
hrot ohně rýt se cítil v duši své.

Tu starý Druid držel svoje jmélí,
zde písčin synům, kteří světlý šat
sem táhli, hadi ostře zasyčeli,
a divoch zámoří zde na tvář pad'.

„Allah!“ tu moslím temným hlasem mručel,
„Brahma!“ pln skvostů vzdychal Ind, a dech
vál koření, ret modlitbou jak zvučel,
„Ty Kriste?“ ptal se bledý kněz tu v snech.

A oltář ten s kmitavou Pochybností
vždy týž — plá dále všecky přes říše.
Čí slzy toho nápisu jej sprostí,
čí dlaň tam jiné jméno napíše?

☆

ROK STARÉ DÍTĚ.

(One Year Old.)

Tak, vidělo slunce a měsíc a květ
a listí zas padati za vichřic,
(Ach, obrázek světa se prohlídne hned!)
což není tu vidět pranic víc?

Již umí (ó, slíbám slzu mu v oku)
i lézti i padati v pokoji —
ó, žíti se tedy naučíš v roku,
když dítě zná v roce obojí.

POCHYBNOST.

(A Doubt.)

Je jemná a zmdlená a v let
jde se mnou dál přes celý svět;
tkne hvězd se a v slunce hřmí jas,
však s rosou zas padá mi níž,
ve květech se hřeje, a v ráz
z těch žádný pak nevoní již;
ve trávách se plazí jak had,
kam jdu jen, kam jdu jen a zkad.

Se ptáky dál odlétá v jih,
ji v severu slyším skrz sníh,
se měsícem zvedá se v noc
tak tesklivá k posupným tmám;
ji zapomnít nelze ni zmoc',
ať obrátím sem se či tam;
mně v spánek se střese jak sen,
děs chví-li mnou, dusí můj sten.

Mně z kolébky směje se; zlá
na mohyle leží a lká
z vln, **větru**; to její je dech,
když na zem list snáší se tich,
jí hořkne mi polibků žeh,
svým vzdechem můj provází smích;
bol z obrazů staví jen v tvář,
všem světicím odnímá zář.

Lesk koruny, královský šat,
meč vojáka, prsten, jímž spjat
prst nevěsty, kutna, v níž kněz,
tvář bohů všech v balvanech již,
zpěv andělů pějících ples —
ba proniká Boha i kříž,
a křídel tu není, ten stín
přelétnout, než padnu v hrud klín.

✰

MŮJ KŘÍŽ a JEJÍ.

(Her Cross and Mine.)

„To zde můj kříž je, sestro, hleď,
ten jedině mám nést a mít!“
Lesk zlata padl na mě teď,
a pablesků vzplál kolem svit.

Tak milá byla, jeden ruch,
u nohou jejích kvetl čas,
a na prstě ten čarný kruh
sta sliboval, jak vždycky, krás.

Já jeptiškou jsem byla. Zrak
můj zřel, jak mizí mládí zář,
klid tušíc tam, já do oblak
výš vzhlédla, přes líc stáhla šlář.

Můj kříž byl temný, plný skvrn,
neb srdce na něm dozněl tep,
sta skrytých krve kapek trn
naň lil, když v lásku vtlučen hřeb.

Mne litovat moh' smíšek ten,
neb mnila, s kříže mého svět
že spadl. Dívky myslí jen,
že pozbýt světa — vrchol běd.

A přece mého těžší byl
ten osudný, ten zlatý kříž,
(ó, kéž by Bůh ji posilnil!)
neb měla s ním nést světa tíž.

Thomas Bailey Aldrich.

(1836.)

Básník, který hlavně svými romány dobyl si již pověsti světové. Narodil se r. 1836 v Portsmouthu, vstoupil r. 1852 do písárny svého strýce, bankéře v New-Yorku, ale již po třech letech oddal se výhradně literatuře. V letech 1881—90 vydával světoznámou revui »Atlantic Monthly«. Básně je vyšly ve dvojím vydání souborném r. 1895 a 1898. Výbor básní jeho vydal Ant. Klášterský ve Sborníku světové poesie r. 1903 (svazek 79. u J. Otty). Z románů a povídek jeho přeloženy do češtiny »Tragedie Stillwaterská« (J. Sládek), »Marjorie Dawova a jiné povídky« (Benešovský-Veselý) a »Příběhy malého nezbedy« (Benešovský-Veselý).

PALABRAS CARIÑOSAS.

Nuž, dobrou noc! Přát dobrou noc
mám krásným věcem tolika!
Dobrou noc něžné ručce tvé,
jíž prstenů kruh obmyká!
Dobrou noc hlubým očím tvým!
Dobrou noc hnědi vlasů tvých!
Dobrou noc ústům překrásným
a slasti vší, jež hnízdí v nich.
Ty držíš mě? Nuž, chci ti dát
dobrou noc ještě jedenkrát!

Však přijde čas, má lásko, slyš,
kdy dobře-li v taj hvězd jsem vnik',
u vrat nebudu musit již
zde stát — dobrou noc po ten mžik!
Ten čas bys chtěla již? Též já.
Nerdíš se pro to, rozmilá?
Vždyť shořela bys byla dřív,
že tolik jsi mně svěřila.
Jak? Obě ruce? Nuž, chci dát
dobrou noc ještě jedenkrát!

STÍN NOČNÍ.

(A Shadow of the Night.)

Když právě svítat letní počal den,
od země k zemi šel jsem vírem snů,
a barvou duhy zářil každý kraj,
kam nevstoup' ani fantasie krok
až posud; cizí, zdál se mi být znám,
až divil jsem se tomu, soudě v snách
vše dvojitými smysly, věda: sním.
Tu v sled jsem přišel v naší země mrak,
a u skal moře kdesi ležel hrob,
hrob ženy nový, květy pokrytý,
a jemu blíž stál starý svatý muž,

jenž těšit chtěl mě, ač jsem málo dbal
o rov neznámé ženy u mých pat.
Však, úřad jeho svatý v úctě, přec
jsem naslouchal tich, a on takto děl:
„Až přijdeš příště, shledáš opět ji
v té skvoucí kráse vší, již měla kdys.
Zde něžný pozdrav najdeš lásky své!
Z těch očí jejích budou fialky
a z ňader bílé lilje, její dech
se změní v růže. Krása nemůž' mřít,
leč v jinou krásu jen se promění,
v prach hvězd, běl moře, v květy, lehký vzduch.
To údělem-li těla bídného,
suď, jaký osud čeká duši pak,
v jak slavný má se posléz odít šat!“
A co tak děl, tes skály, hrob i kněz
mi zmizeli, a s věže blízké v sluch
pět volných rázů hodin padlo mi.
Tu procitl jsem, v srdci ostrý bol
a blízké ztráty nevýslovné cit,
a tmou jsem natáh' páž, bych tváře tknul
se její, na dlaň klidnou složené —
bych přesvědčil se!

KOUZLA.

(Sorcery.)

Dál jděte a mne nechte být!
Je divá bolest má!
Radš změnil bych se v kov a klid
zde toho v poutech lva,

jenž v pohodě i nečase
tu leží u dveří
a v bolu klidný dívá se
a nic než v prázdno zří.

Ach, co je pro mne vesny hra,
co smutný, živý les?
Nechť Lancelot a Guinevra
sokoly pouští dnes!

To královský je, přísám, lov,
sbor sokolníků čil
u Astolatu — škoda slov!
Kéž radš bych umřel byl!

Já krásnou paní v lese zřel,
tak měkký, hnědý vlas,
a dolů skláněl víček běl
jí hedváb dlouhých řas.

Jí líbal dlaň jsem, světící
ji věrnou, čistou zval —
v tom objímám stín — mizící
zjev její ve vzduch tál.

A hle, tu závit na závit
kol mne se vine had,
zrak uhel, kůže zlatý třpyt
a jazyk nad granát.

Ó, sokoli nechť k výšinám
hřmí k slunci nad skal bok,
mě nechte být, já umřít mám
než s rokem se sejde rok.

U POTOMAKU.
(By the Potomac.)

Zas hroby halí moře svěžích trav
u Potomaku; modrý zveď se květ,
by spatřil hrůzy prchající sled;
plod sosen zraje, a mech dlouhý máv'
svou vlajkou nad těl pohřbených tu dav.
Slyš, z loubí tam, ký hudby zní to vzlet!
To jižní slavík právě počal pět,
se sladké léta šílenosti vzdav.

Jak Příroda ach, dotykem svým jemně
sladkými zvuky hledí zakrývat
ten hrůzný Zločin neblahé té země!
Pět ptákům káže, zelený svůj šat
a samet stře přes Zavražděných luh,
by hrůzu jeho spatřit nemoh' Bůh.

David Gray.

(1836—1888.)

David Gray narodil se roku 1836 v Edinburghu ve Škotsku. Do Ameriky dostal se r. 1849. Zemřel v Binghamptonu, New-York, r. 1888. Jeho básně, essaye a listy vydal ve dvou svazcích J. W. Larned v Buffalu r. 1888.

ZLATÝ KŘÍŽ.

(Cross of Gold.)

I.

Hrob pátý ode zdi;
řad slední; rubáš tmí,
vše tmí se, kříž plá jen,
jenž slýchal její sten,
než padla v rov a sen.

II.

Tam ona, on zas tu,
kde mramor blízko, v snu;
tak v shodě leží již
tu paní, muži blíž,
meč jeho, její kříž.

III.

A co ty chceš tu v tmách?
nic nedbáš, nemáš strach,
zda ruší krok tvůj hluš
těch dávno mrtvých už;
zda pochodně plá zář
jim v noc, na spící tvář —
co říc' máš, bludný druh,
v jejího stínu sluch?

IV.

Tu vyzáblý mnich děl:
Kdes na Východě chtěl
jsem najít klidu břeh —
kříž líbával jsem, těch
jenž mrtvých na ňadrech.

V.

A shlazen-li můj hřích
a milost v nebesích,
pak zde a nyní již
mých běd je konec blíž,
je blíž — mír najdu, klid,
bez bolu pomyslit
na tu, jež spí tu v snech,
kříž mrtvých na ňadrech.

VI.

Hruď chladná s citem vším
pod zlatým křížem tím,
a tichá spí, ret něm,
tak tvrdým pevným snem;
po pohledu tom, ach,
též v sladkých usnu snách,
ba cítím smíru dech,
že spat šla po svých dnech,
kříž t e n t o na ňadrech!

SIR JOHN FRANKLIN A JEHO DRUŽINA.

(Sir John Franklin and his Crew.)

Rozzvučte zvon dómu již,
víme: došli pokoje,
tam, kde leží, spí jak když
svěcený to hřbitov je!
Nechať echem requiem
od Anglie břehu zní
v dáli hněvným nad mořem
tam až v ticho severní.

Deset let neb více, v snech
fantomy jen žili nám,

v mnohou noc na mnohý břeh,
Aurory kde bledé plam,
stíhali jsme — zděšen hled
znamením! — jich družinu —
Viléma zem našli v sled,
svatou hrobem hrdinů.

Rozzvučte zvon! Ať již klid
mají duše vidy zas,
ti, jež lásky hledal cit
nadarmo tak dlouhý čas;
obraznost ať nestaví
v zrak, jak žasna, Eskymák
zří jich drát se postavy
sněhem, divé, vyschlé tak.

Opustili Erebus,
vešli v říš, kde dech a svit,
Terror přistal po dnech hrůz
tam, kde mír a věčný klid.
Rozzvučte zvon, nechte dnes
znít jej v dómě písní tou,
jež půl žal a na půl ples:
námořníci doma jsou!

∴

POSLEDNÍ SNĚM INDIÁNŮ NA GENESEE.

(The Last Indian Council on the Genesee.)

Níž klesá oheň; dýmu chvat
mře sladce v mlze jesenní,
rty ztichly, jež si povídat
  děj přišly dávných dní.
Pryč duchů stín, jen houští změť
  krok jejich rozchvěl, tichou ták,
bez strachu v skrýši svoji teď
  jde veverka i pták.

Dnů zašlých dovyprávěn děj,
leč ty ó, Dole, sladký, něm —
ty dole duhy — chovat jej
  vždy budeš v srdci svém.
Vzpomínky na tvých hvozdů máj
  v tvých časem blýsknou letních snech
a v poetickou změní báj
  tvých proudů zvučný vzdech.

Až Indiánské Léto v dol
na lesy hodí modra plášť,
tu zmizelého lidu bol
  tvou tiší půjde zvlášť.
Tu modrý dým jich ohňů jak
  by zase s vrchů stoupal v jas
a západu stká zlatý mrak
  ráj rudých lidí zas.

Tu mrtvé řeči divný zvuk
znít bude v sluj i tesy skal,
vod padajících bude hluk
  jej pět i vlny žal.
A často, noc kdy hluboká,
  přes kataraktu hlubý řev
křik války zazní s vysoka,
  jenž divochy zval v krev.

Pni s mírem se tu obloha,
buď vůně pln tvůj, Dole, vzduch,
spí lidu řada přemnohá
  v tvém lese, kde ni ruch.
Měj hlubý mír, co idylly
tká o tvých lidech myslí vznět —
tě milovali, slavili
  po řadu mrtvých let.

Již oheň zhas. Jak dýmu chvat
se ztratil v mlze jesenní,
lid prostý znik', jenž, Dole, rád
  tě za dávných měl dní;
leč pro ně, pro jich žití ples,
  jak naše sladkou lásku jich,
oh, svěžestí vždy buď tvůj les,
  plaň víc jas květů tvých.

✫ ✫ ✫

Celia Thaxter.

(1836—1894.)

Celia (Laighton) Thaxter narodila se v Portsmouthu, N. H., r. 1836 a zemřela v Appledore Islandu, N. H. roku 1894. Otec její byl strážcem majáku a tak od mládí přilnula k moři a jeho krásám. Jest básnířkou moře a hudby. Básně své pro přátele a sběratele opatřovala vlastními akvarely. Vydala: »Among the Isles of Shoals« 1873 »Poems« 1874, »Drift-Weed« 1878, »Poems for Children« 1883, »The Cruise of the Mystery, and Other Poems« 1886, »The Yule Log« 1889, »An Island Garden« 1894, »Letters« a »Stories and Poems for Children« 1895.

PÍSEŇ.

(Song.)

My plujem', hvězda osamělá
kde v azuru se bledém chví,
mrak jediný, ta prouha stmělá,
plá, rudé stopen do barvy,
jak na nebesa kouře šírá,
v hasnoucí západ nízko leh',
ó sladko zřít, jak jas ten zmírá,
co laská van, vln houpá spěch.

Van sladký chladí, pěna svěží
k nám skáče, zlíbat naši tvář;
na setmělém již na pobřeží,
blíž — dál, majáků plane zář.
Ze hlubin teplých k nebes báni
se kradou hvězdy, a my v snech
tu dlíme v hlubém pookřání,
co laská van, vln houpá spěch.

Jak snem teď zdá se země, nebe
a moře, hvězdy temnot mrak,
tvá líc, stín bledým činí tebe,
tvůj klidně ke mně zřící zrak.
Ó, v skutečnost změň mžik, jenž letí,
nám nejlepší los kyne z všech:
sám Bůh nás jímá do objetí,
co laská van, vln houpá spěch.

SNĚNÍ.

(Reveric.)

Běl velké plachty, odlesk šalupy,
se chvíc, na vodě spí;
šat rudý, v prázdni plavců zástupy
oblehly zábradlí.

Vod v bledou modř jak perly kdos by tkal,
pláň leží, třpyt a žeh,
a rudé květy sbírá sobě dál,
kde s nebem splývá břeh.

Od zátočiny křivé, z písku stáh'
se proud, vln odtek' shon,
kde kvílivě v dne zapadlého tmách
zní žalující zvon.

Zpol přeludy jak v dáli tkal by vzduch,
spí plachty, běl a jas,
mír neruší ni vln ni větru ruch —
v zenitu léta čas.

Co tisíc takto zářilo již let
přes širý oceán,
za sebou hbitě šel jich řad, jak vpřed
byl divou zimou hnán.

Ta ráno, večer hořící šeď skal,
ta zeleň u jich pat,
ty snící plachty, ptáků křik a žal:
vše tu již tolikrát!

A přec, jak drahá, pro vždy plná krás
je přírody nám líc,

a jak vždy nový, sladký, vzácný zas
vděk starý kyne vstříc!

Že bude dál pět, úsměv na retu,
až v hrob nám padne leb?
Ó, v její kráse šťastni buďme tu,
co srdcí zní nám tep!

Ten každý jasný mžik nás plesem dař,
plň díkem, že k nám slét',
slast novou vždy, se nořme v její zář,
trhejme její květ!

Neb rozchod blízký; čím nám bude pak
ten její jitřní plam,
dne krása, nám, již mřem', dlaň z rukou jak
se jejích vymkne nám!

SCHUMANNOVA SONATA DO A-MOLL.

(Schumann's Sonata in A Minor.)

Síň tichá, květy, klid, jenž naplněn
je dechem sladkým, křišťál štíhlých vás,
kde vzpřímen stojí rudých máků stvol,
jak jejich žár by zkrotit nemoh' mráz;
svit lampy stlumen nad vším září kol,
čár noci letní, tepla, vůně sen.

Tu melodie zlaté vpadne proud:
„S vášnivým výrazem!“ Ach, zkad jde, zkad
to kouzlo, čár ten mocný, duchový,
ten duši, smysly jímající lad?
Té svaté hudby moc kdo vypoví,
kdo její vlády taj můž' vystihnout?

Hle, v náhlých nyní vzduchu záchvěvech,
jak proniká jím sladký houslí vzlet,
jak chví jím struny, not jím letí ruch
od bílých klaves, květy počly chvět
se v ráz, jak let' by přes ně jakýs duch
a v jejich krásu dýchal jeho dech.

Ty skvostné máky, jež tak pyšny, tam
v hedvábu kráse stály potichu,
jak šípem stih' je melodický zvuk,
ztrácejí lístky z rudých kalichů,
jak splách' je, stopil hudebných vln shluk,
hle, dolů kane tiše jejich plam.

Tak blahý mžik mře, a co zbývá v sled?
Vzpomínku sladkou kams jen založit
do básní tichých listů, najít zas
ji snad, když vichry zimní počnou výt,
když zpleněn, zničen léta milý jas
a světla, květů zbaven celý svět.

Leč hudbu nemůž' obrat zimní van,
čas, osud nemůž' zlomit její čár,
moc: vracet léta drahý polibek
a v srdci budit radost mladých jar,
zvuk, barvu, lásku, vřelý její vděk
a vůni, která z Ráje dýše bran.

John Aylmer Dorgan.

(1836—1867.)

Byl právníkem. Nar. se r. 1836 ve Philadelphii a zemřel tamže r. 1867. Vydal jediný svazek veršů »Studies« 1862, jevící značné nadání. Kratší jeho básně erotické upomínají rázem na písně Heineovy.

MRTVÝ ŠALAMOUN.

(The Dead Salomon.)

Král Šalamon v domě Páně stál,
a Duchové potichu robili tam,
v klopotu, potu bez slova dál,
bez zvuku každého stavíce chrám.

Strach měli, vztek; ale z toho ni mih
v líci ni tahu, strach ani vztek,
neb kdyby byl uhád' myšlénky jich,
byli by trpěli v pekle svůj věk.

Zrak zavřen, před nímž démon se třás',
přes prsa stříbrný vousu tek' pás,

jak v modlitbě skláněl svoji leb,
jak kdyby v tom tichu rušném slep
teď odpověď slyšel, Boží hlas.

Na čele jeho byl slavný mír,
jak o hůl byl opřen v myšlénkách,
a časem jen vánku zavanul vír,
hnul šatem a v sněžný vousu pýr
a v bílý vlas táh' —
on nedbal na to, jen
v sen svatý, v dálku pohřížen.

Král Šalamon v domě Páně stál,
a Duchové potichu robili tam
v klopotu, potu bez slova dál
bez zvuku každého stavíce chrám.

A teď chrám hotový,
i každá jeho část,
a démoni, ve svém srdci slast,
již chtí se odtud krást,
však bojí se říc' královi,
že úkol jejich hotový,
že splněna touha jeho, slast.

Tak kol něho stáli, v oku žár
potaji však každý králi lál,

jenž stál tu, tichý vzhled,
a čekali: Jděte! až řekne král;
král jimi klet,
bytostmi běd,
on nedbal však, hlavy nezveď on —
bylť mrtev již král Šalamon.

Tu tělo královo padlo v prach,
neb červ již prožral v dví jeho hůl;
by chrám, jeho sen — lkal v modlitbách —
kdos jiný nevypnul,
by nezbyl neskončen;
tak modle se, on shas',
však neprosil marně přece jen.

Tak tělo královo padlo v prach,
a démoni prchali, vytí, sten,
a hořce lkaje nad zradou, ďas
vyl každý, prchal jich shon;
ó, darmo stvořili jeho sen,
a v strachu díla kletého skon,
že mystických trestů budou plen —
byl mrtev již král Šalamon.

☆ ☆ ☆

William Dean Howells.

(1837.)

Narodil se v Martin's, Belmont Co. O., r. 1837. Naučil se sazečství v Hamiltoně v tiskárně listu, který otec jeho vydával a r. 1858 stal se jedním z vydavatelů časopisu »Ohio State Journal«. R. 1860 vydal společně s Johnem Piattem knížku básní »Poems of Two Friends«. Od r. 1861—65 zastával úřad konsula v Benátkách a odtud řada jeho knih jednajících o Italii a italské literatuře: »Venetian Life« 1866, »Italian Journeys« 1867, »Tuscan Cities» 1885, »Modern Italian Poets« 1887. Vrátiv se do Ameriky, byl vydavatelem některých časopisův a uveřejnil řadu novell. Básně jeho vyšly r. 1867, 1886 a 1895.

DVĚ ŽENY.

(The Two Wives.)

U předvoje svého plukovník jel,
a jasný byl jitra svit,
jenž od něho v dál se leskl a skvěl,
kde s puškou rebel byl skryt.

Na rozkaz kapitán vyběh' z řad,
vzdav pozdrav uctivý, vpřed,
jal s vůdcem, jenž jel, se rozmlouvat —
zbraň k ráně rebel tu zveď'.

A plukovník jel, a setník šel s ním —
páž hlídce mdlela i dlaň —
tvář za řeči skoro splývala jim —
a sšinuta, zahoukla zbraň.

A kapitán před nohy koně kles'
a raněn, umíral v ráz,
však v posledním dechu přes rty nes',
zvuk jména se sladkého třás.

Tu seskočil s koně, klek' plukovník,
by oči mu zatlačil,
hrot v srdce mu za milost boží vnik',
neb věděl, že on byl cíl.

Jak modlitbu jméno, sladké jak Bůh,
své ženy šeptal, ký div:
jen Láskou, jíž smířen se smrtí druh,
moh' smířen býti, že živ.

ROZKOŠ-BOL.
(Pleasoure-Pain.)

Za noci nečinné, města
přes tiché ulice
sem tam v mdlé, bledé záři
dnů letních měsíce

se toulám a na ves myslím,
dům v stínech javorů,
na zahrádku s kozím listem
a květ šípkových křů.

Má duše je chorá vůní,
jak rosný vlá šípků dech,
ó, drahá, ten dům je prázdný,
v těch nad smrt pustěji zdech!

Když volám — ticho, když klepám,
vstříc žádný nejde z vrat,
zde na vždy ulehly nohy,
a rty jsou němy a chlad.

Ten letní měsíc tak svítí,
tak velký, bled a něm,
a znavení mrtví dřímou
na hřbitově pod kopcem.

* *
*

Na louce vlhovec zpívá
a střízlík na višních,
pojď blíž, mé malé děvče,
u kolen sedni mých!

Chci vyprávět ti zkazku,
již v knize básní jsem čet',
však myslím, mně samému stalo
se to kdys v květu let,

když kráčeli jsme loukou,
a ona i já byl mlád,
ta zkazka je stará a známá,
vždyť pěna již tolikrát.

Ta zkazka je stará a známá,
ach, dítě, i ty znáš ji —
řci, kdo to slední noc líbal
tě květnou pod višní?

* *
*

Ó, vzpomínám plameny klestí,
jež celý den doutnalo již,
mdlé, žluté v sluneční záři,
teď rudě vyšlehly výš

a starý zažehlý kaštan,
jenž po vše léta tu stál,
tak suchý a šedý jak přízrak,
od tmavého lesa dál.

A náhlým vznícena létem,
ta každá bezlistá sněť
ve hrůzné rozkvetla kráse
vstříc nebi, jež temnělo teď.

My děti si v hovoru sedly,
čím budem, se chlubily,
až budem jak otcové velcí,
a na strom jsme patřily,

jenž střásal své ohnivé květy
jak déšť, nám zdálo se všem,
hvězd nachových, rudých a modrých.
Té noci v lůžku jsem

pak usnout nemohl, vida,
jak zavřel jsem jen zrak,
ten strom v své planoucí kráse
jak zvedá se v nebes mrak.

A nemohu usnouti, vidím
dnes zrakem zavřeným zas,

ten strom v své planoucí kráse
jak květů svých kane jas.

A staré, ach, staré sny dětství
se hrnou v těžkou leb mou,
ta bláhová víra a touhy
což doposud živy jsou?

Ne, pranic a pranic a pranic,
co zřím neb sním tu v tmě,
jen fantomy illusí mrtvých
dnes navštívily mě.

CO ZPÍVALA.
(While She Sang.)

I.

Zpěv zpívala, a já jsem slyšel,
tak vzdálen minulých běd,
na louce skřivany luční
ve vánku vanoucím pět.

Skrz mraky západu chladný
plál slunce rudého plam,
v tmu lesa házeje pruhy,
kde snil jsem, bloudil tak sám,

a pod kopcem vrhaje v louku
svou chladnou záři a třpyt,
kde skřivanů slet se stajil,
ve travách tam tich a skryt.

Výš vzlétli teď se svou písní,
svou písní veselou v kraj
a v srdci vzbudili Října
zas náhlý přízrak — Máj.

Ten vad a klesal s jich písní,
bled slunce rudý nach,
a snětmi nade mnou zvolna
van podvečerní táh' —

Van táh', a večerní zásvit
se tratil od nebes,
a z blata u řeky kulík
sem hlasně křičel kdes.

II.

Zpěv skončen, hudby však fantom
dál přes strun vlaje kov,
jenž jemně chví se a vzdychá
po kráse mroucích slov.

A v letech, jež přešla, v dálce
dnů bědných, minulých
zřím v luka májově svěží
teď bílý padat sníh.

A padat a padat a padat,
jak tichý smrti chlad
na květy zahrady vonné,
na květin dýšících lad.

Na střechy vesnických domů,
na tiché ulice,
kde jeho pýř zdeptá a zkruší
sta kroků směsice.

Na vršky zelených lesů,
na pole, v dál jež jdou,
na ptáky, již na štítu sedí,
i v hruď mou zoufalou.

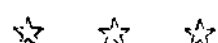
BÁSNÍK.
(A Poet.)

Ze studní, Pravdy taj kde skryt,
zřel půlnočních hvězd za dne svit.

„Dar vzácný!“ křičel dav a žas’,
„Ó, krutý dar!“ děl jeho hlas.

Ve výši, v dáli hvězd jen chlad
zřel ve dne tam se třepotat.

Leč po slunci mřel, hledě v dál,
v němž život všech se druhých hrál.

Forceythe Willson.

(1837—1867.)

Forceythe Byron Willson narodil se v Little Genesee, N. Y., r. 1837. Strávil své mládí v Kentucky, studoval na Harvardské kolleji a zemřel v Alfredu, N. Y., r. 1867, téhož roku, kdy vyšla jeho kniha »The Old Sergeant, and Other Poems«, prokazující jeho značné nadání k balladě.

STARÝ SERŽANT.

(1863.)

„Doktore, blíž pojďte trochu — dík! — mně
sklenku dejte blíž —
přistavte si židli — těsněj — ještě k doušku nahnu
číš.
Myslíte snad, že mi lépe, jsem však pěkně sešlý již.
Doktore, co moh', jste dělal, já však výše stoupám
již.

Ohledejte tep mi třeba, však to málo platno, žel!“
— Nesluší se — lékař pravil, spolknuv vzdech,
jejž na rtu měl —
vojákovi, starý brachu, říkat nikdy, že by mřel.
„Doktore, co říká člověk, jedno, když tu den, by
mřel.“

„Doktore, co bylo mi to?“ — Do mdloby jste prý
jim paď,
musíte teď hledět usnout! — „Doktore, byl pryč
jsem snad?“
— O tom nic se neví! — „Račte, doktore, tu po-
sečkat,
musím vám cos vyprávěti — na krátko jen po-
sečkat!“

„K pochodu jsem dostal rozkaz a já nyní jít jsem
s to.
Doktore, že v mdlobu paď jsem? Nemohlo to
býti to!
Nebo jako že jsem seržant, poraněný u Shiloh,
tuto noc jsem byl tam zpátky, na bojišti u Shiloh.“

„To je, nač se pamatuji: Přišel lampář, aby shas'.
Světla byla stažena vše, známé zvuky zněly zas.
Sotva byl však pryč pět minut, jméno mé čís volal
hlas:
„Ordonance Robert Burton!“ — tak mé jméno
volal hlas.

A já žas, kdo určitě tak, tiše volá mě z tmy clon.
Věděl jsem, to není lampář. Tak by nebyl mluvil
on.
A já zkoušel říc': Zde, pane! — nemoh' vydat však
ni tón,
neboť hnout jsem nemoh' svalem, nemoh' vydat
ani tón. —

Pak jsem myslil: Můra noční, vše to mam a klam
je lstiv,
bláhová to věru kachna — nepřijde víc tento div,
Přišlo to však, pane, přece a tak zrovna jako dřív:
„Ordonance Robert Burton!“ — ještě jasněj' nežli
dřív.

To je vše, co pamatuji. Náhle vzplanul světla
plam:
U řeky jsem stál, kde v noci v neděli jsme stáli;
tam,
na převoz kde čekali jsme k tmavým břehům proti
nám,
zmar kdy číhal v řece, peklo celé bylo proti nám.

A týž starý tlukot mocně schvátil srdce vojína,
a já slyšel zvučet troubu jako nebes od týna,
tajemný pak týž hlas pravil: „Jedenáctá hodina —
ordonance Robert Burton! — Jedenáctá hodina!“

„Doktore, co je dnes?“ — Středa, v noci, jste-li
spokojen —
„Dobrá! Zítra Nový rok je, za ním mnohý dobrý
den —
„Kolik hodin?“ — Skoro dvanáct! — „Nuž, poč-
kejte chvíli jen,
možná, že se vše to stalo — vše to — před hodin-
kou jen.“

„Bylo to, kde na rebelly dělových pad' člunů ruch,
kde svá sledni děla Webster na břeh sřadil v polo-
kruh,
dva tu zase stály sruby, tytéž — nebo jejich duch,
týž pak starý transport nastal, strh' mě, týž —
neb jeho duch.

Staré pole přede mnou tu, opuštěné v šíř i dál,
tam, kde padli na Prentisse — McClermand kde
v proud se hnal,
Sherman řádil, Hurlbutův hrdinný tém dokonal,
dál, kde Wallace v útok tryskl, útočil, až dokonal.

Bylo to tam, kde Lew Wallace ukázal svůj bystrý
rod,
tam, kde starý Nelson hřímal, Rouseau tíhl
v proudu brod,

snídani kde slal jim McCook, a my v boj šli na
život,
tam, kde granát na mne vrazil, jak jsme v boj šli
na život.

Náhle příkrov sněhu, ticha nad vším rozestřel se
v mžik,
a plášť starý, modrý nemít, klobouk, na nějž byl
jsem zvyk',
nebyl bych moh' pochybovat v mžik ten, že jsem
nebožtík,
neb můj krok byl tichý, sněhem jako když jde ne-
božtík.

Smrt a ticho! — Smrt a ticho! Kam jen oko
v dálku zří.
A hle, mocná věž tu, jak by zbudována těm, kdo
spí;
k nebi nebes pozvedala mocné svoje cimbuří,
až jak hvězdy, Nebes Pruhy vlály by jí s cimbuří.

Kulatá a mocný základ, v nekonečna tíhla střed,
lidská dlaň že nestavěla sloup ten jasný, řek' jsem
hned,
neboť plál tak jako slunce; kol jsem schody zřel
se skvět,
točily se kol a kolem, závity až ztratil hled.

A hle, jak jsem přiblížil se — ztrnulý zrak z divů
těch —
mysle, že bych druhy staré zřít moh' stoupat po
schodech,
náhle slavný výkřik stráže: „Stůj! Kdo tady?" —
tichem šleh'.
„Já jsem přítel — dím — vy jste-li?" — Nuže,
vzhůru po schodech! —

Stoupal jsem. — Ta stráž, doktore, byl Ballantyne
Elijáš;
v pondělí pad' první ze všech, jak byl seřazen sbor
náš.
— Seržante můj starý, vítej! Vítej pro znak, který
máš! —
A pod plášť můj starý k ráně ukázala jeho páž.

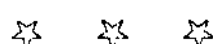
Na hrob mysle, jsem se zachvěl, když se chopil
rukou mých,
s úsměvem on ukázal však — bez krve meč jasný
zdvih' —
— K hlavní bytům zde ta cesta! — „K jakým by-
tům?" — Udatných! —
„A ta velká věž?" — To — pravil — cesta, pane,
Udatných!

Stud mě náhle jal, jak naše uniformy srovnal hled.
Má tak stará, rozedraná, jeho novou zřím se skvět.

— Ah! vy novou uniformu zapomněl jste — řekl
hned —
rychle zpátky! ve dvanáct však musíte tu býti
hned! —

A pak hned už vzpomínám si: V loži jsem, a vy tu
sám.
Doktore, krok slyšíte-li? — Slyšte! — Bůh všem
žehnej vám! —
Doktore! mou flintu, torbu račte dát až dokonám,
mému synu — přichází sem — nedojde, až doko-
nám.

Rcete, že mu starý otec víc než jindy požehnal —
mušketu ať starou nosí — Slyšte! — Někdo za-
klepal.
Unie až — — — Otvírá kdos“ — „Otče, otče, mluv
jen dál!“
„Žehnám ti!“ — A starý seržant ležel, ani
slůvka dál.

Charlotte Fiske Bates.

(1838.)

Narozena r. 1838 v New Yorku, strávila většinu života svého v New Yorku a Cambridgi. R. 1891 vdala se za M. Adolfa Rogé, jenž zemřel r. 1896. Byla pomocnicí Longfellowa při kompilaci díla »Poems of Places« a vydala anthologii »The Cambridge Book of Poetry« 1882, mimo knihu vlastních básní: »Risk, and Other Poems«.

LESNÍ KŘE V ŘÍJNU.

(Woodbines in October.)

Když mrtvé sněti v krvi kynou ti,
co táhle, tiše kvílí větrů svist:
tu musilo jen srdce puknouti
zde Podzimu a stříklo na jich list.

*

PRAMENY.

(Springs.)

S tak neobvyklou jemností
syn svéhlavý se tulí k matce,
s tak divnou, náhlou něžností
na bratra sestra zírá sladce.

Jak dítě matka vine blíž,
jež lásky její cítí příval!
Cit muže, ženy v lásku jak
by dívky zas a hocha splýval.

Kás bledá tvář, bez hnutí hled,
jenž nemůže již slzy líti,
proud lásky hnala v prudší běh
snad, hradíc všední cesty žití.

Či každý v slední noci v snách
snad cítil, jaká Smrti síla,
a probuzená Láska hřmí,
by državu svou zachránila?!

✡

ODKLAD.

(Delay.)

Já tvrdím směle, že jsi lidstvu k spáse
byl stejně mnoho, jak's mu k škodě byl.
Tvé jméno klne, kdo je k skutku čil,
však život, svět přec o tvé svědčí kráse.
Obrátil's často, malý průtah v čase,
líc lidí, králů; to's jim vymluvil,
co zvolit, bylo smrt vzít za podíl,
míst hrůzy po tvém zbaveni jen hlase.
Jak myšlének, snah často zmírá hřích,
když zdrží nás zrak čistý v skutku zlém,
co stavit vin můž' odklad, potup zlých,
ta překážka, na niž dnes hromujem!
Co neštěstí zlých, nad vším visících,
již odvráceno milým Odkladem!

NITKA.

(The Clue.)

Oh, slůvko stvoř mi, jiný hled
jež nemá zřít, sluch uslyšet;
cos, co by svým zvát duše směla
když cítí se tak osamělá;

cos, vzít co může s sebou duch,
když země závoj odstře Bůh;
cos, po čem bys mě poznal, stih'
v těch billionech nebeských;
cos, co nižádné jiné duši,
krom té, jíž děl's to, nepřísluší!

John Hay.

(1838—1905.)

John Hay, vynikající diplomat a státník, posléze státní sekretář Spojených Států severoamerických, náleží též mezi přední básníky americké. Narodil se v Salemu, Ind., r. 1838, dosáhl hodnosti akademické a byl soukromým sekretářem Lincolnovým od počátku občanské války až do presidentovy smrti. Později sloužil ve vojště a dosáhl hodnosti plukovníka (colonel). V letech 1865—7 byl sekretářem vyslanectva Unie v Paříži, r. 1867—8 diplomatickým zástupcem ve Vídni, od r. 1868—70 sekretářem vyslanectva v Madridě. Vrátiv se do Ameriky, oddal se žurnalismu a poesii. Roku 1897 stal se vyslancem Spojených Států v Anglii a rok po té povolán do kabinetu presidenta Mc Kinleye jako státní sekretář. Z knih jeho sluší uvésti sbírky: »Pike County Ballads« 1871, »Castilian Days« 1871, »Poems« 1890. S J. G. Nicolayem vydal »Historii Abrahama Lincolna«. Mimo to připisuje se mu autorství knížky novell anonymně vydaných (The Bread-Winners).

Dcera jeho Helen Hay, nar. v New Yorku, je rovněž talentovanou basnířkou, jež vydala r. 1898 knížku básní »Some Verses«. John Hay zemřel r. 1905.

JIM BLUDSO Z PRAIRIE BELLE.

(Jim Bludso of the Prairie Belle.)

Ne! Říc't nemůžu, kde je živ,
vždyť je dnes už neživý,
žít zvyku aspoň zanechal,
jejž máme i já i vy.

Kde pak jste byl ta léta tři,
  že dosud jste neslyšel,
jak Jimmy Bludso zaplatil řád,
  v noc zkázy Prairie Bell?

No, svatý nebyl — mašinist
  ten nebere to tak zle;
choť jednu měl v Natchez pod Kopcem,
  a druhou zas v Piku zde;
byl lehký chlap v své řeči Jim
  a nešika ke rvačkám,
však nikdy se nechlubil, nezalhal,
  to neuměl, myslím, sám.

A náboženstvím bylo mu vším:
  stroj dobře řídit, hnát,
na řece nebýt předhoněn,
  na zvon s kormidla dbát.
A kdyby kdy chytla Prairie Bell,
  on přísahal mnohý den,
že udrží loď sám u břehu,
  až poslední vyjde ven.

Na Mississippi člunů všech smrt,
  i její přišla v sled, —
sic Movastar byla lepší loď,
  však zůstat Bell nechtěla zpět.

A tak tedy hřměla divě v noc —
na trati loď nejstarší přec —
na ventil se negr posadil,
a smoly. dřev plná pec.

Plam vyšlehl, břeh když dostihla,
a díru do noci vžeh,
tu hbitě jak blesk se zahnula loď
a můstek shodila v spěch.
To byl teď shon a sběh vám, leč Jim
řev překřik' pekelný ten:
„Já udržím loď sám u břehu,
až slední chlap vyjde ven!“

Skrz hořící lodi žár a kouř
hlas slyšet, Jim jak řve,
a věřilo vše v jeho zaklení
a slovo že dodrží své.
A na moutě všichni vyšli ven,
než komín k pádu se měl,
a Bludsův duch se vzhůru vznes'
sám v dýmu Prairie Bell.

No, svatý nebyl, v soudný den,
však rád bych stál, kde Jim,
kol zbožné panstvo, jež by dřív
dlaň nebylo stisklo s ním.

Zřel povinnost svou, jistou smrt
  a tak se za ní hnal —
a přísně Bůh nebude soudit jej,
  jenž za lidi život dal.

ZÁKON SMRTI.
(The Law of Death.)

Zpěv o Kilvani: Spanilá
vše ve Savatthi předčila.
A měla dítě, jedno jen,
jí drahé jako jasný den.
Mát' mladá, dítě jeden jas,
týž světlý zrak, týž tmavý vlas;
kdo zřel je, cest kde zářil květ,
jak děti dvě by v hrách byl shléd'.

Tu s nebe slétla smrtná střela,
Kilvani dítě mříti zřela.
Do oček stín se plachý vtáh',
na líčkách vadne květný nach,
na srdci cítí led a mráz,
třas údy chví, a mrtvy v ráz.
A Kilvani je vine blíž,
kdy poslední tep dozněl již,
jak polibků by vrátit plam
moh' úsměv, navždy jenž ten tam.

Leč zříc, že mrtvo její robě,
na skráň vsypala popel sobě
a jala tílko, led a chlad,
s ním divoce se dala v chvat
a u Buddhových klesla pat.
„Ó, Pane mocný, pomoc dej,
hleď, skláním se co nejhlouběj',
ó, Buddho, milost svou mi dej!“

Na mramor padla, svíjela se
a líbala své dítě zase,
a náhle k její prosbě teď
se snesla vzduchem odpověď:
„Mně lotus dej, svaž z domu nití,
kde neskončil nikdo svoje žití.“

Ples v srdci, smích, se zvedla hbitě:
Bůh vzkřísiti chce její dítě!
U řeky našla květinu,
ji vytrhla z jitřních snů
a dům od domu létla dál
se ptát, kde žádný neskonal.
Jak v srdce její vnikal mráz,
když zrak všech šířil tichý žas:
„Kilvani, bol tě spletl všecku,
kdo mrtvému by pomoh' děcku?
U Gangu dům ni v šíř ni v dál,
kde žádný by byl neskonal!“

Tak celý dlouhý, těžký den
od dveří k dveřím nesla jen
si v srdci svém i ve náruči
tíž stále větší, bolest prudčí.
U zlatých vrat, ze slonoviny,
u spletených chat, u chudiny
týž Kilvani zněl refrén vstříc:
Je živých málo, mrtvých víc!

Tak přišel večer — tichý dech —
a překvapil i její běh,
a hoře v srdce hlubině,
zas klesla na práh svatyně
a lkala, bila v hruď, jež puká:
„Ó, Mocný, v posměch dal's má muka,
dům není ani v šíř ni v dál,
kde byl by žádný neskonal!"
Hlas Buddhův zazněl sladký tak,
jak flétna když lká ve soumrak,
však mocný jako smrt a hrom
těm, kteří věří, v slově tom:
„Tys řekla! Nelkej! Tiše nos
a oddaně všech lidí los!"

Kilvani, jata řečí tou,
mu složila dítě u nohou.

ERNST Z EDELSHEIMU.

(Ernst of Edelsheim.)

Zvěst povím vám, k rtům tiskna
za bol svůj ručky sníh,
vám, sladší všech a krutší,
spleť žilek modravých.

O věrné budu lásce
pět, drahá Lilito —
contraria contrariis —
zpěv starý, věrný to.

Byl Ernst z Edelsheimu
všech v lásce šťastnějším,
a proč byl nejšťastnější,
vám poví hned můj rým.

Kdys v letní noci lesem
on osamělým táh',
a v mechu v záři luny
tu dívku našel v snách.

Prach zlatý hvězdné záře
se sypal na ni, klad',
jak socha spící byla,
jen čár a běl a chlad.

Čár, běl a chlad jen, spala
pod nebem hvězdným tak,
jak rděla se, když vzbudil
tu rytířův ji zrak.

Cit její získal spící,
ji na svůj zámek nes',
a sladce v lásce, smíchu
tek ranních hodin ples.

Však silnější když paprsk
už vypil rosy třpyt,
tu hoře mráček mlžný
jí modrým okem kmit'.

Kol šíje jemu padla
a lkala, pláč a vzdech,
polibky sila, vonný
déšť teplý v letních dnech.

„Křesťanskou nejsem duší —
mu vzdychla v objetí —
já půl dne jsem jen ženou,
půl v hada zakletí.

A až ohlásí s oné
tam věže půl dne zvon,

buď s bohem! s bohem! navždy,
je lásky naší skon."

„Ah ne, ne s bohem navždy!" —
vzkřik' divě rytíř, lká:
„Chci s tebou být spasen — ztracen,
ty divoženko má!"

Zvon hlučně hlásil s věže,
že půl dne minul čas,
a z komnaty se, z růží
ven krad' a vinul plaz.

Leč v půlnoci, když luny
do háje padl svit,
on choť zas třikrát krašší
a sladší v náruč chyt'.

Z všech v lásce nejšťastnějším
pán z Edelsheimu slul —
měl lásku, která hadem
jen času byla půl!

☆

LÁSKA ŽENY.

(A Woman's Love.)

U brány, střeha slávy věčné říš,
kvil slyšel anděl z očistce znět výš:
„Ó, anděle, se slituj, příběh slyš!“

„Já milovala — slepě, vášní mých
žár veď mě k smrti, smrt v kruh pekelných,
neb spravedliv Bůh, smrt jen žádá hřích.“

„Na vznešený soud jeho nereptám,
ne sobě prosím tuto milost — lkám
pro miláčka, jenž dole nyje sám.“

„Ó, Velký, nech, ať zas jej zří můj hled,
jej potěším mžik a pak přijdu zpět,
bych bol a žár trpěla tisíc let.“

Tu soucitně děl anděl: „Přípověď
vem divou zpátky, rafij sklání, hleď,
se v slední mžik pokání tvého teď!“

Leč lkala zas: „Nech jít mě v zemský dol,
v mír nemohu výš, jemu nechat bol,
bych v hořkém žalu ztišila jej, svol!“

Tu vrata z kovu otevřena v ráz,
a vzhůru, šťastna, jako hvězdy jas
se zvednula a znikla v éther zas.

Leč záhy v západ mroucí, když has' den,
jak pták, jenž křídla vleče poraněn,
zpět přiletěla, srdcelomný sten:

„Jej na břehu jsem našla, den se chvěl,
on svoji hlavu v klíně dívky měl,
jej líbala, vlas hladila, ó, žel!"

„Teď nechať počne kání poznova,
já pošetilá byla, bláhová,
mě vpusťte, smýt chci hřích a hoře svá!"

Však cherub děl: „Výš, smutná duše, v spěch,
tak zklamána být v lásky věrné snech,
nad plam po tisíc let je krutší žeh!"

SVOBODA.

(Liberty.)

Kdo bláhový tak, že by mohl říc':
Tak a jen tak bych moře míti chtěl!?
Neb ať již leží klidné, čarovné,
zem objímajíc v lásce, odrážíc
vln amethystem úsměv nebeský,

či občerstveno větry křepkými,
ať slouží tržbě, světa koráby
ať nese k užitku neb v krutý boj,
či bičováno bouří, otvírá
se běsu živlů, řve a vyje v svých
všech hradbách skalních, z trosek divou slast,
krev lačně pije živých bytostí
a vraky pusté břehy pohází:
vždy moře to, a člověk sklání skráň
před velkým, měnným majestátem tím.
Tak marně chtějí duše bázlivé
též mez a pouta klásti Svobodě.
Neb Svoboda má věčný zákon svůj,
své podmínky a stejně v pokoji
i v bouři plní Vůli nechybnou.
Jí nepodceňuj, když tak v poklidu,
lev spící leží tu, co zlobných dav
jak střečků roj jí krouží u hlavy,
a nepochybuj, v dobách šílených
když třímá hrůzy pochodeň, a křik
když její třese zemí, v plamenech
zříš války, vřavy její svatý zjev
u quillotin, kde seker krvavých
břit v kleče stíná krále, již se chví.
Neb pro vždycky v tvých očích, Volnosti,
to slavné světlo plá, jímž spasen svět,
a nechť nás smrtíš, v tebe věříme!

KRISTINA.

(Christine.)

Jak krásný úsvit severní
  tvá bledá čistá tvář,
leč sny plá nocí tropických
  tvých očí modrá zář.

Ne hrděj' v mořích vězněný
  ker ledných táhne sněm,
leč úsměv tvůj, to mládí ples,
  a láska v hlase tvém.

Jsi jak hrot Hekly, který ční
  tak sám, tak pyšně výš,
nic pozemského mezi ním
  a nebem neuzříš.

Zář slunce marně rozhřáti
  chce panenský sníh tam,
leč velké srdce hory, hloub
  je nesmrtelný plam.

POSLEDNÍ DOUŠEK.

(The Stirrup Cup.)

Můj krátký den a šťastný shas',
jde dlouhé, smutné noci čas,
a u mých vrat kůň bílý již,
by v neznámou mě zavez říš.

Řeht, dusajících kopyt kov
jak bouř zní teskně v noci mrak,
a mně opustit jistý krov
a žití ples, ach, sladký tak.

Ten něžný, vřelý žití ples
a milých, věrných druhů řad,
své děti různé, ženu dnes
k líbání sladkou, plnou vnad.

K líbání sladkou, plnou vnad —
zřím táhnout noc, hvězd modro plát,
a u mých vrat kůň bílý již,
by v neznámou mě odnes říš.

✡

PRÉRIE.

(The Prairie.)

Nad hlavou azur, prérie
u pat mých ve květu,
a po vonících travinách
jdou stíny v přeletu,
jak tu tam táhnou, oblak pýř
kde běl v klid nebes tká,
svá kopí metajíce výš,
kde bažant sviště vlá.

Step mihavou v snách obzor mdlý
zavírá do dáli,
kde vzduchem vším se echem chví
zvuk léta ospalý —
ruch, který zpívá ve květech,
šept vánku, jenž se schvěl,
cikády, ostrý, dusný křik
a snivý bzukot včel.

Hle, motýl — létající květ —
jak hbitě krouží tam
kol svého bratra klidného,
na křídlech jeden plam;
v nach hvozdík puká divoký,
phlox září jeden svit,
a kalichy se zvedají
své vzdušné víno lít.

A hýřivě pod sluncem, jež
  plát skvěle zříš a plout,
step stápí celou fenykl
  v svých zlatých květů proud,
a v dál a v šíř jak sporýš by
  tkáň rudých barev tkal,
jíž, královský krok, Podzim jde,
  když Léto prchá v dál.

Ve svěžím víru do dáli
  třpyt prérijních plá vln,
na hřeben všech jak smír si leh'
  svit půldne vděku pln;
  par chvějným šlářem halena
  je pláně nádhera,
kde lilje mdlé ve středu luk
  břeh kryjí jezera.

Na východě jak nízký mrak
  se v dáli vlní les,
na západ žhoucí splývá pláň
  tak teple do nebes.
Ni zvuk vzduch vážný nezraní,
  ni kroků v půdě ruch,
tak sama prérie tu plá,
  a jejím snem jde Bůh.

✫

Henry Ames Blood.

(1838.)

Henry Ames Blood narodil se v Templu, New-Hampshire, r. 1838. Dosáhnuv akademické hodnosti na Dartmouthské kolleji, vyučoval po řadu let. Při počátku správy presidenta Lincolna dostal se k státnímu departementu ve Washingtonu, kde pak trvale již zůstal. Jemné a originální verše jeho nebyly dosud sebrány v jediný celek. Mimo lyriku napsal řadu dramat, jež rovněž nejsou vydána. Soukromě vyšla jeho hra »How much I loved Thee«. (Jak jsem tě miloval.)

SHAKESPEARE.

Kéž přání mé se splní tuto noc;
mně všecka kouzla přijďte na pomoc
při letu ve strž přešlých let,
až zřel bych světla proudícího moc
a hudbu sfér bych zaslech' znět,
jež zněly kol, když zrodil se, ó, ples!
on, nesmrtelný duch,
květ, nad nějž neměl luh,
on, Shakespeare, jenž nám krásu na zem snes'.

Ó, kéž bych zřel jen v snách
pluk světlých duchů, jiným skrytý v šer,
Mab královna, Puk v hrách,
jak slouží po špičkách
kol kolébky mu z rána, na večer;
kéž zřel bych čilé skřítky zas a zas
kol něho hopkat, žertovati jen,
když školy počal nebo končil čas,
ať svítal či has' den;
kéž střevíce jen jeho viděl bych,
když vyšel ve prach tříd,
kéž zástěrku bych, pláštík jeho stih'
a brašnu, výstroj školáka bych shlíd'!

To splnit se, co v rýmech jsem tu spřed',
ta noc a vše, co skrývá její tmáň,
za času hráz by musila jít zpět,
a já bych zbloudit na bouřnou chtěl pláň;
tu zimních vichrů vlny, bouře řev
by v zrudlou bil mě líc
a ve vlající vlas,
a čarodějnic, ženek různý zjev
a prostých vděků starých kouzelnic
by kolem mne vyl živlů ve zápas.

Pak hladov, zkřehlý, běsy poděšen,
bych bez dechu, jak rval by bouře šleh,
vstoup' v starou krčmu, táflovaných stěn,
kde tepla vál by dech.

Tu v starodávném krbu hrál by plam,
a ve vysokých židlích, tam i tu,
vsi sousedé, a veselý by smích
za číší pivem naplněnou tíh';
v lenošce zvoucí, v ohně zákmitu
by zeman tlustý slunil tvář svou tam
a hladil tiše z cínu konvici;
a tu by seděl v celém vděku sám
on, velký vtipu pán,
nesmrtný, zářící,
on, Shakespeare jediný, jenž zemi té byl dán.
A víc, španělský nemotorný vrak,
Ben Jonson, všecek natažen, tu host
své statné tělo rozkládal by tak,
by pohodlně opřený měl vaz,
tón zkoušeje i zdali silný dost
dnes krčmářův je sherry-sectu kvas.

A tu by byli kumpáni těch dvou
básníků vzácných, vtipných hlav,
jež Angličanům známi jsou,
jich nezabudky drahé od těch dob:
kol Shakespeara by seděl jich tu dav
a srkal punč svůj starých ze nádob.
A pak by počlo také veselí,
vtip taký šleh' by, taký humor zdvih'
se v staré krčmě, šprýmy zvučely,
že zemí samou otřásal by smích,

že krčmář v boku píchání by měl,
břich mu jak pudding by se roztřást chtěl.

Ba trefnější, co svět je hotový,
se odpověď nedala jediná,
a nikdy, dokud nový v tmách,
už větších věcí lidé nepoví,
než tato družina
jich řekla spoustu v starých hospůdkách.

Umělče milý, chceš to malovat?
Pak nezapomeň na bouř, která hřmí
nad živou vřavou, smíchem za dveřmi,
však čekej na nápad,
jenž božský, vše by prohřál v světnici
na kontrast k bouři, venku zuřící.

PRO MORTUIS.

Za mrtvé i za ty mroucí,
za mrtvé, již byli živi,
a za živé, ale mroucí
prosím, Bože milostivý!

Za mrtvé, již včera táhli,
za živé, jimž zítra jíti

a Údolím Stínů nést je
všecku světa strast a žití.

Za nesmrtné, kteří v tichu
zkřížili již věčna prahy,
za smrtelné, kteří v tichu
k nesmrtným jít mají záhy.

Všecky kéž Tvá náruč vine,
plačící i oplakané,
žijící a kající se,
mrtvé, již se káli, Pane!

Všecky kéž Tvá náruč vine,
zbylé, vzaté — rozdíl není,
všichni bídní jsou, kdo jiné
opustí, i opuštění!

Edna Dean Proctor.

(1838.)

Narodila se v Hennikeru, N. H., r. 1838 a strávila mnohý čas v Evropě. Vydala »Poems« 1866, »A Russian Journey« 1872 a »The Song of the Ancient People« 1892.

VELKONOČNÍ JITRO.

(Easter Morning.)

Půst skončen, žalm doříkán,
roh luny naplněn,
a já v posvátné noci bdím,
než velkonoc vzplá den.
Tak čistá, tichá hvězdná výš,
tak něm je vlahý vzduch,
že slyšela bych anděle,
v náš kdyby létli luh,
ať Michael, meč plamenný,
či Sandalfon, vzkřik šílený
čís nesa tam, kde Bůh.

Však od těch chvil, co západ shas'
a větru vzdor co prch',
zvuk nerozchvěl noc, nezjasnil
blesk nebesa ni vrch.
I Gabriel i Uriel,
co získal nebi, něm,
do jiných sfér, ve vzdušnou hloub
spěl zářnou v letu svém,
a opuštěna anděly,
tak sama v moři nebes dlí,
kol slunce krouží zem.

A přec tu ples, neb les i luh
rtem jara chví se tak,
jde potok dolem, jeden smích,
a vesel zpívá pták;
květ v lese kývá anemon,
i fialky zříš kvést,
a záhy bude karneval,
nach, běl, v sad slavit vjezd,
kdy vonný vzduch a padá květ,
jak andělé by chtěli v svět,
ráj na zem dolů snést.

Och, květy, písně dubnové!
Mně slzy kalí hled,
o mrtvých sním, jež nezbudí
víc jaro řadou let!

Je s puklým srdcem kladem' v hloub,
  šlem' modliteb k nim hlas,
v svém srdci lásku, věrnost vždy,
  jež s nimi pojí nás,
však je už pro vždy halí klid,
jim moře, břeh, hvězd, slunce svit
  nenese vlídný vzkaz!

Ó, záblesk v klenbě nebeské!
  třpyt jaspisových zdí!
zvuk jeden z hymny posvátné,
  jež stále mře a zní! —
V jich hrobě chlad, již nepřijdou,
  když slunce klesá, ach,
ni sedět s námi v blahý čas,
  když krbu hasne nach.
A sním, až oko vlhne mi,
až schvácena jsem bázněmi,
  jak noční stráž jde v tmách.
— — — — — — — — —

Slyš, západní van zdvih' se teď,
  ten rychlý posel dne,
les šumí jemně v odpověď,
  noc záhy zapadne.
Ó, duše smutná! má vstát den
  a růže z prsti vzplát
a mají holé stráně zkvést,

až Máj v jich stoupí chlad,
když těch, jimž slunce svit se skvěl,
květ, pták vzduch plnil, zapomněl
Bůh, dál když mají spát?

Pryč! To jen noční mátoha!
Ne oni, mrtví my!
Tam v plesném domě u Boha
své věčné zdraví dny.
Hle! Zlato steklo přes oblak,
v tom plesná nebes zpráva,
zpět nachový je svalen mrak,
a tmy jak v posměch dává,
nad žal a nad smrt mocnější,
nad všecku slávu slavnější
den velkonoční vstává.

HEROOVÉ.

(Heroes.)

Ten vítr, jenž kdys Argo nes',
měl, Neptunův kde chrám je, skon,
vrak její na dně moře kdes,
ač sosny k ní skyt' Pelion.
Na každé výspě její lid
v Aegejských mořích poznat zkus,

leč kdo, by vstal, můž' vykouzlit,
  Hercules, Jason, Orfeus?

A Priamův neslyšet sten,
kde, hradby z vln, stál Troje hrad,
Achilles krví potřísněn,
  nevzkřikne: Bozi, Hektor pad'!
Na vrchu Idě září sníh,
  však Zevs opustil její stráň,
kde Trojských boj se s Řeky zdvih',
  dnes červená se mákem pláň.

Ó, země! Mrtví reci jsou?
Již duší let jich nechví dech?
Sníh, máky s barvou nachovou
  je vše, co zbylo z reků všech?
Kdo bil by se jak Teseus, svět
  kdy mlád byl, úsvit skrytý v mhly,
jak Nestor učil, šedý kmet?
  Ó, země! Reci zanikli?

Že znikli? Výš jdou, jinou tvář!
Že mrtví? Stisknout lze jim dlaň,
zřít jasnějších jich zraků zář,
  květ nesmrtný jim tkáti v skráň!
Kde jaký velký skončen čin,
  tep Heroa to srdce zas,
kde Právo steklo křivdy týn,
  zas Heroů je slyšet hlas.

Jich zbroj zní v krašší, nežli seč
kdys Trojských, Řeků měla, luh,
zbraň jejich Svobody je meč,
  a nad ním usmívá se Bůh.
Tak ve své výspě, mír kde vlá,
  nechť Jason dál spí řadou let,
neb reci žijí, nebe plá,
  a lepší zas je dnešní svět!

James Ryder Randall.

(1839.)

Narodil se v Baltimoru, Md., r. 1839, studoval na Georgetown College, D. C., a stal se žurnalistou. R. 1861 složil jako professor Poydrasské kolleje, La, v bezesné noci dubnové svou válečnou píseň »Maryland«, která jej proslavila. R. 1866 stal se chefredaktorem »Constitutionalistu« v Augustě a později členem redakce Baltimorského listu »American«. Nyní jest tiskovým korrespondentem ve Washingtoně a v Augustě. Básně jeho nebyly dosud sebrány.

MARYLAND.

Tvůj břeh despoty šlape vzdor,
Maryland!
Tvou svatyň bude pálit skor,
Maryland!
Krev vlastenců msti, v ohni zor,
jež potřísnila Baltimore,
ty královna, veď k boji sbor,
Maryland ó, Maryland!

Tě syn a poutník volá, slyš,
  Maryland!
Já k tobě klekám. Moje říš!
Pro život, smrt, pro blaho, tíž
své reky vzorné objev již,
a v kov se krásná zahaliž,
  Maryland ó, Maryland!

Tvůj zářný meč skrýt nesmí rez,
  Maryland!
Carolla pomni víry dnes,
a Howard jak hřměl v boje děs,
a všech, kdož spí sen tichý kdes,
  Maryland ó, Maryland!

Pojď, vstává den, nach hlásí jej,
  Maryland!
Pojď, brnění tě plné krej,
  Maryland!
S Ringgolda duchem v bitvy rej,
s Watsona krví u Monterey
bez bázně s Láskou Máj kol sej,
  Maryland ó, Maryland!

Pojď, jasný tvůj a pevný štít,
  Maryland!
Pojď, meškání můž' k škodě být,
  Maryland!

Pojď, heroický veď svůj lid,
jenž táhne, Svobodou jsa spit,
svou hymnu v nový tón nech znít,
Maryland ó, Maryland!

Ó, matko, strhej pout svých pás,
Maryland!
Virginjin marně nezniž hlas,
Maryland!
Své sestry v pláni čeká vás,
„Sic semper!“ heslo, plné krás,
jež pochopy rozpráší v ráz,
Maryland!
V své velebě se zdvihni zas,
Maryland ó, Maryland!

Já zřím, v tvou tvář již rùměn vnik’,
Maryland!
Tys byla měkká vždy, ó, dík,
Maryland!
Však, hle, jaký se zvedá křik,
od vrchu k vrchu, k řece vnik’,
Potomac volá Chesapeake,
Maryland ó, Maryland!

V plen Vandala se nevzdáš čet,
Maryland!
se plazit nechceš, moc kde zveď,
Maryland!

Líp, by se plam v tvůj valil svět,
líp meč a šíp a kulí let,
než na kříži by duch měl pnět,
Maryland ó, Maryland!

Již hřímat slyším z dálky sem,
Maryland!
hlas bubnů, trub — to starý tém,
Maryland!
Ne mrtev kraj můj, hluch a něm,
hoj, severní zpět hází šlem.
Již dýše — plá! Jde zem, má zem,
Maryland ó, Maryland!

☆ ☆ ☆

Francis Bret Harte.

(1839—1902.)

Slavný romanopisec americký. Narodil se r. 1839 v Albany N. Y., avšak osiřev, odstěhoval se do Kalifornie, kde živil se jako zlatokop, tiskař, agent a později jako redaktor časopisů »The Golden Era« a »The Californian«. V letech sedmdesátých a osmdesátých byl konsulem Spojených Států severoamerických v Německu a Škotsku, r. 1885 přestěhoval se do Londýna a blízko Londýna v Camberley také zemřel 4. května 1902. Světovou slávu zjednaly mu především jeho povídky ze života kalifornských zlatokopů. Básně jeho vyšly r. 1871 a 1874. Do češtiny přeloženy jsou jeho »Kalifornské povídky« (J. V. Sládek), »Thankfull Blossomova« (Benešovský-Veselý) a »Cressy«. Některé z básní jeho přeložil a v Lumíru uveřejnil J. V. Sládek.

MOŘSKÉMU PTÁKU.

(To a Sea Bird.)

Nesa se blíž, mdlý perutí chvěv,
bezstarostný moře tuláku ty,
pramálo dbáš na příboje zpěv,
na tesu znění, mělčiny řev,
soudruhem buď a průvodcem mi!

Nového málo, druhu můj, zříš,
bouře a vraky — po vše jsou dny.
Já též jsem chor vším blouděním již,
nechci dbát, lkáti, na srdci tíž —
na břehu já a na moři ty!

Všecky tvé pouti v blíži i dál
tíhnou v sled břeh sem na písčitý,
a všech mých cest zde končí se žal,
těchou nám buď té hranice val —
na břehu já a na moři ty!

Bratry jsme, starý příteli, my:
Na oceánu mdlých křídel kmit,
na břehu hledáš hnízda ty skryt,
já do vln hledím pro svůj klid,
na břehu já a na moři ty!

DICKENS V TÁBOŘE.
(Dickens in Camp.)

Na větve sosen měsíc kanul tiše,
proud zpíval v hloubkách svých,
Sierry v dáli zvedaly do výše
svých minaretů sníh.

Plam tábora praskaje, zdravý kladl
 s humorem drsným nach
na tváře zhublé, postav řad, jenž vadl,
 o zlatý bil se prach.

Až jeden zveď se, vytáh' z brašny chudé
 si sešlý svazek ven,
a chutě padly karty z rukou všude,
 kruh slouchat připraven.

A tu, co kolem houstly stíny stmělé,
 plam padal a se chvěl,
on hlasně z knihy četʼ, kde Mistr skvěle
 svou líčí „Malou Nell".

Snad dětské to jen obraznosti klamy —
 čtenář byl mladší všech —
leč, co čet, cedrů, sosen houštinami
 se zdál vát ticha dech.

Blíž v stínech jedle kupíce se v kruhu,
 tu poslouchaly zvěst,
ves tábor s Nellou v britském bloudil luhu,
 zpět nemoh' najít cest.

A v pustině hor — jak by kouzel krása,
 kýs božský čár je jal,

s nich spadly strasti, jak když sosna střásá
  své jehly opodál.

Znik tábor ten, v popelu oheň leží,
  a kouzelník těch krás?
Ach, věže sosen, výše kentských věží,
  s vás zvučí stejný vzkaz!

Znik tábor ten, leč zkazku jeho smavou
  v dech splynout nechte, ach,
jenž s chmelnic vůní s truchlou letí slávou,
  hor Kentských plní svah!

A na hrob ten v anglických dubů vnadu,
  v tu laurů, palem splet',
ač neskromný-li nejsem — ze západu
  tu sosny kladu sněť.

POSELSTVÍ MÍRU.

(A Sanitary Message.)

Noc sedění jsem přes větru svist
  déšť slyšel, vláze rád —
na střechu jako z pušek hřmít
  na okna bubnovat.

Z děr klíčních hvízdot, z komínu
zvuk polnice se třás',
a přec v ty zvuky boje krad
se mísil sladší hlas:

„Dík vzdejte, bratří," hlas ten děl,
„že On, jenž déšť dal, Bůh,
té rosy rudé z vlastenců
cév ušetřil váš luh!
Na východě jsem na hrobech
trav bujnějších zřel vděk,
leč ach! ten déšť, jenž dal jim vzrůst,
ten s lidských očí tek'.

Já nepřicházím skvrny smýt
vám s polí zpustlých dnes,
já nepozvedám vlajky, krom
té, jíž mi kyne les.
Na stráni hor, kam hlídky Máj
své nejdálnější sveď',
můj signál budí přečetný
jen travný bajonet.

Krov každý prostý navštívím
a rád jsem u nízkých,
na vrcholky hor padá jen
mé žehnání jak sníh;

až potom v bystřin crčení
  a v pláně změněn proud,
můj přebytek jde naposled
  do moře zaniknout!“

Tak celou noc jsem přes vichr
  déšť slyšel, vláze rád,
na střechu jako z pušek hřmít,
  na okna bubnovat.
Z děr klíčních pískot, z komínu
  zvuk polnice se třás’,
a přec v ty boje zvuky vpaď
  té hymny míru hlas.

KALIFORNSKÝ MADRIGAL.
(California Madrigal.)

Pojď, milenko moje, svůj zimní nech kout,
na Yubě svůj domov, dvůr, přes nějž šel proud,
neb opadly vody, již zimní prch’ čas,
a řeka v své břehy se vrátila zas.

Oh, pohleď, jak jaro v své kráse je blíž,
jak ploty a třtiny se jeví zas již,
jak u břehu tůně tich leží tam kal
u otvoru v hrázi, jejž protrh’ vod val.

Svět celý, ó, Chloris, tě pozdravit zkvet',
tvé zářící oči i krůčků tvých sled;
neb stezky jsou volny, pás otevřen cest,
a tuláka hvízdot zas slyšeti jest.

Na vysokých horách zas biče zní ruch,
a vozkova dýmka tu koření vzduch,
zní klení a žertů nad plání ples,
kde ne vždy jen zrna chytá se rez.

Zas na plachtu, střechu svit slunce plá, nach
zas jílu již drtí kopyta v prach,
zas rudý prach vítr „na předek“ vdul,
zas v stanici whiskou pokryt je stůl.

Nuž, uprchni se mnou, než léta žár tu,
než vyleze rtuť až k jedné a stu,
než svěžest trav spálí léta zas krok,
v tom jaře, jež měsíc jen za celý rok!

V TUNELU.

(In the Tunnel.)

Neznám že byl
Flynn vám z Virginie,
co byl tu dlouho?
Cizinče, hleďte,
kde pak jste žil?

V tunelu tady
byl to můj soudruh
tentýž Tom Flynn —
dřeli jsme spolem,
nechť bouř, déšť kolem,
den za dnem v tmy klín.

Neznat, kdo Flynn?
Divno dost, prám.
V duši mám stín,
pomním-li: Tom Flynn!
Tom, žert on sám,
Tom, vždy rek vám —
koukněte tam!

Ve štole tam
stěnu jen vzad,
držel on břeven
hrozících pád.
V temnotě potom
slyším ho řvát:
Pro spásu, prchni, Jake!
pro ženu zachraň věk,
nečekej mě!

A to vše v chvat,
v praskotu šín,

co vzkřik' Tom Flynn,
Flynn ten z Virginie.

Toť o něm říc',
Flynnu z Virginie
mohu, nic víc.
Tady, kde par
plno, tmy mrak —
kletý lamp žár
kalí mi zrak!
Toť vše! Nu, tak.

Až se však zas
zeptá blíž vás
troup kýs, kdo Flynn,
Flynn ten z Virginie,
rcete ten čin,
rcete, kdo Flynn
a že jste sám vstoup' do hlubin.

PLIOCENSKÉ LEBCE.

(To the Pliocene Skull.)
Geologické proslovení.

Dávný muži! Fossilní zlomku! Promluv!
Pliocenu prvý ty průkopníku,
skrytý nejníž v nejmladší nános, vrstvu
sopečné tufy!

Starší zvěrů, nejstarších Paleotherů,
starší stromů, nejstarších Cryptogamů,
starší vrchů, vyrážek oněch dětských
pokožky země!

Eo — Mio — Plio — ať ten, či ten „cen“
plnil prázdné důlky ti bázní, žasem,
ať již břehy Devonské nebo Silur —
rci zvěst svou divnou!

Nebo určil professor asi tisíc
o let dříve příchod tvůj na tu zemi,
dav ti ráz, jenž hodí se spíše tvorům
se chladnou krví?

Byl jsi vskutku divákem hvozdů mocných,
nad tvou hlavou statná kdy Sigillaria
kmeny svými kývala v dávné době
černého uhlí?

Lič nám kraj ten: šeré a blatné lesy,
mrtvé, tiché, bez ptáků všech i hmyzu,
v šláři listů rozpiatých, v stínu mechů,
Lycopodií —

Po boku kdy Plesiosaurus vznešen
šel ti, lez kol Ichtyosaurus v slávě,
co ti časem nad hlavou kroužil čilý
Pterodactylus.

Zjev svou stravu: pol-mořské lahůdky své:
z měkkýšů a Brachypod au naturel,
z plotic, k nimž pieuvre Victora Huga srovnán,
hlemýžděm zdá se.

Úctyhodná stvoření země stopo,
organických zbytků ty zlomku, promluv,
rci nám div a tajemství svého bytí,
praotče první!

Co tak hledím, sanice záchvěv, bočný
čelisti pak pohyb s po-pliocenským
náhle zvukem zdravého zažívání
zaskřípěl zuby.

A slyš, z řady zubů ne dokonalé,
žluté od šťáv byliny Nikotinské,
s přitlumeným mrukotem smísen, náhle
dutý hlas zazněl:

Jméno mé je Bowers a já leb si rozbil,
spadnuv dolů v šachtu v Calaveras County,
budu rád, mé pošleš-li kousky domů
v Missouri staré!

☆ ☆ ☆

Hezekiah Butterworth.

(1839.)

Hezekiah Butterworth nar. ve Warrenu, Rhode Island, r. 1839. Vynikl hlavně jako balladista. Vydal »Poems for Christmas« (Básně vánoční) r. 1883, »Poems and Ballads« (Básně a ballady) r. 1887 a několik knih (»Ziz-zag Journeys«) pro děti.

HODINY KENILWORTHSKÉ.

(The Clocks of Kenilworth.)

V své ruce držím břečtanu snět,
ten milý břečtan, jenž tlící zeď
na troskách pokrývá; dostal jsem
jej z Kenilworthu až nad mořem —
ó, břečtane, sním o královně v snách,
s níž průvod kdysi svěží doubravou táh'
ku Kenilworthu, co vstával šer,
ta kavalkáda bílá stříbrem per.

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Ó, břečtane, tu chvíli teď zřím:
Zvon velký s hlásky rozhoupám jim,
vlní se vlajky v měsíční jas,
z Provence bardi harf budí hlas,
na trávnících zářný vodotrysk,
zvěř zlekána, let jak raket blýsk',
tam trubky ječí a bubny zní zde,
a celý hrad hřímá: Již jde! již jde!

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Však slyš! to zasyčel zmije syk!
Ke branám hradu, jak táh' v něj šik,
sta dvořanů nese zář pochodní,
a věže jak v plamu v šero ční.
Hrad chrlí jen kol: „Buď zdráva Královna!“
Jeď v hradebních zdech, královno, pozvolna,
a nejdvornějším z rytířů všech
se k sálu, kde kvas, již provázet nech,

tam číší čeká tě na tisíc,
a hodiny velké ti kynou vstříc!

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Ó, břečtane věrný, prastarý!
Zří ztrnule orloj na zlaté poháry,
jak smutné oči ručičky zvednuty,
jen měří a měří hostiny minuty.
„Umřít — umřít! —" z nich slyšet znít —
„též ten — též ten — má odejít!"
A páni zří vzhůru a páni zří níž,
a čela jich na orloj vraští se již.

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Pod nebesy stojí královna — hned
je v hluboké ticho zářný sál vklet,
otvírá ústa — leč slyš, tu zas
se odváží v ticho bít hodin hlas:

„Umřít — umřít! —“ z nich slyšet znít —
„též ten — též ten — má odejít!“
A královna vzhůru zří — s výše, hle,
zří hodiny na ni ztrnule.

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Rytíři černí dí: „Co dělat je, žel?“
„By zhynul čas, třeba je!“ peer kýs děl.
„Čas zhynout má!“ pyšný earl vzkřik',
„hej, zastavte orloj v sále v mžik!“
A staven tep hodin smrtných byl tiše,
smál earl se vesel, šuměly číše,
a královna v skvostech se hodinám smála,
a zářící číš se zvedala, plála.

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Ač hodiny mrtvy, přec dál šel čas;
nad rosnými duby vzplál jitra jas.
Pán zámku, earl, byl mrtev, ó žal,
a královnu za choť nikdo nezískal.

A královna stárla, chřadla, vlas sníh,
a ležela posléze v komnatách svých,
na hedvábí, bez skvostů, bídný tvor,
a venku naslouchal dvořanů sbor.

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Šer v stín se lije přes čalouny stěn:
noc tiše jde, z dlaně snuje se ven
jí rubáše samet, z démantů lem,
a tichá jak hvězdy je hvězd plná zem.
Po zámku bloudí lidé jak duchové,
však hodiny zvučí dál v komnatě králové:
„Umřít — umřít! —“ z nich slyšet znít —
až v úsvitu denním zbleď hvězdný svit.

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Ó, břečtane věrný, jak slouchali tak,
na královnu bídnou pnul hodin se zrak,
a znova a znova z nich slyšet znít:
„Též ta — též ta — má odejít!“

Ta starými prsty svírá vzduch,
a sál je pln stínů, prázden a hluch.
„Ó, život! jen život! —“ křičí — „vše dám
za mžik jenom, za mžik života vám!“

Již zašel, zašel starých reků řad,
jich vlajky s křížem, ostruh nezříš plát,
a v plísni tlící halí jen jich hrad,
ó, břečtane, tvůj stín a chlad!

Na čelo bez vínku vlas bílý jí kles’,
a v podušky skryla tváře své děs.
„Mžik jenom!“ zněl sálem ozvěny sten,
však nestanul orloj na čalounu stěn. —
— Je palác, kde hodin na věži běh
neznačí času mizící spěch,
přes práh nejde neduh a smrt ještě míň
smí prašný krok šinout tam ve zlatou síň.

A víc nežli žezla neb starý hrad,
neb vlajky a ostruhy, brně plát
klíč k paláci tomu je uchovat,
ó, břečtane, jenž jsi stín a chlad!

Nora Perry.

(1830—1896.)

Narodila se v Dudley, Mass., r. 1830, zemřela tamže roku 1896. Byla dopisovatelkou některých listů a vydala knihy básní: »After the Ball, and Other Poems« (1875), »Her Lover's Friend, and other Poems« (1879), »New Songs and Ballads« (1886), »Legends and Lyrics« (1890) mimo novelly a přečetné povídky pro dívky. Jest jedním z nejvýznačnějších zjevů mezi moderními poetkami americkými. Její básně vynikají originelními invencemi, vzletem, inspirací neseným, ethickou hloubkou a hudebností verše.

KDYŽ KOLEM JEL.

(Riding Down.)

Ó, viděli jste, jak on jel,
ach, jak on jel, co z města spěl
všech zřít ho shon, všech zřít ho shon,
a plesně zvučel každý zvon?

Oh, slyšeli jste zvony znít,
ty zvony znít a jásat lid,
jak ples a ples se k výši nes'
nad všecky zvony do nebes?

Zda prapory jste zřeli vlát,
jich cáry vlát, se třepetat,
nach, modř a běl a díry střel,
jak krví křtil je nepřítel?

A slyšeli jste bubnů hluk,
ten bubnů hluk, trub sladký zvuk,
cymbálů tlesk a děla třesk,
že nebe štěpil ráz a blesk?

A zřeli jste mě čekat tam,
ba čekat tam a hleděť tam,
mě malou tak, kde lidí mrak
se tlačil, by zřel reka zrak?

A zřeli jste, jak v úsměv vzplál,
jak v úsměv vzplál, jak kol jel dál,
jen volně vpřed, tak statný vzhled,
a jednu tvář když náhle shléd'?

Má tvář se rděla, běl a nach,
hned běl, hned nach, ta rozkoš, ach,
se zrakem tím, tak úsměvným
se střetnout, žas když blýsknul jím!

Ó, zřeli jste, jak šlehl v ráz,
jak šlehl v ráz, jak náhlý jas,

ten úsměv vstříc, mně pouze vstříc,
mně malé, jíž se rděla líc?

A u všech oken, kde jen dům,
ó, kde jen dům, tam tváří tlum,
tak plných vnad, všech krašších snad,
s nichž paprsk naň, jak kol jel, pad'.

Tvář každá byla drahokam,
ba drahokam, a přece tam
ni směvu kmit jak plamu svit,
ni v jistý cíl hled nezalít'.

On odvrátil se od krás všech,
od krás jich všech, dam lepých těch,
a mně lít' vstříc, mně pouze vstříc,
mně malé, jíž se rděla líc.

CRESSIDA.

(Cressid.)

Zřel kdos mé milé líc?
Zřel kdos mou krásu krás?
Můž' někdo snad mi říc',
kam odešla mi as?

Pás cesty jako had
pln zatáček a svit,
tu zlo vždy můž' se stát
a někdo slyšet, zřít.

Jak poznat milé líc,
mou poznat krásu krás?
Plá zář jí slunných kštic
jak zlatých kopí jas.

Zrak dí ti: Hleď se stříc'
však úsměv láká zas!
Tak poznáš milé líc,
mou poznáš krásu krás. —

Tu drsný, hořký teď
jak žluč hlas zavzněl blíž
přes točící se zeď,
kde rybářů je chýž:

„Aj, dát ti můžem zvěst,
kam krok tvé krásky šel,
šel podle Pekla cest
a hrůzných do Pekel

svrh' nejlepší ji syn,
jenž neznal hřích ni hnět,

jenž neznal bázně stín,
než úsměv ten jej sveď.

Chceš najít milé líc,
svou najít krásu krás?
Jdi, vrať se, chvátajíc
kam šla a zkad, ty pas.

Kde stezky křivé běh
hráz hradí stará už,
tam divý větru dech,
a jistě spadnout můž'

přes zeď tu, kdo by víc
se nahnul dolů, v ráz,
chtě zříti záři kštic
jak zlatých kopí jas."

PO PLESU.
(After the Ball.)

Svůj, sedíce, krásný si česaly vlas,
  jenž v proudech zlatých jim kles',
zněl síní jich smích a hovoru hlas,
  neb ukončen byl ples.

O valčíku mluvily, čtverylce,
jak jiných byl dívek jich smích,
když češou si ticha ve chvilce
prsténce vlasů svých.

Ze satinu, krajek Brusselských šat,
květ, stužky z jich účesů,
vše poházel kolem jejich chvat,
neb bylo po plesu.

A Maud a Madge v nejkrašších nedbalkách,
jichž sníh kdy pod sluncem plál,
tu sedí bez punčošek v nočních tmách,
neb ukončen byl bál.

A sedí a češou si krásný svůj vlas,
hněď, zlata vodopád,
až v pokoji plamen světla jim shas'
a nožky studil chlad.

Pak svaté co Anežky venku sníh,
od sloty nejprudčí,
co plamen jim shas' a dům byl tich,
Maud a Madge v náruči —

Maud a Madge v nejkrašších nedbalkách,
jichž sníh kdy pod sluncem plál,

za oponou chráněny před chladem, v tmách,
  když ukončen byl bál —

Již plynuly v jakýs nádherný sen,
  kde zlatých cythar zněl tón,
co tisíci lustry sál osvětlen,
  paláce ve salon.

Hle, vlající krajky a klenotů zář,
  a sladší nad muškát dech,
a mužů, žen všude spanilá tvář,
  a očí tropický žeh!

A jedna líc zářná svit jak hvězd,
  v snech obou jediná líc,
a hlas, jenž nad všecky sladší jest,
  řeč jako stříbro zníc —

Když krášlený vouskem ret vyprávěl jim
  děj pohádky prastarý,
jak sálem tak královsky zdobeným,
  kde zněly cythary,

Šli v páru, jako ve snách jen,
  co s nimi duch kráčel tich
a zvolal, v jich hovoru neslyšen,
  že za choť chce jednu z nich . . .

Oh, Maud a Madge, sněte si v náruči,
bez strachu, jímž mučen sok,
než mráz svaté Anežky nejprudčí
zas nový zbělí rok:

Té v nevěsty šatě, té v rubáši
vlas — zlato, hněď — bude spjat,
jen jedna moc' bude ret nejdražší
pod vouskem zulíbat.

Jen pro jednu perly, ze satinu
šat, z krajek Brusselských,
jen jedna se zardí v žeh plamenů,
když drahou tvář hled stih'.

Ó, krásná Madge v běli své svatební,
ples pro tebe počal dnes,
leč pro tu, jež s tebou tu ve tmách sní,
je skončen žití ples!

Však s vínkem a oděna v světic vděk,
choť slunce, královna hvězd,
Maud, nebudeš postrádat polibek,
jenž úděl jiné jest.

☆

NESPOKOJENOST.
(Discontent.)

Můj škůdce to, jenž dává v let
se před mým krokem — démon ten,
neb sedá se mnou, smutně hled
v zem kloně, v tváři nekliden.

Však časem zvedá přece zrak,
v dál zírá, jak když cos tam jest,
já vzhlédnu též a skrze mrak
zřím zářiti tam světlo hvězd.

Jak dosáhnout můž' hvězdy dlaň?
Má síla pryč, mé srdce mdlé!
Jak opustit tu svěží pláň?
Ó, krutý, krutý démone!

Leč „Jak, ó, jak?" co volám teď,
on užaslý zrak ke mně zdvih'
a zdiven, dává odpověď:
„Já vedu z mdlob tě lenivých.

Jsem ostnem, met by stih' tvůj duch,
k nimž pozbyla jsi mdlobou sil,
tvým nepřítelem nejsem, Bůh
sám — andělem mne učinil!"

☆

V DEŠTI.

(In the Rain.)

Ó, čermáci, již v dešti zpíváte,
co mrak a svist,
kol vašich hnízd,
ó, vlaštovky, jichž zpěvy prováté
jsou nadějí,
nechť temněji
se šedé nebe sklání nad váš let:
ó, neste v dar
nám ples svých jar,
máj víry své a radosti v dnech běd!

Stťást srdce lidská učte strachu tíž,
den za dnem tak,
nechť v nebi mrak,
své víře plesné učte je, že blíž
nechť skryt je nám,
přec slunce plam
kdes čeká 'již, by šleh', svět zmladil zas,
že čeká tich,
by páry zdvih',
mrak zahnal nízký, zjevil Nebe jas!

☆ ☆ ☆

Henry Bernard Carpenter.

(1840—1890.)

Narodil se v Dublíně v Irsku r. 1840, dosáhl hodnosti akademické v Oxfordu a stal se kaplanem earla z Belmore. Do Ameriky přibyl r. 1874 a byl pastorem unitářské církve v Bostoně od r. 1878 do r. 1887. Vydal báseň »Liber Amoris« 1886; posmrtnou sbírku jeho básní »A Poet's Last Songs« doprovodil vzpomínkou J. J. Roche

TŘTINA.

(The Reed.)

»Et arundinem in dextera eius«.

V Memnona stínu v Memphidě z močálu výš se zveď
ten rákos říční, skrytý sám, tak jakoby hřích jej hnět,
a chvěl se, měře šepotem svým času i proudu let.

Třás' hrůzou se a klonil něm, když králi šli země
kol.
Čím rodu prudkých, mocných těch moh' býti ten
třtiny stvol,
kde medvěd, vlk se s tigrem střet', chtiv krve,
kvas hříšný kol?
Lesk milovali zlata, meč a bohy smrti a zkáz,
jich šat byl protkán stříbrem, plál jich skvostů ve
slunci jas,
a tebe, třtino, vzali-li, smrt s luku letěla v ráz.
A silní víno pobrali a zrní, jež bídy sel syn,
ten s pláčem prchal do pustin a čekal v nouzi své
kyn,
a bozi vedli, hromný smích, jej, van kde chvěl
stvolem třtin.
Ó, věno chudých, bezmocných! Ó, klíči Myšlénky
bran!
Když silní Kristu smáli se, v tvář když byl po-
plván,
za vínek trn mu, v jemnou dlaň za žezlo rákos
dán.
Ten, v němž plam přines' Promethevs a umění po-
čal ruch,
když Člověk, bůh ten soumraku, mra za lidi, stal
se Bůh,
než kleslo v krvi Spasení, jak bídný chtěl kněží
duch.

Sem země pojďte, králové a krutí kněží, sem blíž!
Vy opásáni pro kletbu Chrám Hrůzy jste stavěli
výš,
z run, symbolů jste shledali jen slova, kde smrt a
tíž.

Pak lid hnán k vašim Idolům a hrstce klonil se
tam,
když pěli jste mu, stvořeno že svatým všecko a
vám:
Ne, Pane, zem ta, Gedeon má na rouně rosu sám!

Z žaláře Člověk před soud hnán, na kyn váš ohnut
jak prut,
práv, šatu zbaven sledního, pro metlu vysvléknut,
když pad', jste děli: Boží to je vůle sladká ten
trud!

Leč, hle, co trn jste splítali pro Člověka, lidský
rod,
jej cti a moci zbavili, že něm stál, slep v pekle
psot,
zbyl za žezlo mu rákos, vy jste péro mu nechali
vhod.

Ó, dobývači trůnů, ty nad berly i vínky všech,
ty zlomíš mocné, jejich plen, jejž kupili v zloči-
nech,
na prášek drobný rozdupáš, jež odvane Pána dech.

Je zákon jeho rozšířen, je pěstěn a tak on řek':
Ni jiskra prvních představ ni plam neshasne my-
šlének,
píšících třtinu nezlomí ni mocný věčnosti věk.

Vy žezla mějte, odznaky! Ty třtino královská,
vstaň,
jdi církve plenit, zbavovat jdi korun králů skráň,
vraž ve věž války, símě smeť, jež vrahů zasívá
dlaň!

Jdi — val se jako jarní proud, v let bezmezný hřmi
ven,
kde jaký ještě trůní klam, se zvedni, vzplaň jak
den
a zkruš jej prutem kovovým, jak z hlíny nádobu
jen!

CÍRKEV LÁSKY.

(The Creed of Love.)

Kdys přijde větší církev, závazkem
kde bude lásky čin. Ne C r e d o! pak,
leč A m o! bude heslem k vstupu k ní.
Víc nebude se člověk bratra ptát:

„Zda věříš?“ leč jen: „Miluješ?“ a vše
hlas v chrámě zvedne: „Pane, miluji!“
Neb Naděj kotvou, Víra kormidlem,
však kapitánem duše Láska jen.

Rossiter Johson.

(1840.)

Narodil se v Rochesteru, N. Y., r. 1840 a dosáhl hodnosti akademické na tamní universitě. Byl spoluvydavatelem časopisů »Democrat« a »Statesman«, od r. 1872 usadil se v New Yorku City. Vydal knihy básní: »Idler and Poet« 1833, »Three Decades« 1895 a anthologii básnickou »Famous Single Poems« vedle novell a jiných, zejména historických a literárně historických publikací.

ŽENA VÁLKY.*)

(A Woman of the War.)

Obloukem šerým brány, vchod jež střeží,
i nejprostší jímž jede naposled,
tam zvonky květů kývati se svěží
na dvojnásobném hrobě zřít můž' hled.

---

*) Báseň týká se Margarety Petersonové, která roku 1864 ve věku 23 let zemřela, opatrujíc raněné vojíny v nemocnici a pohřbena na hřbitově »Mount Hope Cemetery« v Rochesteru. Pozn. překl.

A mezi jarem vždy a mezi letem,
neb než opadne bezu květ, když lid
jde s prapory a písněmi a květem
národa mrtvých hroby vyzdobit:

Tu malou vlajku v travách lidé najdou,
a růží hrst zde plnou na zem strou
a stanou mžik, než ku mohyle zajdou,
kde kapitán spí, s lesklou korunou.

Však vzpomenout-li chtějí, kdo v tu zemi,
ký zde je čin, ké jméno k oslavě,
říc' nemohou a stojí zde tak němi,
jak kývající zvonky ve trávě.

Tak štíhlá byla, jak muž vzrostlá skorem
a mladá, divně moudrá na svůj věk,
však nad líc ženy krašší tmavým zorem
svým hlubým, vlídné řeči měla vděk.

Znal sirotek i chudák úsměv její
a přítel v hoři její vlhký hled,
klam poznala, kde cesty světa spějí,
a četla román historických let.

Čím asi dnes by v našem čase byla,
je lehko tušit a zas těžko dost,

neb hádankou vždy vyžitá zpol síla,
a vždy je silou lásky líbeznost.

Leč Osud dal jí žíti ve zlé době,
ač doba zlá-li, zlo když v skloně je,
a ona stát a zřít nemohla v mdlobě,
kde lidskosti mrou, kvetou naděje.

Též tančit nemohla při houslí struně,
když slyšela zvuk bubnů v kraj se nést,
ni snít při jasné letní doby luně,
když zrada zvedla obrněnou pěst.

Přes dlouhé, šedé chodby v nemocnici
sta vykonala žaluplných mil,
a lehký krok tih' její spěchající,
jak neznal by, čím by se unavil.

Starému lékaři vždy stála k boku,
ji vida, pousmál se každý trpitel,
a psala — matky vzkřikly, úžas v oku,
jak drahý voják ženské písmo měl.

Na stráži slední, stažena když světla,
a Bol když Spánkem o příměří ždán,
jak v noci výkřik zazněl, první létla
obvázat znovu zkrvavělých ran.

Neb často lidský vrak se zvedl vratký,
jak přízrak, svit když lampy noční šleh',
a strhal všecky obvazy a látky,
jak bojoval boj znovu ve svých snech.

Ký div, že lékař nejmladší jat mocí,
té dobré duše že jen cítil vděk,
když dlouhé týdny poklekala v noci,
list z domů ve své ruce, nebo lék.

Ji volat slyšel, slyšel, patriota
jí mnohý žehná, na rtu slední dech,
a než sám věděl, láska do života
se vhoupla v smrti vigiliích těch.

„Ó, prchni domů!" šept děl, v žalu tona,
„teď v noci mor tu kráčí, zdali znáš?"
— Tím více mne tu třeba! — řekla ona
a pro lancetu obnažila páž.

Byl mor to, smrt ve atmosféře stuchlé,
či otrávená ocel? Kdo ví dnes?
Kruh přátel sběh' se k rakvi její, truchle,
a že „Je všecko dobře!" řekl kněz.

Ba vše je dobře, žel, že jinak není!
Když národa dluh má být zaplacen,

je dobře, můž'-li platit, pokolení
však běda, jež je platem v onen den!

Od dlouhé, šedé nemocnice kráčel
v svém šatě modrém, kdo jen mohl vstát,
a slepých, chromých, raněných se stáčel
z jejího otce domu dvojí řad.

Tu bol byl v mnohé mužné hrudi, lidu
vlh' zrak, když rakev kol šla v záři svěc,
a takto ona odešla v svět klidu,
hrdinka, dívka vždy až na konec.

A mladý lékař? — hoden výtky jaké?
On lancetu veď' — nebe můž' jen říc.
Jen známo, srdce že mu puklo také,
že na ráz klesl, nevstal nikdy víc.

V hrst dostala tak Smrt, jež hladová je,
dvě zářné mince na plat vysoký,
jejž stála Volnost pro ty drahé kraje,
pro pána, roba — ano, s úroky.

Ten osud často takých žen je podíl!
Bůh Republice přej to oboje:
by války čas vždy hrdinky jí plodil
a matky dětem doba pokoje!

☆ ☆ ☆

Robert Kelley Weeks.

(1840.)

Narodil se v New Yorku r. 1840, dosáhl hodnosti akademické a stal se členem advokacie New Yorkské, zanechal však záhy právnictví a věnoval se pouze literatuře. Vydal »Poems« r. 1866 a »Episodes and Lyric Pieces« r. 1870.

AD FINEM.

Já byla bych mu řekla: Lhář!
kdo byl by chtěl mi říc:
„Než zase uzříš jeho tvář,
rok přejde, ba i víc.“

A litovat nechť přijdou sem
mne dneska, věstit též,
a já jim ve tvář řeknu všem,
všem řeknu: To je lež!

Věstíte faleš, lživou věc,
  já jemu věřím jen,
spíš řeknu: Červnem Prosinec
  a Podzim Dubna den:

Než Zapomněl mne! řekla bych,
  neb: Nechce k té jít blíž,
jež čeká ho, mu nečte v hřích,
  že je tak pozdě již.

On řek', že přijde v jara čas,
  já věřila — jak teď,
ač všechněch ptáků zmlk' už hlas
  a holá každá sněť.

Neb není máj, když on je dál,
  a není zimy, blíž-li sám —
on pouze mých všech roků král,
  zaň žiju a zaň — umírám!

PAUSA.

(A Pause.)

Prosících rukou jejích pás
kol šíje mít a míti cit,
že tváře chvějící se vlas
se tiše dotk', a nemluvit.

Zřít ve sklopených očích pak
víc, než skrýt zkouší řasy pád,
a zřít, jak slzy v její zrak
se řinou, a se nehýbat —

Je divno to? Leč kdo by byl,
by mdlý si nepřál pokoje,
když, dosažen co dlouhý cíl,
zří, spočinout jak sladko je!

Jen spočinout, jak ten být, z běd
kdo nemoci vstal a tu dlí
a nedbá, jak se změnil svět,
a činiti cos, je tak mdlý.

Neb myšlenky vše skromné v plen
vzal žas, jak se to mohlo stát,
že je tak klidný, spokojen,
ač v hrobě není posavad.

James Herbert Morse.

(1841.)

James Herbert Morse, paedagog a kritik, narodil se v Hubbardstownu, Mass. r. 1841. Dosáhl hodnosti akademické na Harvardské kolleji a zařídil školu (The Morse and Rogers Collegiate School) v New Yorku City. Vydal knihu básní »Summer-Haven Songs« r. 1886 a přispívá hojně prosou i veršem do časopisů.

TICHO.

(Silence.)

Mudrci sladký, Ticho, vstaň,
vlož na vše, co se chví, svou dlaň,
na trávu, keř a květ i sněť
a vše svou milou chvílí svěť!

Již sousední víc přes potok
k vsi osamělé na skal bok
zvědavost nemá ptát se jít
a pátrat, zda tam ples má byt.

Dál nemá chodit lačný sluch
blíž hledat bol, ni v dálný kruh,
ni zvídat zrak, zda v říši as,
již dobře řídí Bůh, je kaz.

Již cvrčka něžný hlásek zní
a vznáší píseň večerní,
pták pozdní zkouší slední zpěv
a v hnízdo padá na větev.

Za mraků prorvou výše tam
kus modra jeví slunce plam —
svůj upírám tam tichý hled:
zem, život, vše kol klesá zpět.

MOC KRÁSY.

(The Power of Beauty.)

Příst nemusíš, ni tkát,
ni snášet snopů řad,
jít v pole v jitra čas,
ni večer svážet klas,
ni klestí v zimní noc
roznítit v plamů moc.

Tak lehká, jemná tvá
je štíhlá postava,
tak bledá, čistá líc,
tak jako laň jdeš vstříc,
tvé údy o závod
jsou očí váb a hod.

Tak, kde ty nejsi, všem
je pracovati dnem —
Tří mužů silný sval
snad balvan vsune dál,
leč jeden, když tě zří,
víc dokáže než tři.

A jestli na mžik snad
naň byl tvůj úsměv paď,
či blesk-li z očí těch —
ač plaše, stranou šleh' —
přec jeho stihne hled,
dokáže nad deset.

Ptá obvykle se lid:
„Kdy již mám ukončit?"
leč tebe zří-li tam,
hned: „Kdy již počít mám?"
Tu moc má krásy blíž,
že béře práci tíž.

Tak jsi-li činna jen,
hned úkol posvěcen
je tebou — kdo můž' říc,
že's nedělala nic!
Příst nemusíš, ni tkát,
ni snášet snopů řad!

Edward Rowland Sill.

(1841—1887.)

Nar. ve Windsoru, Connecticut r. 1841. Byl professorem anglické literatury na universitě v Kalifornii 1874—1882. Zemřel v Clevelandě, Ohio, r. 1887. Vydal básnická díla: »Hermione, and other Poems« 186*, »The Hermitage, and Later Poems« 1867; po smrti jeho vyšel svazek básní (»Poems« 1888), obsahující výbor z dřívějších knih a básně po časopisech roztroušené.

JITRO.

(Morning.)

Za svítání vstoup' v dávných dnech
jsem v šedou kapli, již kryl mech;
tu zástup seděl, slouchal tich,
a z Písma čet' mu starý mnich.
Ni paprsk okny nevpouštěl
štít okenic na malbě skel,
a ve tmách jako v Hadu noci
mnich čet' jen svíčky za pomoci.
Stín rost' a klesal, a jak plam
se třásl, příšer pln byl chrám,

a dav poslouchal ve snách pol,
ni pohnutí, ni hlasu kol —
až jeden zveď se, vážnou líc,
a odtáh' jednu z okenic.
Tu paprsk šleh' jak skvostů blesk —
neb netušen již den se lesk' —
a jemný svit jak zlatý hrot
se kopí v rudou clonu vboď
nad pochýlenou mnicha skrání,
jenž čeť a čeť při svíčky plání,
a nad vráščitým čelem slil
se v zář mu slov: „Ten zákon — byl!“
A já se divil, v jitra čas,
kdy den již noc i stíny střás',
že může sklánět vlasů sníh
mnich, před sebou mdlé svíčky mih,
a číst a číst a netušit,
že již je jitra zlatý svit.

PŘED VÝCHODEM SLUNCE V ZIMĚ.

(Before Sunrise in Winter.)

Mrak rudý visí níž, a lem
plá zlatem nebes na kraji,
a nahé stromy za městem
se jako stěžně zvedají.

Ční stěžně, rahna nahoru,
zem lodi má, sníh plachty vzhled,
a plujem mořem prostoru,
jenž obklopuje celý svět.

PĚSTOUNKA.

(The Foster-Mother.)

Jak Indiánka ujme
  se děcka zajatce,
je k prsům tiskne, trudí
  se, když jí plakat chce.

A polibky je tiší,
  se snaží pochopit,
to žvatlání i výkřik,
  v stisk ruček vkládá cit:

Tak zem, pěstounka naše,
s tím divným srdcem svým,
nás hýčká, hlasem zpívá
nesrozumitelným.

Ví, zajatci jsme bílí,
rod černý šlapem jí,
leč hlubé, bezdětné ňadro
se přec jí láskou chví.

RANNÍ MYŠLÉNKA.

(A Morning Thought.)

V den jeden z rána, kdy již hvězdy bledly
a svit se bělal, západ zářil již,
mír podivný a poklid padl na mě,
jak laskavý kýs duch mi stanul blíž.

A já mu pravil, jak tu stanul u mne:
„To naše zem — ta krásná, vlídná zem,
svá moře, skály denně sluncem, stínem
otáčí věrně, v šatě azurném.

Zde blahý život, láska je i služba,
hledání pravdy, sladká družnost zde,
však prchni, Duchu, zem má nepřítele,
ten zve se Smrt, kéž ten tě nenajde!"

A tu, co venku zářilo již jitro
a léta dech táh' větví jilmovou:
na mě se usmál vážně něžný anděl,
mou ruku vzal a děl: „Mě smrtí zvou!"

KNIHA ŽIVOTA.

(The Book of Hours.)

Jak ten, jenž příběh v cizí řeči čta,
již zpola zná jen — přenáší se v před,
děj stihá jen, vtip ztrácí, krásu, vzlet
i kouzlo, oněch jemných článků sta,
jež reků pojí příhod řad a běd:
tak čteme v životě. Jde noc i den,
vím, kdosi umřel, kdos byl narozen,
ten se záštím a ten se s láskou střet'.
Leč schází vděk a sláva všeho, zář,
bych jat byl, smysl nelze povyplést.
Duch světa to vypráví, povídkář,
a je to jistě moudrá, stará zvěst,
leč na všech stránkách leží mlhy šlář,
neb neznám řeč, v níž příběh sepsán jest.

Joaquin Miller.

(1841.)

Cincinatus Hiner Miller, či jak básně své podpisuje, Joaquin Miller, narodil se ve Wabash Districtu, Ind., roku 1841. Po některých pokusech v zlatých dolech kalifornských vrátil se do Oregonu, studoval práva a počal pak provozovati praxi v Canyon City. Tu napsal obranu mexického briganta Joaquina Murietty, a přijal první jméno jeho za svůj pseudonym. Od r. 1866 do 1870 byl soudcem v Oregonu, r. 1870 rozveden se svou ženou, básnířkou, jež psala pod pseudon. Minnie Myrtle, odebral se do Anglie a navštívil různé části Evropy. Roku následujícího vydal první knihu svých básní »Songs of the Sierras«, básně úchvatných líčení a sytého koloritu. Později byl žurnalistou ve Washingtonu a r. 1887 odstěhoval se do Oaklandu, Cal. Další jeho básnické knihy jsou »Songs of the Sunlands« 1873, »The Ship of the Desert« a »Songs of the Desert« 1875, »Songs of Italy« 1878, »Shadows of Shasta« 1881, »Memorie and Rime« 1884, »Songs of the Mexican Seas« 1887, »Songs of the Soul« 1896. Sebrané básně jeho vyšly v Kalifornii r. 1897.

JÍZDA KITA CARSONA.

(Kit Carson's Ride.)

Běhoun? Se vsaďte! Já dobře vím to!
Leč slep je jak krtek. Ho, Paché můj, ho!
Vám k víře to není, když zříte mu v zrak,
však slep je jak krtek. To stalo se tak:

My v jetel si lehli, do spálených trav,
jež střely kol velký zahnědlý háv
na sever a na jih, západ a tam
až k Brazosu, domov kde kynul již nám.
Jak moře to hnědá, bezmezná pláň,
a my tu jen noci čekali tmáň,
by skryla nás, s hnědou nevěstou let,
již z Comanchů města jsem unes' jak laň,
to z města, kam celou noc jízdy je zpět.

My leželi v travách — v můj stápěla jas
svých očí, dlaň v moji, a bohatý vlas
jí proudem tek', halil ve vodopádech
jak víno rudých ňader jí vděk,
a měla stisk teplý jak jetele nádech,
když slunce jej sežehne polibek,
a slova tak tichá jak hrdličky vrukot,
a lásky cit v nich jak v srdci se chvěl,
když první vstříc lásce vroucí zní tlukot,
neb se sladkou tíží v úl letí roj včel.

My leželi v pláni travnaté půdy,
druh starý můj, Revels s námi tu byl,
a modrojas nebe a planiny hněď
a krásný se jetel ve suchopáru
na pravo i v levo slévaly v žáru.
„Vždy ještě jet zbývá čtyřicet mil,
mil čtyřicet plných. A ďábel ten rudý,

ten Comanch jde prudce po stopách,
když najde je jednou. Kéž radš už teď
se slunce nám sklání!“ Starý tak brach
si bručel, zrak v slunci a na trávě údy,
své třímaje lasso. V tom po koni šleh'
a vyskočil, hbitě rozhlíd' se v kruh
a pad' zas, jak sražen, k půdě klad' sluch,
pak vzchopil se, ke mně, k družce mé vzkřik',
tvář bledou jak stěnu, v plameni zrak,
tak jako král vztyčen, vousy jak mrak
a hlas jak když z rohu hlasný zní dech:
„Do rukou lassa, na koně v spěch,
a život-li drah vám, v let jen a běh,
a pro spásu jeďte, pro spásu v mžik,
neb hoří pláň, prérie v plamenech smrti,
a oheň v před žene divoké oře,
zvuk slyším, jak v břeh když naráží moře,
to bisoni letí jak moře proud sem,
a plamen je žene, žene k nám třem,
jak huragan hřmí a palmy v ráz drtí!“

Hned lassa jsme chytli, sedla, úzd pás,
je vsadili, spínali, spínali zas
a řemen jsme stáhli, strhli též stuh
a pokryvek, pásky vypiali z přesk,
pryč odvrhli zlatých řetízků lesk
i zlacený Colt, jenž leta nám druh;
též hedvábných serap jsme strhli, jež škrtí,

a na kůň se každý zcela nah vznes',
tak nah, jak byl zrozen, jak od Boha znov
by přišel — bez řeči, rozkazů, slov.
My k Brazosu hřměli o závod se Smrtí,
my k Brazosu hřměli, van horký vzdul vlasy,
jej dýchal kýs král, jenž Smrt pustil v běs;
my k Brazosu hřměli, ve vzduchu hlasy,
jak voj když se řítí, a ve zraku šleh,
jak k nebi žár rudý trysk' v plamenech,
se divě jak moře valil a míchal,
k nám blíže se řítil, vítr co dýchal
k nám z pustiny dálné parno a děs.

Ni slovo nám nepadlo s retů, ni vzlyk,
ni polibek družky, ni pohled, ni vzkřik,
ať lásky či těchy, leč po rovné nivě
tak tiší a tuzí, skloněni k hřívě,
ve slabinách paty, na uzdě dlaň, divě
jsme jeli, tři jeli, jeli vždy dál,
se pnuli, dech hlasný, vítr co vál;
ni šepot ni modlitba na našich rtech,
tu o život sázka, tu Smrti táh' dech,
a naděje malá, že spasí nás cval.

Nos u nosu, pevný každý kůň náš
pnul šíji, pnul svaly, zem duněla až,
od boků, zad, šíje chumáč lít' pěn
jak na palub příval, bouře když plen.

Mil dvacet ... mil třicet ... tmavý bod jen,
pak dlouhý kmit' pruh, a Brazos už zřít.
Já zvedl se v sedle, radostný cit,
do třmenů vstoup' a na pravo vzhlíd' —
však Revels byl zmizel . . . Zpět zrak šleh', a oře
jsem jeho zřel kolísat ... Padala hlava —
mu ke hrudi, hruď pak nahá a žhavá
se chýlila k hřívě mu, ohnivé moře
co letělo k nám vždy rychlej, vždy blíž.
Na pravo i v levo bisonů rod
jak hrůzný hřměl příboj plamenných vod,
jež tryskly vždy dál, vždy výše a výš,
a po boku jemu těsně spěl túr,
král tisíců, v srsti dlouhé pln chmur
jsa kouře a prachu; touhou chvěl již
se boje a vztekem, divoce tak
a hlasně řval, skrze černavý mrak
jak skrytý zpol blesk šleh' jeho zor, když
své ohnuté rohy bouří své hřívy
jak kopí dvě černá pozvedal divý —
já zřel to jen mžik, neb všecko zhlt' plam —
on kles' a byl ztracen, já s druží jel sám.

Tu v levo jsem vzhlíd' — a šíje, nos, rámě
tak zvolna, však stále klesaly zpět,
a vzhůru skrz vlasů vlající šlář
mi matně plál její čarovný hled
a zoufalství v něm a lásky přec zář

a soucitu se mnou, jak vzhlédnula na mě,
co plamen k ní šlehal, kouř ve vlas se plet'.
Kůň klesal jí, vrávoral, špičaté kladly
se uši mu přes chvíli níže, krk vpadlý
mu visel, jak mrtev každý byl sval.
Tu v oku ples, zřela, jak Paché hřmí v cval,
neb zlatem ni lupem v mé nepřišel ruce,
jen mojí moh' družkou získán být mi.
Bylť jejího otce a ve Santafee
on z celého stáda, tryskaje v před,
kdys vyhrál, když dostihů pořádán let;
a tak, když jsem získal družky si něhu,
tu souseda, soka krutého dceru
a ve válce kmene celého vůdce,
tu ona mi koně vydala v moc,
by s Revelsem, se mnou prchala v noc
od obydlí vůdce k Brazosu břehu,
a děla jak žertem, zpol tušíc zlo věru,
ret úsměvný, sám bych zkusil jej v běhu,
jej, rychlého Paché, bude-li kmen
nás stíhat, že spasím jízdou se jen,
bez krve a snadno k Brazosu břehu
a vyčkám tam jí — neb v palem až listě
se zaskví roh luny, rychle a jistě
že dostihne mne. „A vše půjde, hleď,
bez krve a křiku!" A ze řady teď
jak padala v moře ohnivých vln,
co posledně zřel jsem, byl plesu hled dlouhý,

že spasím se — lásky, touhy tak pln,
a přece ni hlas, ni jediný vzdech,
bych podal jí dlaň neb hrůzný svůj běh
a koně blíž zastavil na mžik jen pouhý.
A praskání ohně kolem mne v tom,
řev zvířat a zvuky jak hřímal by hrom —
to hořících, slepých zvířat trysk' nával,
jak kolem nich oheň sahal a vtkával
jim rudý žár v srst, až mřela, kol žeh,
až mřela, ston divý pouštíce z tlam,
jak moři když srdce skal rozbíjí rám . . .
A v Brazosu proud — já dojel jsem sám —
sám vedle jen toho silného v oudech,
jenž nahý, slep, spálen na kůži, oře.
Když právě se hrůzné přihnalo moře
a vhnalo v proud horkých tisíců sběh
že plná jich řeka, stavena v proudech
a toku — my spěli na druhý břeh . . .

Jej prodat — jej, Paché? Pane, teď vari!
Vy spal jste v mém staně, z mísy mé jeď',
dní mnoho, dní mnoho, nemoha v před
pro cesty zlé, postrach Comanchských čet.
Však teď se mi kliďte! Malý můj stan
je pro nás dva potom. Horal že starý
cit nemá, si myslí učený pán?
Jej prodat! Vám prodat! Za zlaťáků pár!

Jej vystavit? Vyprávět jízdy mé zdar?
On prones' mě ohněm, slep je a stár!
. . . Své papíry svažte a do města zas
se kliďte jen! Zlato i vás vezmi ďas!

* *
*

Ó, prostor! Jej křižit a volný dech mít
a na obra růst a jak na moři hřmít,
na koni se s hřívou vlající nést,
jak vítr bez uzdy a směru a cest!
Ó, prostor! Tam dout, kde moře vtisk' proud
svůj polibek bratru, jenž nezná též pout,
a v západ a východ a v sever a jih
jas nebe s trav hnědí se zasnoubil tich,
a na pláň kde buvol vyjde jak mrak,
jak bouří vlá hříva mu divoce tak;
kde lovcova chyše, ať druh či sok host,
klid skytá: tam vejdeš i jdeš, ptaní prost!
Ó, moře lad divých! Ameriky pláně!
Od kraje, jenž v mořích a z pěny má šat,
jenž cizinci útulek poskytl rád,
k vám vracím se, skláním, vzpínám své dlaně!

V Londýně, 1871.

✡

CESTOU PO STEPÍCH.

(Crossing the Plains.)

Ký s nízkou hrudí velký skot,
šíj svrasklou bisonů jak rod!
Okrouhlý, hnědý, vlhký zrak,
jenž tiše vzhlíd' k vám smutně tak,
jak lásky hled by v slzách stál,
se hájit, odvolávat zdál,
co skot šíj klonil, táhna tam
tíž skřípavou; a hleděl k vám.
Hruď jeho černá metla zem,
zvuk slavný budil kopytem.

Dva býci vzdorní táhli vpřed,
jak víno plál jim velký hled,
jak králové tož jatí dva,
již měli kdysi stáda svá,
a ještě teď zem deptali,
v sen majestátu zakleti,
šli krásně, krásně stoupali,
jak mělo by být viděti,
že králi jsou i v zajetí.

VAQUERO. *)

Svůj širák hodiv nedbale si zpět,
vaquero pyšný sedí na oři,
jak vítr volný, vlas jenž tmavý zveď.
Ni žádný korsár nespěl po moři
tak bezstarostně, hrdě jako on,
jenž nedbá cest a hřmí tak pyšně v dál,
rob rodem a přec zrozen míti trón,
jak jede, vládne, hleďte — skvělý král!

Jak moudře vede stáda v úpalech
na stinné stráně, které vroubí pláň,
on šplhá, krouží, výská, cest kde běh
skryt v kapradí a boru; pouští dlaň
pás uzdy, ostruh hrot štve, hřívy vlas
vlá volně; býci před ním, bouře zjev,
hřmí, zvedají šíj, točí se, hřmí zas,
pak náhle z lesa vyrazí jich hněv,
v pláň valí mračno, hrůzyplný řev.

Teď smědý hřmí na bouřném oři kol,
zdob peřestých se zvedá, vlaje změť
kol údů lehkých jako třtiny stvol;
hle, lasso dlouhé, mrštné hodil teď

---

*) špaň.: pastýř.

z letící ruky; pád a strašný sten,
slyš, býka, který skácen, stržen jím;
dál letí stádo černé — opuštěn
král padlý v křeči jazyk vztekem svým
vyplázl, koulí zrakem krvavým.

KOLUMBUS.

Za ním již Azory v šeď skryté,
vrat Herkulových ztracen střeh,
před ním ni břehy duchovité,
před ním jen moře, žádný břeh.
Děl kormidelník: „Lkát je nám,
neb svit hvězd pravých znik ó, žal,
rci, admirále, říc' co mám?“
„Co říc'? Jen plujte! Dál a dál!“

„Mých lidí řad se rotí, klna,
je mdloba chvátí, beznaděj!“
děl, letě v domov myslí, vlna
co ve tvář černou bila jej.
„Co, admirále, říci jen,
až s jitrem vln jen shlídnem val?“
„Co říci jen, až vzplane den?
Jen plujte! plujte! Dál a dál.“

A pluli, pluli, větry vály,
až kormidelník zbledlý děl:
„Ni Bůh sám neuzří nás z dáli,
zde umru-li i s druhy, žel!
Sem dobrý van si cestu splet',
neb z vod těch děs i Boha hnal,
ó, slůvko rci do našich běd!"
On děl: „Jen plujte, dál a dál."

A pluli dál. „Jak cení zuby
dnes moře vzteklé v noční čas,
rty kroutí, čeká, do záhuby,
zub zdvižený, jen strhnout nás!
Rci, admirále, doufat več,
když naděj každou zmar již sklál?"
A každé slovo jako meč:
„Jen plujte, plujte, dál a dál!"

Pak zmořen, bled, se kryl a trna,
v dál pátral skrze temnot šlář.
Noc temných nocí! A pak skvrna —
a Světlo! Světlo! Světla zář!
Ta rostla, vlajky hvězdné svit,
jak Času by to úsvit vzplál.
On objevil svět, heslo skyt'
své největší mu: „Dál a dál!"

Kate Putnam Osgood.

(1841.)

Narodila se ve Fryeburgu, Me., r. 1841, trávila řadu let v Evropě a žije nyní v Bostoně. Populární stala se její báseň »Driving Home the Cows«, jež vytištěna r. 1865.

KDYŽ DOMŮ HNAL KRÁVY.

(Driving Home the Cows.)

Z jetele, modře zkvetlých trav
na stezku říční zahnal skot,
po jedné jít řad nechal krav
a potom zavřel pastvy plot.

Pod vrbami a nad strání
zas vážné kroky stíhal všech,
leč náhle ustal v pískání,
a stín kýs v tvář mu slunnou leh'.

Hoch jediný! A otec děl,
že nejmladši jít nesmí v dál:

dva mrtví již, jak nepřítel
je pod svou nohou udupal.

Však večer, když vše skončeno,
a žab zpěv zvučel bažinou,
zbraň hodil přes své rameno
a kradmo dal se pěšinou.

Přes jeteliště, pšenicí,
odvážné srdce, chmurný cíl,
spěl, rosu cítě chladící,
a netopýr jej v tváře bil.

Od dob těch třikrát zbělen sad
a jabloněmi zkvetl v ráj,
a když teď krav se vrací řad,
je vetchý stařec žene v stáj.

Neb k farmě přišla novina,
že kde dřív dva, teď tři už tlí,
a nikdy víc že o syna
kmet neopře se, sláb a mdlý. —

Den letní chlaď kdys a se tměl,
on pro krávy šel po práci,
leč jak jen vrata otevřel,
zřel, jak se stádo navrací.

Tu Ryzka, Ploska se Strakou,
ve vánku rohy třesouce,
z trav chroustajíce žluťák, jdou,
leč kdo jde s nimi po louce?

Hle, kabátu modrého vstříc
tak volně rukáv prázdný vlál,
a sešlá, bledá z kudrn kštic
tvář hleděla, již otec znal.

Neb někdy Jihu žaláře
své mrtvé vrhnou v život zas,
a den, jenž v mracích svitnul, mře
ve slávě zlaté, jeden jas.

Jim slzy tekly v setkání,
neb srdce mluví, ret kdy něm,
a tichou nebes pod bání
šli spolu domů za stádem.

Sidney Lanier.

(1842—1881.)

Velkého básníka a umělce ztratila záhy Amerika v S d. Lanierovi. Narodil se v Maconu, Ga., r. 1842. První jeho známý předek byl Jerome Lanier, hugenot, jenž přijat byl u dvora královny Alžběty a vynikl jako hudební skladatel. Sidney Lanier projevoval rovněž od mládí velkou vlohu k hudbě, hrál dokonale na několik nástrojů a jsa virtuosem na flétnu, připravoval se na dráhu hudebnickou. Ve čtrnácti letech vstoupil na Oglethorpskou kollej a v osmnácti letech r. 1860 dosáhl tu hodnosti akademické. Válka občanská odvolala jej od knih a studií. Vstoupil jako jeden z prvních dobrovolníků do »Confederate army«, súčastnil se několika bitev a ke konci války jako zajatec po pět měsíců vězněn v žaláři v Point Lookout. V únoru r. 1865 propuštěn se svou nerozlučnou flétnou z vězení, odebral se do svého domova v Georgii, ale tu upadl do těžké nemoci plicní; vyvázl sice z ní, r. 1867 vydal knihu novell »Tiger Lilies« a téhož roku se oženil, ale od té doby byl celý jeho život jediným zápasem geniálního ducha s chorobným tělem. Nějaký čas vykonával s otcem svým praxi právnickou v Maconu, r. 1873 stal se prvním flétnistou pro »Peabody Symphony Concerts« v Baltimoru, konal přednášky o anglickém verši na John Hopkins University, ale úporná nemoc nutila jej záhy vše opustiti, cestoval z kraje do kraje, hledaje vhodné ponebí, ale konečně v Lynnu, N. C. r. 1881 přece nemoci podlehl. Literárně známější stal se teprve, když slavným Bayardem Taylorem zvolen

byl, aby napsal kantátu pro otevření výstavy ve Philadelphii r. 1876. Nespokojen s dosavadními formami a horle proti nevázanosti rythmické u Whitmana, hledal novou hudbu v poesii, nové zákony rythmiky poetické. Výsledek studií svých uložil v díle »Science of English Verse« (roku 1880) a ve svých vlastních básních. Tyto vydal (»Poems«) r. 1877. Sebraná jeho díla básnická v jednom svazku vydala jeho choť r. 1884. Mimo verše a výše uvedenou knihu novell Lanier vydal ještě čtyři knihy pro hochy, knihu o Floridě a napsal dílo o vývoji angl. novelly. — V Lanierovi — jak dí Stedman — poesie a umění sdružují se v nejužší spojení. Formou i myšlénkou originální, plna vzletu a fantasie, jest poesie jeho jediným zbožněním krásy, čistoty a vznešenosti života. Odtud její slavný, sacerdotální ráz, jeho ethická povýšenost, která jej staví, dle W. H. Warda, k Miltonovi a Ruskinovi. Velkolepé jsou jeho hymny na bařiny (Hymns of the Marshes), z nichž jednu ukázkou podávám aspoň k příbližné představě zvláštního rázu jeho poesie.

VÝCHOD SLUNCE.

(Sunrise. A Hymn of the Marshes.)

Můj spánek byl pln jich družiny, pln
těch dubů a bařin, moře vln.
To listí zelené mě nechtělo nechat samotna v snech;
vzkaz toulky a letu se vznášel bařin jak dech
a protkán kynem svobody moře divého, plynul,
se listím v změti prosíván šinul, šinul,
stál spánku ve vratech.
Tu myšlénky mé v temnu, v žaláře zdech,
ve Vězňů Hradě, ukrytém v Městě Snů, v spěch
se zvedly, po dvou a po třech spořádány,
snů padly chvíce se brány,

tak jako rty ženy, jež šeptá své: Ano!
          jež se štěstím dáno:
          Snů brána zvala jít.

Já procit', já přišel, mí drazí! Já nemoh' dál dlít.
Já předešel úsvit, ó, drazí, mé duby, se skrýt
v tmách vašich šumných, býti tu skoře
jak milenec v nebi, je blato mé blato a moře mé
                                        moře.
Rci, Strome s lidským tělem a sladký v své koře,
ty, jejž tu ve tmách objímám, víš-li snad,
zkad plynou ty slzy, jež u tvojich pat?
Ne z rozumu, z nedůsledného, z hlubšího hluboka.
          Ne rozum to, jenž lká.
          Ký logický je vztah
tu mezi stromy krásnými a zrakem ve slzách?

Ó moudré vy listy, mistři malí! jak jasníte vy
tkáň černých temnot, jak stín váš zářivý
ty všední tmy noci zdvihá, do vzorců vryt,
               tak,
(já zřít chtěl skrz mrak, já zřít chtěl skrz mrak!)
svou otázku tkajíce v otázky lidské nit,
tak s tichem svým pojíce lidského ticha klid,
co vzkřik jeho k mrtvým o poznání nesmí tu znít,
          nesmí tu znít —
          tak jste mi vkreslily

své črty v noc poznání — vy jste mě učily
tak,
že šťastni víme víc, než víme, jati v mrak.

Vy šeptáte, šuškáte, zpíváte v šíru,
vy svědomím pod formou mručíte víru,
vy každé jste vášně, jež hněte, klín jistý,
ó přátelské, sesterské, milené listy!

Ó, dštěte mi s temnot svojich, jiř drží mě,
svou moudrost, jiř daly vám vichry, jež bolí mě,
mně sladkosti dolů snášejte třas,
jež hlásí mi víc, než nese — a zas
mně vůni svou lesní dejte, již vdech'
teď od smrti řeky nebeský břeh,
mě naučte tichu — vášeň mi hlásejte
své trpělivosti — mě žalujte — zkoušejte,
a do kleneb
kde vznášíte vzduchu svých tisíce dlaní i leb,
zní na tisíc modliteb!
Má sovo žvavá, byla's to ty,
jež vzlétla jsi z křoví nízkého kdesi,
když k břehu jsem kráčel, do samoty?
Zda ptáka jste vyhnaly, němé lesy?

*

Močále vážný, podél moře místo,
ty starý chemiku a alchymisto,
jenž destilluješ ticho v lék,
jejž poznat chtě, mřel našich otců věk —

v to menstruum, jež rozpouští vše — hleď,
tys našel je, neb ticho, plníc teď
tu křivuli prostoru jasného,
vše taví: člověk, hmota, skepse, zlo,
smrt, láska, zdraví, hřích
tát musí v jasných ticha roztocích.
Ten jas! Kdo vnikne v krystalné to nic?
Noc nejtmavší nám více může říc'!
A přece vzácných co tu ticha sil
kol břehů širých bys jich využil!
Oh, po prostoru měř-li, duši vhod,
ne víc chtě dýchat, nežli pro tvůj rod
se hodí, když jsi nestih' prostornost
ni člověka ni lásky širé dost,
tvou přijmout Zvěst, jíž jsi, již neseš v svět,
zde, zde své srdce můžeš pustit v let,
tak volný dech, tak volný dech,
při volném moři, širých močálech.
V zenithu příliv je: pln močál pramenů
tekoucích, plá, labyrinth jasný snů;
běh stružek křivý v okouzlení leží,
hvězd jitřních rhapsodie. Nebem běží
pás mléčný jeden, rozpoltěný plá,
leč močál deset na prsou jich má.

Ó, jak kdyby zavzněl hlas,
jak kdyby teď vzletěl ráz

s té krásy a ticha napjetí, struny a luku —
luk dán byl k napjetí krásy a struna ku bezezvuku.
Já bojím se, bojím, dóm onen tam, průsvitný žeh,
že bublinou prask' by, jež vznáší se v snech,
ten dóm že tak z jemného tkaniva prostoru, noci,
nad sebou hvězdy a světel obtížen mocí,
přesycen krásou a tichem, by zdál se mít běh
jen bubliny prasklé v snech,
k té kráse kdyby přistoupil ráz,
neb pohyb vzešel či hlas.

Však ne: již vzešel: slyš! Kdesi — tajemství, kde?
Zda v listech? Ve vzduchu zde?
V mém srdci? vzešel ruch as:
To úsvitu ruch, jak stín by se na stín třás'.
Již v listí je zjevný, nepokoj tichý se výše
kol po lesích zdvihá; listí, radíc se tiše,
teď shodlo se uvítat Pána; tak, mlčí tu něme —
leč chvěje se vzduch a srdce mé, země —
a hledí, kde kachna se divoká u řeky nese,
kde vášnivě třese
již touha v bařiny klínu
trav stvoly střídavě v záři a stínu —
a neviděná křídla vzduch ryjí, vzduch ryjí
a bijí
tmu jako tluk mého srdce — a volně a spoře
od bařiny příliv již odtéká v moře

(Ó, tecte domů, prameny
se svými hvězdami a sny!) —
a neviděný plavec plachtu zved'
pro větru ráz, jak třepotá se let
té plachty v křivém toku!
A Východ, hle! Zda odestře se oku?
Šlář Východ odstřel, Východ zjevil jas:
teď shas', teď blýskl a teď shasl zas,
než stih' jej Západ; ne, teď v stálém hárání.
Hleď, sladké Nebe! To je Svítání!

Teď plamene sen snem nachu valí se, chvátá,
do zenithu stoupaje, dóm z neoslepného zlata
je v podobě úlu vystavěn z moře:
úl z neoslepného je zlata, ale oh, Včela,
z hvězd žijící Včela, plam tvořící Včela,
je ze zlata oslepného veliká slunce Včela,
jež poletí z česla úlu ven přes celé moře.
Teď rosné kapky, jitřní šero jen
svůj mají žíti málo jasný den,
než Slunce vezme duše jejich v plen.
I v nejmenší té kapce září tu
teď celé jitro jako v blankytu
ta velká rosa Nebes. Svitem tím
postříbřen k moře mezím nejzazším,
posvátný močál, obětní tu pláni
jsa roven, leží. Mír buď kralování

Marie Jitra, matky požehnané,
jíž pouze mír a dítě v mysli tane!

Ne volněj' nežli Majestát, měřící krok svůj lidský,
ne rychleji, než pověčný klid onen olympický
by kráčel, řízu nevzdutou, od plesu k plesu vždycky,
hláď moře s vln zuby, hle klesá, poklidná, zníc,
vždy více zjevujíc, zjevujíc, zjevujíc:
zem, proužek, půlku, celek — slunce již plane,
ó, dobrý den, Pane!
Hlas rozdílný, stejně ti vzdané,
má duše, ty lesy a blata a moře,
slyš, tobě, zkad valí se proud všech dnů, zoře,
den dobrý, nejlepší, nebeský volají, Slunce,
ó, Pane!

Ó, Tvůrče, zrozený v nachu — Strůjce ty Žárů,
ty děliči vášnivých atómů, toužících k páru,
se spojit v jednotu chladnou jak smrt, ty Hoste
nejvniternější
při svatbě živlů — krčmářů druhu, nejžehnanější
ty, v plamenné bluze jenž touláš se, králi,
přes nebesa líná a přec jsi pracovník stálý,
ty v jasném kovárny hromu, ty tluk kde zní pravý
lidského srdce — ty Motive — Dělníku žhavý,
ty Umělče, novou jenž učinil zvěstí jsi moře,
s tou zelení břehů, v modř různou širou pláň noře,
jas perlí, lesk lastur, nejkrašší nádechy tvoře,

jež zahanbí dívky vždy — růže i lilje
tě jeví a každý ten vlídný plamen, jenž díl je
těch kamenů zářných, plá v panenských ňadrech
jim:
je tvým! je tvým!

Ty chemiku bouří, ať větry rozvíříš v šíru,
neb jemnější essence polární rozmícháš k víru
v magnetné zemi — ty s bouří pro srdce, strasti
jež bojů rozryto, problémy vysmáno — části
ty v části rozděleného a přec okrouhlého Světla,
vždy Umělče, záře v němž jasnější zkvetla,
než snese zrak lidský — ty Jednoty mnohostranné,
od tváře tvé musím, od tváře tvé jíti, Slunce,
ó, Pane:
Zas stará procitla Bída, škleb vrásek je ve stu;
zpět dělník musí jít k dílu k strašnému městu,
a přece se nebojím a přec se nebojím úlohy dané,
jsem silen již silou tvou slunce, ó, Pane.
nechť temný ten zápol, jímž nohy v let štvané:
mé líce sluncem jen plane!

Oh, nikdy již vysoké vlny mi moří
obchodu neskryjí tebe,
již nikdy kouř dílen, jenž barvami pekla hoří,
neskryje tebe,
již nikdy dým močálů politických, které čas tvoří,
neskryje tebe,

a bude vždy srdce mé nocí s poznáním čekati tebe,
a bude vždy duch můj jak ten, jenž okusil tebe,
dnem pracovat, v prázdni, v umění, až tam dle tebe
má duše poplyne, příteli, Pane,
den u konce stane!

KŘIŠŤÁL.

(The Crystal.)

Za noci, v pravdy, smrti volný čas,
kdy v ducha ucho z dálky valí se
ten běhu věcí velký tichý ruch —
to moře ticha v zvuku škrabošce —
kdy tma nám jasní zrak, jenž za dne slep
je v slunci a kdy duše sovou jest,
jež dychtí po pravdě a lítá sem a tam
po nízkých, lesných času pěšinách
a často ráda sedne na větev,
na rozkleslého stromu suchou snět
a spočívá — za noci srdce mé
tak v dumném temnu z hloubi vykřiklo:

„Vy spících duchů vůdčích družiny,
ó, bardi, staří novot nosiči
od stupňů nebes, svatí buřiči
a jasnovidci sladcí, snílci, vy,

již poesie nebe zvedli jste,
jak jasně pláte, hvězdy nesmírné,
a přec když blíže zříme, žádný z vás
svit nemá plný, ne, ni jeden z vás,
však každý skvrnu jakous má i kaz
v své jasné tváři; záře každého
je pozastřena vady jakés mhou;
vy všichni, mistři, žádat musíte
za prominutí vlídné, jež vám dát,
svým miláčkům, nám ples, a nebes cit
nám, s láskou brát váš dar a těšit se,
že smrtným nám zavázán genius.

Tak tobě jen, Shakespeare nejsladší,
samému sto chyb dnes já promíjím
(To málo je, leč kouzlo! tobě to!):
slov divnou hru, koketnost Julie
v tvář bledé, bídné smrti Romea,
Richardův bombast, vztekot Jindřicha,
jenž plaší spánek, jejž chce přivolat,
nepravý k smíru Valentinův chvat,
ten dívek v muže přestroj zpozdilý,
tu proměnu, jež nemůž' proměnit —
Viola, Julia, Portia, Rosalind;
míst únavu i řeči zbytečné
a nejasné, jež mohly jasny být,
a promíjím i (s větším plesem, víc
že mě to stojí) hovor necudný,

jímž nejmladší již odkaz tvorby tvé
svět potřísnil.

Ó, otče Homere,
též tobě odpouštím poušt písečnou
tvé prosy, seznamů a hovory
jež trpělivost trýzní staletí,
tvůj chudý z dějin výpis — šelmy jen
lup lehké ženy — příliš pevný most
se stýkat s bohy!

Tobě, Sokrate,
ty drahý a tak silný, promíjím
tvůj sešlý pláštík, přísnost železnou,
jež posou byla, pravdy slova tvá,
jež vlídnější být, lidštěj zněla by.

Ó, Buddho krásný! Tobě odpouštím
to vše, co měl jsi lidstva pro bídu,
že bylo nic a bytím nejlepším
ti bylo nebýt.

Starý Dante, zášt,
ti promíjím, jež v děsných pekel žár
i mráz šla s tebou a již nesmířil
ni čas ni smrt ni láska.

Promíjím
ti směšně-truchlé boje, Miltone,
kde ocelovou zbrojí nesmrtní

se s nesmrtnými bijí po lidsku
a bláznovstvím ráj plní.

Tobě též,
ó, dobrý Aeschyle, já promíjím,
že's nahou, jasnou spravedlností spit,
se neobrátil, nikdy nevzhlíd tam,
kde Láska září.

Lukretie můj,
(neb, ach, čí srdce milovalo víc
tě, než co lká teď?), rád ti odpouštím
tvou nelogičnost, omyly, tvou zem,
kde duše, vše — jí hrob.

Ó, srdce krás,
vy sladcí, velcí, miláčkové mí,
ty Aurelie jemný, Kempenský
ó, světče vlídný, Epiktete, jenž's
v myšlénce nízký někdy, Behmene,
jenž příliš jat byls rabstvím; s vysoka
se kácející Swedenborgu, ty
ó, Langley, jenž pěls „Piersa oráče",
anglických zpěvů vrchol nejdražší
a hodný cti; Caedmone, za jitra
jenž anděly jsi budil pastýřem,
jenž pozdě vyveď' stádo; Emersone,
ty moudrý, jenž, když Moudrost nalézáš,
sám sebe časem ztrácíš; s andělským

ty nervstvem, Keatsi, kde líp lidské mít,
ó, Tennysone, jenž nejširší máš hlas
od doby Miltona a přec postrádáš
též jakýs rejstřík — všem, všem odpouštím
vám víc neb míň, ta znamínka, z nichž brát
se pozná, s lidmi pokrevný váš svaz.

Leč Tobě, Pane, který řídíš čas,
básníků básník, jazyk Moudrosti,
všech lidí květe, Lásko lásky vší,
ty v krásném díle krásný živote,
všech králi, knězi, sluho, příteli,
ké „přec“ a „kdyby“, jakou vadu, kal,
ký nedostatek, nedostatku stín,
ký nepřítelem tvojím šuškaný
tvůj chabý výrok, jaký ctnosti kaz,
ať na mučidlech, v spánku, ve smrti,
ach, co bych Tobě mohl odpustit,
Ježíši, vzore, Kriste, křišťále?

PES.

Píseň pro »Selské povstání«.
(The Hound — Song for »The Jacquerie«.)

Pes vypráskán, pes pokopán,
sříz' uši mu, chvost zkrátil mu pán.
(Všichni.) U-hu-ó! vyl ten pes.

Pak pes do svojí boudy šel,
on nespal, zřídka zaskučel,
jen otevřenou tlamu měl
a lízal ran si řez,
ten pes.
(Všichni.) *U-lu-lo!* vyl ten pes.

Svit hvězdy mu na boudu plál,
ten holou kost mu ukázal.
(Všichni.) Ó, hladov tak byl pes!

Ten pes měl pouze hrubý vtip,
kost chyť a kousal, zuby skřip',
„Ty pánem být, v tvé hrdlo líp
bych zajel v rány řez!“
(Všichni.) Ó, hladov byl ten pes.

Svit hvězd plál v okna zámku tam,
Pán ve svém lůžku ležel sám.
(Všichni.) Oh ho, proč ne? děl pes.

Skok, hrdlo chyť a pána tmou
rozsápal, dolů se hlavou!
a hlavu kulil v boudu svou,
prch', ran svých zhojil řez,
ten dobrý pes!
(Všichni.) *U-lu-lo!* vyl ten pes.

✡

BALLADA O STROMECH A MISTRU.

(A Ballad of Trees and the Master.)

Do lesů v hloub můj Mistr šel,
tak znaven, znaven, žel.
Do lesů šel můj Mistr ven,
tak láskou, hanbou unaven,
však olivy hned znaly Jej,
ty lístky šedé zvaly Jej,
ty trny neporvaly Jej,
když v lesy vyšel ven.

Zpět z lesů ven můj Mistr šel
a smířen jeho žel.
Zpět z lesů šel můj Mistr ven
i s hanbou, smrtí usmířen.
Když Hanba, Smrt již prahly v sled,
zpod stromů Jej vytáhli v sled,
na stromě v smrt rozpřáhli v sled,
když z lesů vyšel ven.

POSLEDNÍ DOUŠEK.

(The Stirrup Cup.)

Jsi, Smrti, starý vzácný druh:
Jak, pečlivě, hle, plně dluh,
Čas vrásky dostal, pro tě žna
od věků kvítka líbezná.

Šel David v destillaci tvou,
Keats se vznešeným Gotamou,
tam Omar Chajjám, Chaucer kles'
i Shakespeare pro královský ples.

Nuž, Čas ni krůpěj nezmařiž!
Kdy chceš, mi podej svoji číš,
svůj pohár, skvělý nápoj v něm,
já vypiju jej s úsměvem.

Charles Warren Stoddard.

(1843.)

Narodil se v Rochesteru, N. Y. r. 1843. Jako hoch povzbuzen byl Bret Hartem, jenž vydal první knihu jeho básní. Nějaký čas pobyl na ostrovech Hawajských a od r. 1873 do 1878 byl korrespondentem časopisu »Chronicle«, vycházejícího v S. Franciscu. Byl professorem anglické literatury na kolleji Notre Dame, Ind. a jest nyní učitelem angl. literatury na katolické universitě ve Washingtonu. Vydal »Poems« 1867., »South Sea Idyls« 1873, »Summer Cruising in the South Seas« 1874, »Mashallah!« 1880, »The Lepers of Molokaie 1885. Báseň jeho Královská mumie Bohémě napsána při převezení mumie z hrobů egyptských do Bohemian Clubu v San Franciscu.

KOKOSOVÁ PALMA.

(The Cocoa-Tree.)

Kýms lehce do vln uvržena, v dál
den za dnem hnána, jak mě vítr nes',
jsem plynula, až korálu mě tes
v své větve chytil, písek sesypal
se kolem mne, a já jsem vzrůstala,
kde slunce stálé, rosa nestálá.

Pták mořský našel u mne hnízdo vhod,
zří, jak mě něžnou šat skryl rohový.
Zde zakleta v hluš, smutek ve vdoví,
do moře bez díků svůj házím plod.
Bez plesu bujím, žádný moji žeň
si nepřijde vzít, již můj nosí peň.

Polibek jitra nevzruší mě již,
mně život vítr dal, teď rve jej zas;
do vln strhaný zřím svůj na obraz
a kývám, skláním koruny své výš,
co čivy ztuhly, zdravíc vlajkou svou
ty lodi, lodi, které nepřijdou.

KRÁLOVSKÁ MUMIE BOHÉMĚ.

(The Royal Mummy to Bohemia.)

Proč zdraví matný zrak mi kvasu pych,
ty tance u mých nohou bezmasných?
ty harfy marně znící pro ten svět
v sluch mrtvý již třikráte tisíc let!?

I já jsem byla kdysi veselá;
vln plynoucích šum znala, slyšela,
kde rostly lehké třtiny, Nilu kvil,
jak kdyby prorok tiše promluvil.

Můj otec monarch mocným rodem vláď:
Já Pharaona dcerou! U mých pat
se plazilo sta tvorů, v líci strach,
bít bázlivými čely pouště prach.

Strop nade mnou plál, zářil paláce,
mé síně kvetly, fontán přesladce
šum skolébal mě v sny, a rabů kruh
vějíři vzrušil na van klidný vzduch.

Ó, pyšné palmy mé, ó, čarovný
vzhled skupin vašich, sestry, královny!
A vy, ó sfingy mé, jež, v zraku zrak,
jste v dálnou zřeli Věčnost, šerou tak!

Kde nyní jste? A kde jsem v posled já?
V Bohémy ples tu padla sudba má!
Mě zrodil Východ nejstarší, a jdu
klid na nejzazším hledat Západu.

Ó, s bohem, Egypte! Tvůj konec jest:
Nač dlouze smutnou vyprávět tvou zvěst:
Chrám sesutý, jejž písek pojal v klín,
a pyramidy hrotící se stín!

Mně neustelte, děti, v lůžku zlém:
Já princeznou jsem byla, ženou jsem.

Mne netupte, hled zdrav mě šklebu prost,
jak u mne vítán cizinec byl, host.

Jen kvaste, pijte, každý, co chceš, trop:
I nejmladší z vás musí do mých stop,
ať stár, ať mlád, opáše, ples to zřít,
bok v mramor ztuhlý, musí za mnou jít!

OBSAH.

